Voorbereidingsdossier staatssecretaris Fiscaliteit & Belastingen

Notaoverleg Fraudeopsporing en gebruik van tweede nationaliteit door de Belastingdienst

1 februari 2020, 14:00-19:00

Versie: 29-01-2021

Inhoudsopgave

Algemene spreeklijn staatssecretaris F&B 4
Leeswijzer met belangrijkste onderwerpen Kamerbrief 7
Spreeklijnen specifieke onderwerpen 8
Spreeklijn risicomodellen 8
Spreeklijn nationaliteit en kopie BvR 10
Spreeklijn FSV: Externe deling en schuldsanering 12
Q&As 15
Onderwerp: Minnelijke schuldsanering 15
Onderwerp: Tweede nationaliteit in BvR 26
Onderwerp: Veegactie lijsten met risicosignalen op persoonlijke omgevingen medewerkers 36
Onderwerp: Afgeschermd deel in FSV 37
Onderwerp: Overzicht expliciete wettelijke grondslagen nationaliteit 43
Onderwerp: Nationaliteit 45
Onderwerp: Nationaliteit Toeslagen 50
Onderwerp: Nationaliteit in risicoselectie 51
Onderwerp: Tweede nationaliteit – drie applicaties Douane 58
Onderwerp: Waardevolle signalen FSV 60
Onderwerp: CAF 62
Onderwerp: Tijdelijke Signaleringsvoorziening (TSV)/Risicosignalen 63
Onderwerp: Aanpak Team Veelplegers 73
Onderwerp: Projectcode 1043 74
Onderwerp: Waarborgen Risicoselectie 79
Onderwerp: Melding AP naar aanleiding van Douane applicaties 81
Onderwerp: Extern toezicht Belastingdienst 82
Onderwerp: Inzageverzoeken in FSV 83
Onderwerp: onderzoek effecten FSV burgers en bedrijven 84
Onderwerp: externe gegevensdeling uit FSV 87
Onderwerp: inlichtingenbureau 93
Onderwerp: Inzage in FSV (motie Marijnissen) 94
Onderwerp: Voornemens invorderingsstrategie tegen het licht te houden 101
Onderwerp: Ontvlechting 105

Factsheets..... 108
Overzicht factsheets..... 108
Algemeen: FSV en HVB..... 110
Nationaliteit, wat is er tot nu toe gebeurd en wat is er nog gaande..... 113
Nationaliteit: wat gaan we de komende maanden doen?..... 116
Plan van aanpak Herstellen, Verbeteren, Borgen..... 118
Bedrijfsprocessen op orde (onderdeel van HVB)..... 120
Onderzoek waarborgen voor risicoselectie..... 124
Onderzoek effecten FSV op burgers en bedrijven..... 126
9 applicaties: stand van zaken..... 129
Versterking privacy-functie en datacoördinatoren..... 131
Versterken verantwoord omgaan met gegevens (vakkennis en bewustzijn)..... 132
Binnengekomen risicosignalen sinds uitzetten FSV + tijdelijke signalen voorziening (TSV)..... 134
Gevolgen van deling gegevens door de Belastingdienst: zijn burgers in de knel gekomen door deling van onjuiste gegevens of signalen?..... 137
Uitgangspunten fraudebeleid Belastingdienst & Toeslagen..... 140
Incassocijfers FIOD: lagere realisatie taakstelling 2020..... 141
Nationaliteit algemeen..... 142
Juridisch kader en beleid gebruik nationaliteit..... 146
Gebruik nationaliteit door de Belastingdienst..... 147
Onderzoek gebruik nationaliteit..... 149
Veegactie AVG: inventarisatie risico- en fraudesignalen en gebruik nationaliteit in persoonlijke omgevingen Belastingdienst medewerkers (zomer 2020)..... 150
Wat is 1043: wanneer wordt 1043 toegepast, wat zijn de consequenties voor het toepassen van 1043, hoe raak je 1043 kwijt..... 153
1043: probleem en stand van zaken maatregelen..... 154
Waarborgen en 1043 – selectie te behandelen aangiften..... 156
Burgerperspectief en 1043..... 157
Samenhang FSV en 1043..... 160
Samenhang CAF-team en 1043..... 161
Samenhang nationaliteit en 1043..... 162
Facilitators en AKI 1043 en 1044..... 163
Onderzoek naar de structurele werking van 1043..... 164
CAF algemeen: wat deed het CAF-team?..... 166
Hoeveel onderzoeken van welk type voerde het CAF-team uit?..... 168
Onderhanden werk CAF: wat gebeurt er met onderzoek dat van het CAF-team naar uitvoerende directies is gegaan voor behandeling?..... 170
Samenhang CAF-team en FSV..... 172
Samenhang FSV en UHT..... 173
Samenhang UHT en nationaliteit..... 175
Herstelregelingen UHT..... 176
Conclusies rapport Autoriteit Persoonsgegevens onderzoek nationaliteit bij Toeslagen + (mogelijke) boete..... 179

Rapport Autoriteit persoonsgegevens onderzoek nationaliteit bij Toeslagen: maatregelen vanuit Toeslagen en compensatie..... 183
Rapport POK en kabinetsreactie..... 185
Compensatie FSV..... 187
Compensatie 1043..... 188
Compensatie bij onjuist gebruik persoonsgegevens (o.a. nationaliteit)..... 190
Opzet grove schuld (O/GS) bij blauw (belastingaanslagen of blauwe schuld..... 191
Inzageverzoeken..... 194
Verborgen deel FSV en inzageverzoeken..... 196
Zijn er nog documenten over nationaliteit die relevant zijn voor de Kamer?..... 198
Informatiehuishouding..... 200
Broedkamer en privacybescherming Belastingdienst (AO toezegging 2 december 2020)..... 202
Producten voormalig Expertisecentrum Handhaving en Intelligence (EHI)..... 204
KPMG-rapport FSV (zomer 2020)..... 206
Hardheid wet– en regelgeving (algemeen)..... 208
Onderzoek Autoriteit Persoonsgegevens (AP) naar FSV: stand van zaken..... 210
Verzoek stoppen met schonen..... 211
Rapport Algemene Rekenkamer (AR) "Aandacht voor algoritmes"..... 214
Belastingdienst, Toeslagen en Syri..... 216
Aangifte en brief Openbaar Ministerie (OM..... 220
Zorg voor personeel naar aanleiding van aangifte..... 223
Dubbele nationaliteit in kopie van het basisregistratiesysteem Belastingdienst..... 227
Tijdlijn constateringen kopie basisregistratiesysteem..... 229
Schoning dubbele nationaliteiten in basisregistratiesysteem en kopie..... 231
Acties n.a.v. constateringen basisregistratiesysteem..... 232

Algemene spreeklijn staatssecretaris F&B

Voorzitter,

- Dank u.
- Voordat ik begin met het beantwoorden van de vragen die zijn gesteld, wil ik graag een statement maken.
- Ik heb het al vaker gezegd en u zult het nog vaker van mij horen.
- Maar ik wil het (ook hier en nu) toch gezegd hebben:
- Discriminatie mág niet en kán niet. Niet door burgers en al helemaal niet door de overheid. Wat er is gebeurd bij de Belastingdienst had nooit mogen gebeuren. Er is geen enkel excuus voor.
- Duidelijk is dat de informatiehuishouding bij de dienst niet op orde was, met alle gevolgen van dien.
- Te vaak nog worden we verrast door nieuwe feiten, zoals het bestaan van dubbele nationaliteit in kopieën van het registratiesysteem BvR. Ik heb uw Kamer daar vorige week over geïnformeerd.
- Maar als ik hier een lichtpuntje mag noemen: dit signaal kwam van binnenuit, vanuit de dienst zelf. We hoefden er ditmaal niet op gewezen worden door uw Kamer of door journalisten. Ik hoop daaruit te mogen afleiden dat we op de goede weg zijn.
- Bij de brief die we afgelopen woensdag stuurden zit een overzicht van acties en onderzoeken die lopen. Dat zijn er nogal wat.

- En we weten allemaal: wie zoekt, zal vinden. Ik sluit dus helemaal niet uit dat ons nog meer onplezierige verrassingen te wachten staan.
- Elke keer wanneer problemen boven water komen, is dat pijnlijk. Maar het is wel nodig. Hard nodig. Dat zagen we vorige week weer. Want we kunnen pas verbeteren als we de problemen onder ogen zien.
- Uiteraard melden we het uw Kamer zodra we nieuwe feiten aantreffen.
- Tegelijkertijd moet de Belastingdienst wel haar taken kunnen blijven uitvoeren. Dat betekent ook dat het bestrijden van fraude moet doorgaan. Zeker ook in een tijd waarin door de overheid grote steunpakketten voor de coronacrisis zijn opgetuigd.
- Misbruik en oneigenlijk gebruik moet bestreden worden om het draagvlak voor ons stelsel van sociale zekerheid overeind te houden.
- Maar dat moet wel gebeuren binnen de kaders van de wet, zoals de AVG.
- Burgers moeten ervan verzekerd zijn dat hun gegevens kloppen en veilig zijn bij de Belastingdienst.
- Daar kan en mag geen discussie over zijn.
- En dan ga ik nu over tot de beantwoording van de vragen.
- U heeft mij veel vragen gesteld, waarvoor dank. Een aantal daarvan is van technische aard en daar heb ik wat meer uitzoekwerk voor nodig. Ik zal u die na het

notaoverleg per brief doen toekomen voor het einde van de week.

Leeswijzer met belangrijkste onderwerpen Kamerbrief

- Op 27 januari heeft de Kamer de brief over de laatste stand van zaken HVB ontvangen.
- De belangrijkste onderwerpen in deze brief zijn:
  - de relatie minnelijke schuldsanering met FSV;
  - de tweede nationaliteit die in een kopie van het basisregistratiesysteem voorkwam;
  - Het informeren van burgers en bedrijven die in FSV stonden;
  - Het definitief stoppen met CAF;
  - Het opschorten van projectcode 1043.

- In dit voorbereidingsdossier vindt u allereerst een algemene spreeklijn, die u kunt uitspreken na de eerste termijn.
- Vervolgens treft u voor ieder specifiek onderwerp een aparte spreeklijn aan, waar u tijdens het notaoverleg eventueel op terug kan vallen.
- Na deze specifieke spreeklijnen staan de Q&A's waar u donderdag om heeft verzocht.

- Hierna zijn de factsheets opgenomen over de verschillende onderwerpen die voor het notaoverleg zijn geagendeerd.

Spreeklijnen specifieke onderwerpen
Spreeklijn risicomodellen

Bijdrage Spreeklijn risicomodellen

- Automatisering en digitalisering zijn niet meer weg te denken uit onze maatschappij. Wij maken er allemaal gebruik van en hebben er vaak veel gemak van.
- De Belastingdienst maakt in zijn dienstverlening en toezicht ook gebruik van automatisering. Het is namelijk ondoenlijk geworden om de tientallen miljoenen aangiften en verzoeken handmatig af te doen.
- Hierin moeten dus keuzes gemaakt worden.
- Om te bepalen welke aangiften handmatig beoordeeld moeten worden, maakt de Belastingdienst onder andere gebruik van risicomodellen.
- Risicomodellen selecteren aangiften met de grootste kans op een onjuistheid voor een handmatige beoordeling.
- Hierbij maken risicomodellen gebruik van algoritmes.
- Het zijn deze algoritmes die berekenen hoe groot de kans op een onjuistheid in een aangifte is.
- Bij de ontwikkeling van deze risicomodellen gebruikt de Belastingdienst een privacytoets en kwaliteitstoets.
- Momenteel onderzoeken we welke waarborgen nog meer nodig zijn, om te kunnen garanderen dat onder andere risicomodellen voldoen aan eisen van rechtsstatelijkheid en transparantie.

- Daarnaast lopen er ook kabinetsbrede initiatieven, voor het gebruik van algoritmes, die gericht zijn op het voorkomen van discriminatie. Zo werkt het ministerie van JenV aan nieuwe richtlijnen voor het gebruik van algoritmes.

Spreeklijn nationaliteit en kopie BvR
Voorzitter,

- Laat ik vooropstellen dat de overheid absoluut niet mag discrimineren en dat de Belastingdienst alles op alles moet zetten om vooringenomenheid te voorkomen.
- Daarom hebben mijn collega, de staatssecretaris van Toeslagen en ik, net als onze ambtsvoorganger aangegeven dat nationaliteit alleen nog gebruikt mag worden als daar een expliciete wettelijke grondslag voor is. Daarmee gaan we verder dan de AVG vereist. Daarnaast moet dit gebruik proportioneel en noodzakelijk zijn.
- Ook mogen tweede nationaliteiten van Nederlandse burgers helemaal niet meer in de systemen van de Belastingdienst voorkomen. Een eventuele tweede nationaliteit naast de Nederlandse speelt geen rol in wetgeving en zou dat ook niet mogen doen in de uitvoering.
- Hierom vind ik het pijnlijk om te moeten melden, dat er bij de Belastingdienst een databestand boven water is gekomen, waarin nog dubbele nationaliteiten geregistreerd stonden.
- Op dit moment zijn we aan het uitzoeken waarom we dit niet eerder in beeld hadden en of er toch nog ergens vergelijkbare databestanden zijn.

- Ook onderzoeken we of de aanwezigheid van deze dubbele nationaliteiten effecten heeft gehad op burgers.

- Maar we willen ons ook richten op de toekomst. Daarom gaan we de komende periode door met de in gang gezette acties. Dit om ervoor te zorgen dat het datagebruik van de Belastingdienst rechtstatelijk is en de burger hierin centraal staat.

Spreeklijn FSV: Externe deling en schuldsanering

- Dan wil ik nu ingaan op FSV.
- Deze applicatie van risicosignalen is op 27 februari vorig jaar uit de lucht gehaald.
- Naar aanleiding van deze constatering heeft KPMG in opdracht van de Belastingdienst onderzoek gedaan met als conclusie dat FSV niet voldeed aan de AVG.
- Momenteel bekijken wij op welke manier een externe partij zo snel mogelijk aan de slag kan met het onderzoek naar de effecten van FSV op burgers en bedrijven.

Schuldsanering

- In januari is gebleken dat een registratie in FSV gevolgen had voor aanvragen voor minnelijke schuldsanering.
- De Belastingdienst heeft er ten onrechte voor gekozen om bij de meldingen FSV fraudepost en ook bij een O/GS kwalificatie standaard ervan uit te gaan dat de burger niet te goeder trouw is geweest.
- De Belastingdienst heeft in deze gevallen nagelaten om verder onderzoek te doen naar

feiten en omstandigheden bij individuele aanvrager. Dit is onacceptabel.

- Hierdoor heeft de Belastingdienst mogelijk ten onrechte de burgers deelname aan de minnelijke schuldsanering geweigerd.
- Naast het lopende ADR onderzoek laten we daarom nu onderzoeken in hoeverre burgers zijn geraakt.

Externe deling gegevens

- Een vraag die vaker terugkomt is met wie de gegevens uit FSV gedeeld zijn.
- Er was geen directe koppeling was vanaf FSV naar andere instanties.
- Het is wel mogelijk dat er voor informatie uitwisseling op basis van convenanten in FSV is gekeken en dat deze gedeeld is met externe partijen.
- Het is voor de Belastingdienst helaas niet meer te achterhalen van wie de gegevens met externen zijn gedeeld.
- Na levering is het overigens – op grond van AVG en zorgvuldigheidsbeginsel – primair aan de ontvangende partij om de geschiktheid van de gegevens voor gebruik bij het nemen van besluiten ten aanzien van burgers en bedrijven te controleren.

Spreeklijn: Informatiehuishouding

Belastingdienst

Q&As

Onderwerp: Minnelijke schuldsanering

Vraag: Wie kwamen er niet in aanmerking voor minnelijke schuldsanering?

Kern antwoord:

- Als er een verzoek tot minnelijke schuldsanering wordt gedaan dient de Belastingdienst dit te toetsen aan artikel 288 van de Faillissementswet. Hiervoor dient de Belastingdienst onder andere te toetsen of de schuldenaar te goeder trouw is geweest
- De Belastingdienst gaf hieraan invulling door bij individuele schulden hoger dan 10.000 euro (rood en blauw) met zowel een FSV-registratie "melding fraudepost" en/ of een O/GS kwalificatie zonder verder inhoudelijke toetsing vanuit te gaan dat de burger niet te goeder trouw was.
- Dit had niet op deze wijze mogen gebeuren.
- In november 2019 is gestopt met het betrekken van de O/GS kwalificatie bij de beoordeling en vanaf maart 2020 geldt dit ook voor de FSV registratie "melding fraudepost"

Verduidelijkende antwoorden

- Er kunnen ook andere gronden zijn om deelname aan een minnelijke schuldsanering te weigeren.
- Zo dient er de burger te voldoen aan een aantal vereisten, zoals de verwachting dat hij zijn verplichtingen naar behoren nakomt en zoveel mogelijk baten vergaart. Dit is opgenomen in artikel 288 FW.
- Ook dienen alle schuldeisers akkoord te gaan met het verzoek tot minnelijke schuldsanering.
- Weigering van een of meerder schuldeisers kan een verzoek om minnelijke schuldsanering in de weg staan.

Onderwerp: Minnelijke schuldsanering

Vraag:

Waarom is er gekozen om bij een FSV registratie "melding fraudepost" dan wel een O/GS kwalificatie standaard de verzoeken tot minnelijke schuldsanering af te wijzen?

Kern antwoord:

- De Belastingdienst heeft geprobeerd invulling te geven aan het begrip te goeder trouw uit 288 FW.
- En heeft daarbij ten onrechte gekozen om bij de meldingen FSV fraudepost en O/GS kwalificatie standaard ervan uit te gaan dat de burger niet te goeder trouw is geweest.
- De Belastingdienst heeft in deze gevallen ten onrechte nagelaten om verder onderzoek te doen naar feiten en omstandigheden bij individuele aanvrager. Dit is onacceptabel.
- Hierdoor heeft de Belastingdienst mogelijk ten onrechte de burger deelname aan de minnelijke schuldsanering ontzegd.
- Dit brengen wij nu in kaart en we hopen uw Kamer zo snel mogelijk te informeren.

(Verdieping antwoord:)

- Wel had de burger na weigering van toelating de mogelijkheid tot administratief beroep bij de [redacted] Wettelijke Taken.
- Daarnaast kon de burger na weigering van een verzoek minnelijke schuldsanering, bij een onafhankelijke rechter verzoek doen tot toelating tot wettelijke schuldsanering voor natuurlijke personen.

Onderwerp: Minnelijke schuldsanering

Vraag:

Waarom lag de grens op 10.000 euro?

Kern antwoord:

- Er is voor een grensbedrag van 10.000 euro gekozen om de werkvoorraden beheersbaar te houden. De Audit Dienst Rijk onderzoekt hoe dit bedrag tot stand is gekomen.

Onderwerp: Minnelijke schuldsanering

Vraag: Bij hoeveel mensen is het verzoek tot minnelijke schuldsanering afgewezen door een FSV registratie of O/GS kwalificatie?

Kern antwoord:

- Dat wordt nu onderzocht. Hiervoor is deels een handmatige beoordeling nodig van alle afwijzingsbeschikkingen die zijn verstuurd in de periode januari 2012 tot en met december 2019. Al deze afwijzingsbeschikkingen moeten worden nagelezen om de reden van afwijzing te achterhalen.
- Naar schatting zullen 300.000 – 500.000 beschikkingen handmatig doorgenomen moeten worden.
- Dit zijn alle afgewezen en toegewezen beschikkingen minnelijke schuldsanering, wettelijke schuldsanering en faillissement in de periode 2012 tot en met 2019.
- Hiervan dient te worden bekeken welke afgewezen minnelijke schuldsanering het gevolg zijn van FSV of OGS.

Onderwerp: Minnelijke schuldsanering

Vraag:

Wanneer kan de Belastingdienst het totaal aantal burgers, en de gevolgen voor hen in beeld te brengen?

Kern antwoord:

- Naar schatting zullen 300.000 – 500.000 beschikkingen handmatig doorgenomen moeten worden.
- Dit zijn alle afgewezen en toegewezen beschikkingen minnelijke schuldsanering, wettelijke schuldsanering en faillissement in de periode 2012 tot en met 2019.
- Hiervan dient te worden bekeken welke afgewezen minnelijke schuldsanering het gevolg zijn van FSV of OGS.
- Dit zullen wij zo snel mogelijk afronden, zodat de grootte van de groep burgers en de gevolgen die het voor hen heeft gehad duidelijk worden
- Wij zullen uw Kamer verder informeren over de analyse op deze beschikkingen gelijktijdig met de bevindingen van de ADR.

Onderwerp: Minnelijke schuldsanering

Vraag:

Wat gebeurt met deze mensen?

Kern antwoord:

- We doen er alles aan om zo spoedig mogelijk helder te krijgen hoeveel mensen dit betreft en wat de gevolgen voor hen kunnen zijn.

Onderwerp: Minnelijke schuldsanering

Vraag:

Wie heeft de werkinstructie voor minnelijke schuldsanering goed gekeurd?

Kern antwoord:

- De totstandkoming van de werkinstructie minnelijke schuldsanering is onderdeel van het onderzoek van de ADR.

Onderwerp: Minnelijke schuldsanering

Vraag:

Wat houdt de FSV-registratie "melding fraudepost" in?

Kern antwoord:

- In de applicatie FSV werden door medewerkers in het heffingsproces risicosignalen geregistreerd.
- Het gaat hierbij om een variëteit aan signalen, zoals fraudesignalen, tips en kliks van derden, en informatieverzoeken. Voor de beoordeling voor toekennen van een minnelijk schuldsanering gaat hierbij dus om een melding van een signaal in FSV op de specifieke schuld waarop het verzoek ziet.

(Verdieping antwoord:)

- Op basis van artikel 288 Faillissementswet toetst de proces begeleider of gekwalificeerde invorderaar of in de afgelopen vijf jaar verwijtbaar is gehandeld.
- In dit geval houdt dat in dat eenFSV-registratie in beoordeling wordt betrokken die niet ouder is dan vijf jaar en die nog niet is afgesloten.

Vraag:

Hoeveel van de mensen hadden een vermelding fraudepost?

Kern antwoord:

- Ik neem aan dat u hiermee doelt op de gevolgen van FSV bij de minnelijke schuldsanering.
- Dat wordt nu onderzocht.
- Hiervoor is deels een handmatige beoordeling nodig van alle afwijzingsbeschikkingen die zijn verstuurd in de periode januari 2012 tot en met december 2019.
- Al deze afwijzingsbeschikkingen moeten worden nagelezen om de reden van afwijzing te achterhalen.

Onderwerp: Tweede nationaliteit in BvR

Vraag:

Hoe heeft dit kunnen gebeuren?

Kern antwoord:

- In 2015 is het basisregistratiesysteem van de Belastingdienst, BvR, geschoond op tweede nationaliteit.
- Onlangs is in een kopie het gegeven van de tweede nationaliteit naast de Nederlandse, alsnog aangetroffen,
- Momenteel wordt uitgezocht waarom deze verstrekkingen kopie niet eerder in beeld is gekomen en waarom het persoonsgegeven tweede nationaliteit naast de Nederlandse nationaliteit hier niet eerder (automatisch) uit is gehaald.

Onderwerp: Tweede nationaliteit in kopie BvR

Vraag: Waarom is deze kopie nodig?

Kern antwoord:

- Het is een technisch verhaal. Een aantal systemen van de Belastingdienst, Toeslagen en Douane moeten beschikken over de meest recente gegevens uit BvR.
- Om BvR zelf niet teveel te belasten met de specifieke uitvraag van die systemen, is een technische oplossing bedacht die specifieke afnemers de meest recente gegevens uit BvR op maat aanlevert.

(Verdieping antwoord:)

- De informatie op maat houdt in dat de gegevens aangeleverd worden in het specifieke formaat zoals nodig in het vragende systeem.
- Zo kan de kopie bijvoorbeeld de naam-, adres-, woonplaatsgegevens als één tekstblok doorgeven. Daardoor kunnen applicaties de gegevens meteen tonen zonder zelf nog weer een keer de opmaak te moeten aanpassen.

Onderwerp: Tweede nationaliteit in kopie BvR

Vraag: Wie waren de afnemers van de kopie van BvR?

Kern antwoord:

- Op dit moment is duidelijk dat Douane de verstrekkingen uit de kopie van BvR gebruikt voor de applicaties onder meer voor het opmaken van de uitnodigingen tot betaling.
- Daarbij werd de 2e nationaliteit op het scherm getoond van de Douanemedewerker die de gegevens opvroeg.
- Tevens ontvangt Toeslagen in individuele gevallen informatie uit de kopie, namelijk als Toeslagen een burger tegen komt die in het geheel niet voorkomt in de eigen systemen. Dergelijke gevallen komen nauwelijks voor.
- Tot slot is helder dat informatie uit de kopie niet is gedeeld met partijen buiten de Belastingdienst, Toeslagen en Douane
- Momenteel wordt verder uitgezocht welke interne afnemers naast de Douane en Toeslagen informatie uit de kopie ontvangen en hoe de informatie uit de kopie verder intern is gebruikt.

- 2e nationaliteit werd op het scherm getoond van de Douanemedewerker die de uitnodiging invoerde. Hier vind ook opslag van de getoonde gegevens (inclusief 2e nationaliteit naast de Nederlandse) plaats in een tussenbestand.
- Uitgezocht wordt nog waarvoor dit tussenbestand dan nodig is.

- Particulieren gebruikt de verstrekkingen uit de kopie voor de Schenk en Erfbelasting en in het proces "Beschrijven en Attenderen", dat onderdeel uitmaakt van de inkomensheffing.
- In geen van beide processen is het gegeven 2e nationaliteit opgenomen in de administratie. Hier worden de gegevens over 2e nationaliteit ook niet getoond.

Onderwerp: Tweede nationaliteit in kopie BvR

Onderwerp: Tweede nationaliteit naast Nederlandse nog gevuld in kopie BvR

Vraag: waarom zijn deze gegevens niet geschoond ten tijde van de schoning van BvR in 2015?

LET OP, NIEUWE INFORMATIE DIE NOG NIET MET DE KAMER IS GEDEELD

Kern antwoord:

- Op het moment dat uit BvR de tweede nationaliteit naast de Nederlandse nationaliteit verwijderd werd, is ervoor gekozen deze **mutatie handmatig** te doen en niet middels wijzigingsberichten, omdat problemen voorzien werden in de koppeling met het Toeslagensysteem.

(Verdieping antwoord:)

- De opzet van het Toeslagensysteem is zogenaamd feiten-gebaseerd. Ieder nieuw feit (verhuizing, geboorte, adreswijziging,…..) leidt tot een controle van een reeds eerder afgegeven beschikking.

- De zorg was dat het bericht dat de "2e nationaliteit" verwijderd is, zou leiden tot
-

LET OP, NIEUWE INFORMATIE DIE NOG NIET MET DE KAMER IS GEDEELD

het intrekken of tot een ander bedrag aan toegekende toeslag zou kunnen leiden.

- Toeslagen heeft de verwijdering van het veld "2e nationaliteit" dan ook in een meerjarig traject opgepakt en in 2020 afgerond.
- Het lijkt er nu op dat op het moment dat op het moment dat Toeslagen klaar was met de aanpassingen, er niet meer aan gedacht is dat de kopie van BvR ook nog geschoond moest worden.
- Onbekend is waarom de aanwezigheid van dit veld in de kopie BvR bij latere uitvragingen als gevolg van schoningsacties en expliciete uitvragingen naar nationaliteit niet opgemerkt is. Dit wordt nog uitgezocht.

Onderwerp: Tweede nationaliteit in BvR

Vraag:

Waar is deze informatie terecht gekomen?

Kern antwoord:

- De betreffende kopie van BvR, is voor zover nu bekend alleen gebruikt om snel gegevens te kunnen verstrekkingen aan een de interne afnemers.
- Douane en Toeslagen waren in ieder geval afnemers.
- Bij Douane was dubbele nationaliteit zichtbaar in de drie Douane-applicaties. Inmiddels is deze informatie onzichtbaar gemaakt.
- Toeslagen ontving alleen data vanuit de kopie, als er informatie werd opgevraagd over onbekende BSN's.
- Het is zeer onwaarschijnlijk dat Toeslagen informatie over tweede nationaliteit ook gebruikt heeft. Allereerst had Toeslagen deze informatie al uit de eigen systemen verwijderd. Daarnaast controleert Toeslagen maandelijks de eigen systemen of daar nog informatie in staat die daar niet in thuis hoort (waaronder tweede nationaliteiten van Nederlanders).
- Bij Toeslagen werden de dubbele nationaliteiten zeer waarschijnlijk niet gebruikt.

- Inmiddels is helder dat informatie uit de kopie van BvR niet is gedeeld met partijen buiten de Belastingdienst.
- Momenteel wordt nader uitgezocht welke partijen binnen de Belastingdienst informatie uit de kopie hebben ontvangen.

Onderwerp: Tweede nationaliteit in BvR

Vraag:

Is er gebruik gemaakt van deze data?

Kern antwoord:

- Indien actief informatie werd gevraagd, kon het gegeven mogelijk worden getoond.
- Er wordt onderzocht of gegevens daadwerkelijk zijn gebruikt in de uitvoering van de processen van Douane, Toeslagen Belastingdienst.
- En als deze gegevens gebruikt zijn, zal onderzocht worden welke gevolgen dit heeft gehad voor de burger.

Onderwerp: Tweede nationaliteit in BvR

Vraag: Wat verstaan we onder het automatisch analyseren van vrije tekstvelden in applicaties?

Kern antwoord:

- De Belastingdienst heeft de mogelijkheden onderzocht om vrije tekstvelden in applicaties geautomatiseerd te analyseren.

- De Belastingdienst heeft de mogelijkheden onderzocht om vrije tekstvelden in applicaties geautomatiseerd te analyseren.
- Hierbij worden de vrije tekstvelden geautomatiseerd geanalyseerd op het voorkomen van begrippen als nationaliteit en geboorteland/plaats.
- Deze analyse wordt niet gebruikt voor de risicoselectie maar dient om te achterhalen of en waar gegevens zoals tweede nationaliteit in de vrije tekstvelden zijn opgenomen
- Deze geautomatiseerde analyse is reeds opgestart.

Onderwerp: Veegactie lijsten met risicosignalen op persoonlijke omgevingen medewerkers

Vraag: Bij de 211 mogelijke risicolijsten wordt aangegeven dat bij 63 de nadere aanvraag is afgerond. De optelsom komt echter uit op 59, hoe kan dit?

Kern antwoord:

- De respondenten geven aan dat 21 bestanden een relatie hebben met risicosignalen, 23 bestanden nationaliteit bevatten en 15 bestanden verband houden met fraude verdenking.
- 63 bestanden hebben een divers karakter en hebben een relatie met bijvoorbeeld kwaliteitscontrole of management informatie.
- Deze getallen overlappen deels en kunnen dus niet worden opgeteld.

Onderwerp: Afgeschermd deel in FSV
Vraag: Wat staat daar in?

Kern antwoord:

- De applicatie FSV bood de mogelijkheid om signalen af te voeren. Senior gebruikers hadden de autorisatie om een signaal te selecteren en dan onder vermelding van reden van afvoer, werd het signaal verplaatst uit het voor de gebruikers zichtbare deel van FSV naar de tabel voor afgevoerde signalen.

(Verdieping antwoord:)

- Uit onderzoek blijkt dat het nieuwste afgevoerde signaal van begin 2014 was. Na die tijd is er dus nooit meer een signaal afgevoerd uit FSV.
- Uit onderzoek blijkt ook dat het merendeel van de afgevoerde signalen opgenomen zijn met een fictief BSN (een BSN dat niet aan een burger is uitgereikt zoals "111111110").
- Deze signalen zijn naar alle waarschijnlijkheid testgevallen geweest tijdens de introductie van FSV. Daarbij is een fictief signaal opgevoerd in FSV om vervolgens via de afvoer-functie weer te verwijderen. Naast deze signalen zijn er afgevoerde signalen aangetroffen van 334 BSN's

(burgers) en 84 RISN (bedrijven).

Onderwerp: Afgeschermd deel in FSV

Vraag: Waarom is dit deel alsnog van belang?

Kern antwoord:

- In de tabel met afgevoerde signalen staan dus ook signalen van burgers. Ook al kon de gebruiker van FSV ze niet zien, de Belastingdienst beschikt er wel over. Vanuit het perspectief van de AVG moet deze informatie ook meegenomen worden bij het behandelen van een verzoek tot inzage.

(Verdieping antwoord:)

- Omdat de tabel met afgevoerde signalen ontdekt was nadat het proces voor het verwerken van verzoeken tot inzage in FSV gestart was, moesten reeds eerder afgehandelde verzoeken tot inzage opnieuw beoordeeld worden of de eerder gegeven informatie juist en volledig was.
- De gegevens uit het afgeschermde gedeelte zijn beschikbaar gemaakt voor de medewerkers in het inzageproces maar ook voor een beperkt aantal medewerkers van de herstelorganisatie Toeslagen t.b.v de persoonlijke dossieropbouw.
- De reeds eerder behandelde inzageverzoeken zijn opnieuw beoordeeld op basis van de nu volledige

set gegevens. Dat heeft niet geleid tot correcties van de reeds eerder gegeven reactie aan de burger op het inzageverzoek.

Onderwerp: Afgeschermd deel in FSV

Vraag: wat beteken de cijfers in de tabel (uit de Kamerbrief van 27 januari jl.)?

Registraties in FSV	Personen	Rechtspersonen	Onbekend *	Totaal
Vóór schoning	244.607	85.435	6	330.048
Na schoning	133.508	52.542	5	186.055
Verwijderd	111.099	32.893	1	143.993

Kern antwoord:

- De applicatie FSV had in 2019 al geschoond moeten worden. Door samenloop van omstandigheden, heeft de schoning pas plaatsgevonden op 26 februari 2020. Een dag later is FSV uit de lucht gehaald.
- De Belastingdienst heeft de laatste backup veiliggesteld van vlak voor de schoning. Deze backup bevat dus alle gegevens zoals deze ooit opgevoerd zijn geweest in FSV.

- Deze backup is bij de diverse onderzoeken naar FSV ook gebruikt voor het beantwoorden van vragen (zowel Kamer alsook de AP en KPMG).

(Verdieping antwoord:)

- De tabel bij onderdeel 3 van de aanvullende informatie is de tabel die eerder opgenomen is geweest als antwoord op de vraag van de Kamer hoeveel burgers en bedrijven uit FSV verwijderd waren tijdens de schoning.
- De originele tabel bevatte de gegevens zonder de telling van het afgevoerde signalen. In de tabel die nu opgenomen is, zijn de aantallen gecorrigeerd met de gegevens uit het afgeschermde gedeelte.

Onderwerp: Overzicht expliciete wettelijke grondslagen nationaliteit

Vraag: Hoe heeft de inventarisatie plaatsgevonden?

Kern antwoord:

- Er is gezocht naar bepalingen waaruit min of meer expliciet volgt dat de Belastingdienst het persoonsgegeven nationaliteit moet verwerken om uitvoering te kunnen geven aan die bepalingen.
- Omdat nationaliteit een persoonsgegeven is, betreft het dus alleen natuurlijke personen.
- Er is gezocht op de termen 'nationaliteit', 'Nederlander', 'buitenland', 'vreemdeling' en 'onderdaan'.
- Expliciete wettelijke grondslagen voor het gebruik van nationaliteit door de Belastingdienst zijn te vinden in zowel *fiscale* wet- en regelgeving als *niet-fiscale* wet- en regelgeving.
- In samenwerking met de andere departementen wordt nog gewerkt aan een volledig overzicht van expliciete wettelijke grondslagen in *niet-fiscale* wet- en regelgeving.
- Tot slot merk ik op dat er meer dan 100 verdragen zijn ter voorkoming van dubbele belasting waarin een expliciete wettelijke grondslag is

opgenomen voor het gebruik van nationaliteit. Omdat zij zijn opgesteld aan de hand van het OESO-modelverdrag 2017, zijn deze niet apart opgenomen in het overzicht.

Onderwerp: Nationaliteit

Vraag: Waarom is het nodig het persoonsgegeven nationaliteit te verwerken? Kunt u voorbeelden geven?

Kern antwoord:

- In bepaalde gevallen is het nodig dat de Belastingdienst het persoonsgegeven nationaliteit verwerkt om te kunnen vaststellen of een wettelijke bepaling al dan niet van toepassing is op een bepaald persoon.
- Een dergelijke bepaling kan onder meer zien op een verschuldigde belasting of een toepasselijke vrijstelling.
- Voorbeeld 1. In de Successiewet is opgenomen dat een *Nederlander* die in Nederland heeft gewoond en binnen tien jaar na het verlaten van Nederland komt te overlijden of een schenking doet, nog wordt beschouwd als een inwoner van Nederland voor de erf- en schenkbelasting.
- Voorbeeld 2. De ruim 100 verdragen ter voorkoming van dubbele belasting zijn gestoeld op het OESO-modelverdrag. Dit modelverdrag bevat een zogenaamde tiebreaker-rule, waarmee kan worden bepaald in welke staat een persoon voor de toepassing van dat belastingverdrag geacht wordt woonachtig te

zijn als deze persoon inwoner is van meerdere verdragsstaten. *Nationaliteit* vormt een van de indicatoren daarvoor.

Onderwerp: Nationaliteit

Vraag:

Waarom is de wet- en regelgeving die betrekking heeft op de Belastingdienst/Toeslagen beperkt opgenomen in het overzicht van *expliciete wettelijke grondslagen voor het gebruik van nationaliteit*?

Kern antwoord:

- Allereerst is gekeken naar het gebruik van het persoonsgegeven nationaliteit in expliciete wettelijke grondslagen ten behoeve van de fiscale taak van de Belastingdienst. Deze is aan uw Kamer verstrekt.
- Daarnaast is al een begin gemaakt met het inventariseren van de wet- en regelgeving die betrekking heeft op de niet-fiscale taken van de Belastingdienst, zoals toeslagen (AWIR).
- Om de inventarisatie van de wet- en regelgeving die betrekking heeft op de niet-fiscale taken af te ronden is samenwerking met andere departementen van de Belastingdienst noodzakelijk om hun wet- en regelgeving te analyseren. Dit zijn dus ook de toeslagdepartementen (BZK, VWS, SZW).

- Nadat voornoemde inventarisatie is afgerond, zal het overzicht van expliciete wettelijke grondslagen voor het gebruik van nationaliteit, indien nodig, worden aangevuld.

Onderwerp: Nationaliteit

Vraag:

Mag nationaliteit gebruikt worden in de uitvoering van de wet- en regelgeving?

Kern antwoord:

- Vanuit juridische optiek mag dat als er een grondslag voor is.
- Die grondslag is in ieder geval aanwezig als "nationaliteit" een criterium is om een bepaalde regeling toe te passen.
- Zo kan nationaliteit bijvoorbeeld een rol spelen bij de beoordeling van de vraag of iemand recht heeft op een diplomatenvrijstelling.
- Politiek hebben mijn ambtsvoorganger en ik al aangegeven dat wij nog verder willen gaan dat wat op grond van het juridisch kader/AVG is toegestaan. Wij leggen de lat hoger: om alle suggestie van een oneigenlijk gebruik uit te sluiten willen wij dat het verwerken van nationaliteit door de Belastingdienst in het toezicht op de wet- en regelgeving berust op een expliciete wettelijke grondslag.

Onderwerp: Nationaliteit

Vraag:

Is er voor al het gebruik van nationaliteit nu een expliciete wettelijke grondslag geregeld?

Kern antwoord:

- Ik wil dat "nationaliteit" alleen nog wordt gebruikt, als daar een expliciete wettelijke grondslag voor aanwezig.
- Er is echter nog een onderzoek bezig naar het gebruik van het persoonsgegeven "nationaliteit" in applicaties van de Belastingdienst.
- Als uit dat onderzoek blijkt dat nationaliteit nog verwerkt wordt op basis van een algemene wettelijke grondslag of zonder wettelijke grondslag dan ga ik daar naar kijken.
- We besluiten dan ofwel om de verwerking helemaal stop te zetten, ofwel om de verwerking waar dat noodzakelijk is, te voorzien van een expliciete wettelijke grondslag.

Onderwerp: Nationaliteit Toeslagen

Vraag:

Welke waarborgen gelden bij Toeslagen voor het voorkomen van dubbele nationaliteit in de systemen?

Kern antwoord:

- Binnen Toeslagen zijn er **drie waarborgen** die ervoor moeten zorgen dat de tweede nationaliteit niet bijgehouden wordt:
  1) Toeslagen heeft vanaf medio 2019 tot juni 2020 een schoning uitgevoerd op de systemen, waarbij alle dubbele nationaliteiten zijn verwijderd.
  2) Alleen als een burger in het geheel niet in eigen systeem staat (en dit komt nauwelijks voor) dan ontvangt Toeslagen nieuwe informatie van een ander dienstonderdeel, waar dit gegeven mogelijk nog wel geregistreerd staat. In dat geval wordt uitsluitend de 1e nationaliteit overgenomen in het Toeslagen-systeem; evt dubbele nationaliteit wordt genegeerd.

  3) Als derde waarborg bekijkt Toeslagen maandelijks eigen systeem om te beoordelen of daar informatie in staat die daar niet hoort.

Onderwerp: Nationaliteit in risicoselectie

Vraag:

Kan de Belastingdienst stoppen met het gebruik van nationaliteit in de risicoselectie?

Kern antwoord:

- De Belastingdienst voert een aantal wettelijke bepalingen uit, waarin het afhangt van iemands nationaliteit of de bepaling wel of niet op hem of haar van toepassing is.
- Voorbeelden hiervan zijn te vinden in de premieheffing en in het erf- en schenkrecht.
- Vanuit het oogpunt van een goede uitvoering van regelgeving is het **niet mogelijk om nationaliteit helemaal geen rol te laten spelen in de risicoselectie**.
- Dat zou namelijk **betekenen dat er geen volledige toets meer mogelijk is op bepalingen waar burgers wellicht recht hebben**. Het is onmogelijk om alle verzoeken en aangiften handmatig op die specifieke wettelijke bepalingen waarin nationaliteit een rol speelt te controleren.
- Mede hierom hebben wij besloten dat nationaliteit alleen gebruikt mag worden in de

handhaving als daar een **expliciete grondslag** voor is opgenomen in wet- en regelgeving. Een eerste overzicht van deze grondslagen is onlangs naar uw Kamer gezonden.

Onderwerp: algoritmes/risicomodellen

Vraag: Zijn algoritmes en risicomodellen hetzelfde? Welke waarborgen gelden ervoor en kunnen deze nog worden versterkt?

Kern antwoord:

Zijn algoritmes en risicomodellen hetzelfde?

- Nee.
- Een algoritme is een set regels of instructies die een computer uitvoert om een probleem op te lossen, een vraag te beantwoorden of een voorspelling te doen.
- Een risicomodel is een middel om uit alle aangiftes die aangiftes te selecteren waar de kans op mogelijk fouten het grootst is. Voor het opstellen van een risicomodel wordt in de beschikbare historische data – uit bijvoorbeeld aangiften – gezocht naar risicovolle patronen.
- Deze patronen worden vervolgens vertaald naar een model. Het zoeken naar deze patronen doet de computer door de toepassing van diverse algoritmes.
- In zekere zin kan je een risicomodel zien als een groot complex waar ook meerdere algoritmes onderdeel van uitmaken.

Welke waarborgen zijn er voor risicomodellen en algoritmes?

- Er zijn waarborgen om bias te voorkomen. Hoe voorkom je dat een risicomodel een bias heeft voor een bepaalde groep mensen of eigenschappen
- Waarborgen zijn op diverse vlakken:
    - Wettelijk (zoals AVG, BIO, Archiefwet, en diverse Belastingwetten)
    - Regels, voorwaarden en toetsen bij het ontwikkelen en bouwen van risicomodellen.
        - We voeren bijvoorbeeld testen uit met twee groepen waarbij de ene groep wel door het risicomodel wordt behandeld en de andere niet. Daardoor kunnen we controleren wat de verschillen zijn en of het risicomodel doet wat het moet doen.
        - Daarnaast worden aangiftes die worden uitgeworpen altijd door een medewerker behandeld. Dit is een waarborg dat er géén automatische besluitvorming plaats vindt ten aanzien van de uitgeworpen aangiftes. En zo kunnen we ook blijven controleren of het risicomodel werkt.

Kunnen we de waarborgen nog versterken?

Jazeker, en daar zijn verschillende initiatieven voor:

- Dit loopt langs verschillende lijnen, bijvoorbeeld:
  - Er is een Adviesraad Analytics in voorbereiding. Dit wordt ook wel "ethische commissie" genoemd. Een extern adviesorgaan dat ons gaat adviseren over de vraagstukken waar we tegenaanlopen bij het gebruik van algoritmes.
  - Follow up geven aan externe onderzoeken van de ARK. De Algemene Rekenkamer heeft vorige week een rijksbreed onderzoek naar het gebruik van algoritmes uitgevoerd en een normenkader uitgebracht wat zal leiden tot aanscherping van de waarborgen. De minister van BZK zal dit onderzoek meenemen in de ontwikkeling rijksbreed kader.
  - Vergroten van de transparantie, bijvoorbeeld door het opzetten van een algoritme register, zoals wordt gevraagd in de recent aangenomen motie-Klaver.

Wat wordt gedaan aan het ethisch verantwoord omgaan met risicomodellen en algoritmen?

- Er wordt follow up gegeven aan externe onderzoeken van de ARK. De Algemene Rekenkamer heeft vorige week een rijksbreed onderzoek naar het gebruik van algoritmes uitgevoerd en een normenkader uitgebracht wat zal leiden tot aanscherping van de waarborgen. De minister van BZK zal dit onderzoek meenemen in de ontwikkeling rijksbreed kader.

- Daarnaast wordt ingezet op het vergroten van de transparantie, bijvoorbeeld door het opzetten van een algoritme register, zoals wordt gevraagd in de recent aangenomen motie-Klaver.
- Verder is er een Adviesraad Analytics in voorbereiding. Dit is een onafhankelijke commissie.
    - Doel van deze adviesraad is: Gevraagd en ongevraagd advies over actuele vraagstukken waarin bestaande kaders en richtlijnen van buiten en binnen de Belastingdienst (nog) niet voldoende richting geven, of een waarbij een vertaalslag nodig is om bestuurlijke afwegingen beter te kunnen onderbouwen.

Verdieping antwoord:

- De adviezen van de analytics raad bevatten een multidisciplinaire afweging over het voorgelegde onderwerp, vanuit 5 perspectieven.
- Deze 5 perspectieven volgen uit het rapport 'Aandacht voor algoritmes' dat de ARK heeft opgesteld. Op basis van bestaande normenkaders en richtlijnen is een toetsingskader opgenomen dat bestaat uit deze 5 perspectieven:

1. sturing en verantwoording;
2. model en data;
3. privacy;

4. *IT General Controls* (ITGC);
5. ethiek.

- Ethiek is daarbij geen separaat onderdeel in het toetsingskader maar juist verweven in de vier andere perspectieven.

Onderwerp: Tweede nationaliteit – drie applicaties Douane

Vraag: Hoeveel mensen konden bij de data van de drie Douane-applicaties?

Kern antwoord:

- Het gaat dan maximaal om het aantal mensen dat geautoriseerd is voor de drie applicaties.
- KIS: 3016 douanemedewerkers
- DRI: 546 douanemedewerkers
- DRA: 1877 douanemedewerkers

Vraag: Hoe kan het gat tussen eind oktober en half januari zijn ontstaan?

Kern antwoord:

- Geen misverstand: het tonen van het gegeven tweede nationaliteit had op het moment van constateren eind oktober direct moeten worden stopgezet.
- Dit is niet goed gegaan.
- Uiteindelijk is op 15 januari de aanvoer van gegevens uit de kopie-BVR beëindigd, en daarmee het tonen van het gegeven tweede nationaliteit in de drie Douane-applicaties.

Verdieping antwoord:

- Na constatering uit het interne Douane-onderzoek eind oktober is een IT-traject gestart om te komen tot het niet meer tonen van tweede nationaliteit in de drie applicaties.
- Dit traject is met onvoldoende voortvarendheid opgepakt.

Onderwerp: Waardevolle signalen FSV

Vraag

Welke waardevolle signalen bevatte FSV en hoe werden die gebruikt om fraude te voorkomen?

Kern antwoord:

- Voorbeeld **klikmelding**:
  Iemand meldt dat de buurvrouw zegt dat ze reuma heeft en niet kan werken: ze heeft een uitkering. Tegelijkertijd runt ze een schoonheidssalon vanuit huis en heeft ze overduidelijk een luxueus uitgavenpatroon. De melder stuurt het bericht naar de gemeente, UWV en de Belastingdienst.
- Voorbeeld **melding werknemer**:
  Bij een uitgaansgelegenheid werken vijf mensen zwart die ook een uitkering krijgen. De melder heeft er zelf ook gewerkt en is toen niet uitbetaald.
- Voorbeeld **organisatie**:
  Melding bij de fraudehelpdesk van een bestuurslid van een ANBI die meldde dat ten name van de ANBI, maar buiten medeweten van ANBI, valse kwitanties werden uitgeschreven. Omdat mensen deze kwitanties kunnen gebruiken giftenaftrek aannemelijk te maken is dit signaal

opgepakt en onderzocht. Dit heeft geleid tot een strafrechtelijk onderzoek.

- Voorbeeld **delen informatie**:
  Een gemeente vraagt aan de Belastingdienst om fiscale informatie op grond van de Participatiewet. Contra-informatie uit FSV kan gebruikt worden als een van de databronnen om de fiscale positie aan de gemeente door te geven.

Onderwerp: CAF

Vraag:

Wat gebeurt er met lopende/openstaande CAF-zaken?

Kern antwoord:

- We stoppen definitief met het Combiteam Aanpak Facilitators (CAF).
- Ik kan u mededelen dat wij stoppen met het CAF-team.
- Het bestaande werk is inmiddels in beeld gebracht.
- Uit de inventarisatie zijn 34 casussen naar voren gekomen.
- Voor deze lopende zaken geldt dat zij pas weer behandeld worden zodra voldaan kan worden aan het nieuwe beleid waarmee de Belastingdienst fraude gaat bestrijden.
- Daarnaast wordt er nog wel een analyse gemaakt van de behandeling van deze signalen tot dusver om te beoordelen of die behandeling juist is verlopen. Deze analyse is eind maart afgerond en wordt dan met uw Kamer gedeeld.

Onderwerp: Tijdelijke Signaleringsvoorziening (TSV)/Risicosignalen

Vraag: Wat gaat u doen in de tweede en derde release van de Tijdelijke Signalen Voorziening?

Kern antwoord:

- Sinds juli 2020 behandelt de Belastingdienst geen signalen meer van mogelijk niet-nalevingsgedrag, omdat geconstateerd werd dat dit proces niet AVG-proof is.
- Hierom is in december 2020 de Tijdelijke Signalen Voorziening gebouwd. In de eerste release van deze voorziening kunnen signalen weer worden opgevoerd en bewaard.
- Tot december 2020 stonden deze signalen in verschillende postbussen, waar een zeer beperkt aantal medewerkers toegang toe hadden. Per postbus waren dat gemiddeld twee medewerkers.
- In de tweede release van de Tijdelijke Signalen Voorziening, wordt het ook weer mogelijk om signalen te beoordelen en te raadplegen.
- Deze release wordt pas opengesteld, als er een positieve gegevensbeschermingseffectenbeoordeling (GEB) ligt. Ik streef ernaar dit in maart te realiseren.

- Na de tweede release zal beoordeeld worden welke extra functionaliteiten aan de Tijdelijke Signalen Voorziening toegevoegd moeten worden. De plandatum voor deze derde release staat nog niet vast.

(Verdieping antwoord:)

- Momenteel staan er ruim 10.000 onbehandelde signalen van niet-nalevingsgedrag in de diverse postbussen.
- Het niet oppakken van deze signalen kan risico's vormen voor het nalevingsgedrag van burgers en bedrijven.
- Er moet nog gestart worden met een duurzame en permanente oplossing voor het registreren, beoordelen en behandelen van signalen van niet-nalevingsgedrag.

Onderwerp: Tijdelijke Signaleringsvoorziening (TSV)/Risicosignalen

Vraag: Wat gebeurt er nu met risicosignalen? Wie hebben daar allemaal toegang tot?

Kern antwoord:

- De risicosignalen staan nu in postbussen.
- In de regel hebben maximaal 2 mensen toegang tot de postbus.

Onderwerp: Omzetbelasting risicomodellen

Vraag: Welke risicomodellen Omzetbelasting (OB) zijn recent stopgezet geweest en waarom zijn ze inmiddels weer aangezet?

Kern antwoord:

- De modellen Omzetbelasting-negatief, Afgifte BTW-nummer en Omzetbelasting Carousselfraude zijn zeven dagen 'on hold' geweest.
- Op basis van een concept-rapport ontstond namelijk een vraag over strijd met de AVG en met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur.
- Nadere analyse door experts op het gebied van risicomodellen, data, AVG en formeel recht leidde echter tot de conclusie dat er geen sprake is van geautomatiseerde besluitvorming, het model werkt op basis van causaliteit en er worden geen bijzondere persoonsgegevens gebruikt.
- Doordat de GEB op het proces nog niet is afgerond, kunnen we niet met zekerheid

vaststellen of en zo ja op welke punten het proces niet aan de AVG voldoet. Overigens geldt voor veel processen in de dienst dat de GEB nog niet is afgerond. Naar beoordeling levert dit geen risico's op die niet acceptabel zijn.

- In het licht van het maatschappelijk belang en het belang van ondernemers en de organisatie is daarom besloten de modellen weer aan te zetten. Langer stopzetten zou leiden tot damages in de verwerking van aangiften van ondernemers en het toezicht belemmeren.

N.B. In de kamerbrief is <u>per abuis</u> in de tabel alleen bij model Afgifte BTW-nummer vermeld dat die ook weer is aangezet op 27 januari, maar model Omzetbelasting-negatief en Omzetbelasting-Carousselfraude zijn dus toen ook weer aangezet.

Welke omzetbelasting risicomodellen zijn recent stopgezet geweest?

Het gaat om de risicomodellen:

- **Omzetbelasting-negatief**

Het risicomodel bepaalt van alle aangiften met teruggaven van omzetbelasting het risico op fouten. De inspecteur beoordeelt de aangiften die uit de selectie komen.

- **Afgifte btw nummer**

Het risicomodel bepaalt voor alle aanvragen van een nieuw btw nummer het risico dat de aanvrager geen ondernemer is voor de omzetbelasting. Dit model is een fraudepreventie model. De inspecteur beoordeelt de als risicovol gekenmerkte aanvragen.

- **Omzetbelasting carrousel fraude**

Het risicomodel detecteert ondernemers met een verhoogd risico op het gaan plegen van omzetbelasting carrouselfraude. De inspecteur toetst de aangifte(n) aan de hand van de aangedragen signalen.

Waarom werden deze modellen stilgelegd?

- Een intern conceptrapport van MKB over risicomodellen in het algemeen wees op nieuwe inzichten rond de toepassing van de AVG in relatie tot onder andere de algoritmen en technieken die in de risicomodellen gebruikt worden. Het ging hierbij nadrukkelijk **niet om onrechtmatig gebruik van bijzondere persoonsgegevens**.
- De onderzoekers hebben gelet hierop het advies gegeven de risicomodellen on hold te zetten. Gelet op de aard en ernst van dit advies heeft de verantwoordelijk [redacted] **uit voorzorg** besloten de modellen on hold te zetten.
- Het conceptrapport vergde ten aanzien van betreffende modellen nog nadere toetsing op de drie belangrijkste aspecten. Namelijk 1) de mate van geautomatiseerd beslissen, 2) het gebruik van statistische correlatie en 3) de uitlegbaarheid.

- Het eerste onderzoek hiernaar is inmiddels afgerond en verbeteracties en vervolgonderzoek zijn in gang gezet.

Waarom konden de risicomodellen nu weer worden opgestart?

- Belastingdienstbrede afstemming tussen experts op het terrein van risicomodellen, data, AVG en formeel recht heeft geleid tot de volgende conclusies:
    - De OB-risicomodellen leiden **niet** tot **geautomatiseerde besluitvorming,**
    - De OB-risicomodellen zijn **niet** gebaseerd op **statistische correlatie** maar op causaliteit en de **werking** daarvan is daardoor **uitlegbaar**.
    - Er worden **geen** bijzondere **persoonskenmerken** gebruikt.
- Omdat niet is vastgesteld dat het gebruik van de omzetbelasting risicomodellen op alle punten reeds in overeenstemming is met de AVG is een belangenafweging gemaakt. Daarbij speelt het volgende een rol.
    - Het proces om (het gebruik van) de risicomodellen te toetsen en, daar waar afwijkingen gevonden worden, in lijn te brengen met de vereisten van de AVG heeft een **lange doorlooptijd** en is derhalve niet op korte termijn te realiseren.

  - Tegelijkertijd dienen de drie modellen een groot maatschappelijk belang: zij maken toezicht mogelijk voor de drie genoemde processen waar zeer grote bedragen in omgaan.
- Op basis van deze afweging is besloten de drie uitgezette risicomodellen OB weer aan te zetten met dien verstande dat verbeteracties wel direct worden geïnitieerd.
- Daarnaast wordt een toetsbaar kader opgezet voor alle bevindingen uit het rapport. Uiteraard zal de Belastingdienst hierbij ook gebruik maken van het kader dat de Algemene Rekenkamer zojuist heeft vrijgegeven. Overigens heeft de ARK het OB negatief model in 2018 al eens volledig nagebouwd en doorgerekend en is daarbij tot een positieve conclusie gekomen.

Op welke punten wijken de modellen nu van de AVG af en waarom kunnen ze dan toch weer aan, hoe worden risico's gemitigeerd?

- De meest cruciale punten ten aanzien van deze risicomodellen zijn nu getoetst. De conclusie die daaruit volgde tezamen met de belangenafweging welke is gedaan vormen de reden dat deze modellen weer in gebruik zijn genomen.
- Dit wordt nu als onderzoeksvraag verder opgepakt.

Waarom zijn de AVG-punten niet geconstateerd of was het geen belangrijk iets medio 2020 toen de modellen ook tijdelijk uit hebben gestaan?

- Medio 2020 lag de nadruk op verwerkingen van nationaliteit of mogelijke proxis die duiden op discriminatie.
- Aanleiding voor het 'on hold' zetten betrof nieuwe inzichten rond de toepassing van de AVG in relatie tot onder andere de algoritmen en technieken die in de risicomodellen gebruikt worden.

Wat zijn enkele gevolgen als de modellen weer zouden moeten worden stopgezet?

- Door het 'on hold' zetten wordt het databestand voor het geautomatiseerde aangifteproces voor ondernemers niet meer aangeleverd. De impact hiervan is dusdanig dat deze niet kan worden opgelost zonder damage(s) met externe werking. De verwerking van zo'n 1.000-10.000 aangiftes per dag kan daarmee niet worden gedaan;
- Zonder werkend risicomodel OB-negatief is er geen toezicht is op binnenkomende negatieve aangiften omzetbelasting. Iedere teruggaaf wordt zonder toezicht uitbetaald;

- Zonder werkende risicomodellen is er geen toezicht meer op aanvragen van een nieuw omzetbelastingnummer. Alle aanvragers krijgen dan een OB-nummer.
- Zonder risicomodel is op btw-carrouselfraude minder effectief toezicht mogelijk. Er komen minder signalen die goed kunnen worden geanalyseerd.

Onderwerp: Aanpak Team Veelplegers
Vraag: Waarom is dit ten tijde van het KPMG-rapport niet stilgezet?

Kern antwoord:

- Aanpak veelplegers is een werkproces waarvoor een vergevorderde GEB beschikbaar was.
- Er heeft een beoordeling plaatsgevonden, daaruit volgde dat de risico's acceptabel zijn en het proces dus niet stilgelegd hoeft te worden.
- De GEB ligt voor advies bij de FG.

(Verdieping antwoord:)

- In de concept-GEB Aanpak Team Veelplegers zijn de risico's helder geformuleerd.
- Voorgenomen maatregelen met daarbij de status van opvolging zijn beschreven om geïdentificeerde risico's te mitigeren.
- Toegangsrestricties tot het netwerkschema en het bestand van het team veelplegers zijn beschreven in de GEB en voor het proces ingeregeld.
- FSV werd door het Veelplegersteam niet gebruikt.

Onderwerp: Projectcode 1043
Vraag: Wat gebeurt er met een aangifte van een belastingplichtige als die wordt geselecteerd voor projectcode 1043?

Kern antwoord:

- Op dit moment worden alleen aangiften geselecteerd, die al in een voorgaand jaar waren geselecteerd voor projectcode 1043. Aangiften waar dit niet het geval was, worden dus niet geselecteerd voor projectcode 1043.
- De aangifte van een belastingplichtige met projectcode 1043 kreeg voor een periode van 6 jaar een AKI 1043. Met deze AKI werd aangegeven dat een onderdeel in de aangifte handmatige beoordeeld moet worden vanwege de veronderstelling dat deze een hoog fiscaal risico bevat.
- Zolang de AKI op de aangifte zit wordt de aangifte van deze belastingplichtige handmatig beoordeeld door een vakspecialist en kan de belastingplichtige worden gevraagd om bewijsstukken aan te leveren.
- Zodra de belastingplichtige een aangifte indient die geen risico bevat wordt AKI 1043 verwijderd. De aangifte wordt dan ***gedeblokkeerd***. Dit kan dus al na één jaar zijn, maar ook pas na 6 jaar.

- De aangifte wordt dan niet meer handmatige beoordeeld door vakspecialisten en wordt hetzelfde behandeld als aangiften waarvoor nooit een AKI 1043 is geweest.
- In zeer uitzonderlijke gevallen blijkt dat de belastingplichtige meer dan zes achtereenvolgende jaren een risicovolle aangifte blijft indienen. In die gevallen wordt een nieuwe periode van (maximaal) zes jaren handmatige beoordeling door een vakspecialist gestart. Het deblokkeringsbeleid blijft van toepassing. De AKI wordt verwijderd zodra deze belastingplichtige een aangifte indient die geen risico bevat

(Verdieping antwoord:)

- In projectcode 1043 werden aangiften inkomstenbelasting geselecteerd waarvan verondersteld werd dat zij een hoog risico bevatten.
- Deze aangiften werden handmatig beoordeeld door vakspecialisten.
- Als er twijfels waren over bijvoorbeeld een aftrekpost, werd de belastingplichtige gevraagd deze aftrekpost aannemelijk te maken. Voor zover die daarin niet slaagde, werd de aangifte vaak in het nadeel, maar ook als daar sprake van bleek in het voordeel voor de burger gecorrigeerd.

- De aangiften van deze belastingplichtige werden gedurende zes jaar handmatig beoordeeld totdat een aangifte werd ingediend die geen risico's bevatte die door de vakspecialisten beoordeeld hoefde te worden.

Onderwerp: Projectcode 1043

Vraag: Hoe heeft het onderzoek naar de behandeling van de uitworp op grond van projectcode 1043 plaatsgevonden?

Kern antwoord:

- Sinds de start van projectcode 1043 zijn circa 154.000 aangiften één of meerdere jaren uitgeworpen op grond van projectcode 1043.
- De behandeling van deze aangiften is fiscaaltechnisch en uitvoeringstechnisch nader onderzocht. De uitkomsten van dit onderzoek worden verwacht in de tweede helft van februari.
- Het onderzoek wordt als volgt uitgevoerd.
- Voor de aangiften die gedurende 1 tot en met 6 jaar, al dan niet aaneengesloten, zijn uitgeworpen, wordt het onderzoek steekproefsgewijs uitgevoerd. Er worden 192 aangiften op de genoemde populatie van circa 154.000 onderzocht. Dit onderzoek is in een afrondende fase.
- 71 aangiften die gedurende 7 tot en met 10 jaar, al dan niet aaneengesloten, zijn uitgeworpen, worden stuk voor stuk beoordeeld. Dit onderzoek is ook in een afrondende fase.
- In totaal zijn 263 aangiften op de genoemde populatie van circa 154.000 onderzocht.

- Op het onderzoek is een peer review gedaan op 35 van de 263 beoordeelde aangiften.
- Een peer review is een kwaliteitsbeoordeling door vakgenoten.

(Verdieping antwoord:)

- Overzicht die belastingplichtigen die meerder jaren zijn gevolgd:…

Aantal jaren uitgeworpen	*Aantal belastingplichtigen*	*Aantal in steekproef*	*Aantal in peer review*
1	*109.763*	*32*	*5*
2	*31.418*	*32*	*5*
3	*9.027*	*32*	*5*
4	*2.731*	*32*	*5*
5	*707*	*32*	*5*
6	*182*	*32*	*5*
7	*41*	*71*	*5*
8	*22*		
9	*7*		
10	*1*		
Totaal	***153.899***	***263***	***35***

Onderwerp: Waarborgen Risicoselectie
Vraag: Wat bedoelt u precies als u schrijft dat u het normenkader voor risicosignalen en –selectie gaat herijken?

Kern antwoord:

- Onder andere het KPMG-rapport over FSV en het AP-rapport bij Toeslagen, laten zien dat een nieuw waarborgenkader nodig is om risicoselectie op een juiste manier plaats te laten vinden en risicosignalen op de juiste manier te verwerken.
- Deze kaders moeten binnen alle lagen van DG-Belastingdienst helderheid bieden, om de rechtsstatelijkheid en transparantie van risicoselectie en het gebruik van risicosignalen te garanderen.
- Zo kan gedacht worden aan het hanteren van vierogenprincipes, of aan nieuwe richtlijnen om gemaakte keuzes vast te leggen.
- Ik wil de hernieuwde kaders in de eerste helft van 2021 vaststellen, zodat vervolgens gestart kan worden met de implementatie.

(Verdieping antwoord:)

- Risicoselectie is het selecteren van de aangiften met de hoogste kansen op een onjuistheid voor een handmatige beoordeling.

- De Belastingdienst gebruikt onder andere risicomodellen en selectieregels om vast te stellen welke aangiften de hoogste kans op een onjuistheid hebben.

- Risicosignalen zijn signalen van externe partijen, over burgers en bedrijven die mogelijk niet-compliant zijn.
    - Afhankelijk van de ernst en de betrouwbaarheid van het signaal, kunnen deze door een inspecteur een aanleiding zijn om een controle uit te voeren.

Onderwerp: Melding AP naar aanleiding van Douane applicaties

Vraag:

Hoe is AP geïnformeerd op 18 januari over douane applicaties?

Kern antwoord:

- De AP is op 18 jan 2021 op ambtelijk niveau geïnformeerd. Dit is gebeurd per e-mail.
- De [redacted] zijn geïnformeerd over de melding aan de AP.

Onderwerp: Extern toezicht Belastingdienst

Kern antwoord:

- Zoals in de brief van 6 november jl. aan de Tweede Kamer is gemeld wordt gewerkt aan oprichting van een rijksinspectie op de domeinen belastingen, toeslagen en douane.
- Het streven is om de inspectie **eind dit jaar** van start te laten gaan.
- De **Tweede Kamer wordt in februari geïnformeerd** over de voortgang.
- Zoals toegezegd in AO van 2 december jl. zal in deze brief in het bijzonder worden stilgestaan bij de onafhankelijke positie van de inspectie.
- De **kwartiermaker wordt momenteel geworven**.
- De datum waarop de kwartiermaker aan de slag gaat is afhankelijk van de uitkomst van de wervingsprocedure. De Kamer zal hierover worden geïnformeerd, zodat de procedure is afgerond.
- Daarna kan de oprichting van de inspectie worden voorbereid. Dit houdt o.a. in: het creëren van een wettelijke grondslag, inrichting van de inhoudelijke en administratieve processen, de governance en het regelen van huisvesting en formatie.

Onderwerp: Inzageverzoeken in FSV
Vraag: Wat duurt het zo lang om de achterstand inzageverzoeken in FSV bij te werken? Waarom is dit pas in april bij?

Antwoord:

- Inzageverzoeken behandelen is een complex proces dat alleen door specialisten op het gebied van formeel recht kan worden uitgevoerd.
- Gemiddeld worden per medewerker acht verzoeken per maand afgedaan.
- Deze specialistische medewerkers zijn schaars binnen de Belastingdienst.
- Het is moeilijk om op korte termijn om nieuwe specialisten te werven omdat het uitvoeren van een inzageverzoek goede kennis van de Belastingdienst en zijn systemen, en van formeel recht vergt.
- Het inwerken van nieuwe specialisten kost de reeds aanwezige medewerkers tijd, waardoor extra werven op de korte termijn geen tijdswinst oplevert.
- Om vaart te zetten achter de afhandeling is het aantal medewerkers in januari overigens al uitgebreid.
- Nieuwe specialisten inwerken kost op de korte termijn tijd, die zich pas op de langere termijn terugbetaalt.

Onderwerp: onderzoek effecten FSV burgers en bedrijven
Vraag: Wat is het proces en het tijdpad van de inkoop van het onderzoek effecten FSV bij burgers en bedrijven?

Antwoord:

- PM – dit wordt separaat met u besproken vandaag. Naar aanleiding van dit gesprek zullen de Q&A's met de uitkomst voor maandag klaarliggen.

Onderwerp: Onderzoek FSV burgers & bedrijven

Vraag: Hoe betrekken we de Kamer bij het onderzoek naar de effecten van FSV op burgers en bedrijven?

Kern antwoord:

- De onderzoeksopzet voor de effecten op Toeslaggerechtigden is als bijlage 2 bij de brief aan uw Kamer van 27 januari jl. gevoegd
- We kunnen de partij die het onderzoek gaat uitvoeren, vragen een tussenrapportage te maken zodat we uw Kamer aan de hand hiervan tussentijds kunnen informeren over de stand van zaken.

Onderwerp: Onderzoek FSV burgers & bedrijven

Vraag:

Waarom heeft het vervolgonderzoek naar de effecten van FSV op burgers en bedrijven zo lang op zich laten wachten?

Kern antwoord:

- Het onderzoek is in mei 2020 toegezegd
- Vervolgens is gewacht op het eerste onderzoeksrapport over FSV dat in juli 2020 gereed was
- Vanaf oktober 2020 is de opzet van het onderzoek ter hand genomen
- In de tussentijd is aandachtgegeven aan andere zaken die om aandacht vroegen
- Terugkijkend heeft het vervolgonderzoek onvoldoende prioriteit gekregen.

Onderwerp: externe gegevensdeling uit FSV
Vraag: Met wie zijn welke gegevens uit FSV gedeeld?

Kern antwoord:

- Er was geen directe koppeling was vanaf FSV naar andere instanties.
- Er is dus geen informatie uit FSV structureel gedeeld.
- Het is wel mogelijk dat er voor informatieuitwisseling op basis van convenanten in FSV is gekeken.
- Het is voor de Belastingdienst niet te achterhalen over wie de gegevens zijn gedeeld.
- Na levering is het – op grond van AVG en zorgvuldigheidsbeginsel – primair aan de ontvangende partij om de geschiktheid van de gegevens voor gebruik bij het nemen van besluiten ten aanzien van burgers en bedrijven te controleren.

(Verdieping antwoord:)

- De Belastingdienst deelt structureel en grootschalig gegevens met vele overheidspartijen. Dit gebeurt op grond van een vooraf getoetste wettelijke grondslag en

nadere afspraken over o.a. de te leveren set gegevens en veilige kanalen voor uitwisseling.

- Daarnaast worden ad hoc gegevens gedeeld over individuele gevallen, bijvoorbeeld naar aanleiding van behandeling van aangiftes en in casus overleggen in het kader van samenwerkingsverbanden (RIEC, FEC, LSI). Ook hiervoor bestaan wettelijke grondslagen. Daarnaast zijn deze uitwisselingen geprotocolleerd en zijn hiervoor voorzieningen beschikbaar voor veilige uitwisseling en vastlegging.
- De Belastingdienst streeft (mede op grond van de eisen in de AVG) uiteraard naar juistheid en actualiteit van gegevens. Na levering is het – op grond van AVG en zorgvuldigheidsbeginsel – primair aan de ontvangende partij om de geschiktheid van de gegevens voor gebruik bij het nemen van besluiten ten aanzien van burgers en bedrijven te controleren.
- De procesgang en administratie van het delen van gegevens zal in het kader van het programma HVB worden geëvalueerd en waar nodig verder worden verstevigd, zodat deze uitwisselingen ook voor de toekomst traceerbaar en betrouwbaar zijn.
- Overzicht convenanten vindt u hieronder.

	LIEC/RIEC	LSI	Artikel 64	Inlichtingen bureau	Informatieknoo ppunt zorgfraude
			SUWI		
Doelste lling	1. De samenwerking tussen de convenantpartne rs en tussen de daartoe opgerichte samenwerkings-verbanden RIEC´s en het LIEC heeft als doel gezamenlijk invulling te geven aan: 2.1 een bestuurlijke en geïntegreerde aanpak van de georganiseerde criminaliteit door naast het strafrechtelijk laten vervolgen van individuele daders en het ontmantelen van criminele samenwerkingsv erbanden ook bestuursrechtelij ke interventies en fiscale handhaving aan te wenden om de georganiseerde criminaliteit te bestrijden; 2.2 de identificering van gelegenheidsstru cturen binnen die economische sectoren en publieke voorzieningen die vatbaar zijn voor beïnvloeding door de georganiseerde criminaliteit opdat, middels het treffen van maatregelen ter	Het doel van dit Convenant is om afspraken vast te leggen over de samenwerking in Interventieteams. De convenantpartner s werken samen in Interventieteams ter voorkoming en terugdringing van belasting- en premiefraude, toeslagenfraude, uitkeringsfraude, overtredingen van arbeidswetgeving en daarmee samenhangende misstanden zoals door de LSI aangeduid.	Ten behoeve van een integraal overheidsoptre den ten aanzien van de voorkoming en bestrijding van onrechtmatig gebruik van overheidsgelde n en overheidsvoorzi eningen op het terrein van de sociale zekerheid en de inkomensafhan kelijke regelingen, de voorkoming en bestrijding van belasting- en premiefraude en het niet naleven van de arbeidswetten	Informatie-distributie t.b.v. diensten en producten van gemeenten t.a.v. efficiënte werkproces sen in sociaal domein (uitvoering wettelijke taak)	Convenant houdende de afspraken over de samenwerking in het kader van de verbetering van de bestrijding van de zorgfraude IKZ (informatie Knooppunt Zorgfraude)

	bescherming, wordt voorkomen dat criminelen of criminele organisaties bewust of onbewust worden gefaciliteerd door de overheid en daardoor de democratische rechtstaat wordt ondermijnd. Hierbij wordt aandacht besteed aan verschijningsvormen en onderdelen van georganiseerde criminaliteit: • mensenhandel en -smokkel; • georganiseerde hennepteelt; • fraude in de vastgoedsector; • misbruik binnen de vastgoedsector; • witwassen en daaraan gerelateerde vormen van financieel economische criminaliteit; • zoals die door de minister van Veiligheid en Justitie worden benoemd op basis van het 4-jaarlijks door de minister van Veiligheid en Justitie vast te stellen Nationaal Dreigingsbeeld; • andere per Regionale Stuurgroep RIEC te bepalen verschijningsvormen van georganiseerde criminaliteit. 2.3 de bestrijding van				

	handhavingsknelpunten; 2.4 de bevordering en ondersteuning van integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur op grond van de Wet Bibob.				
Partners	Gemeenten Politie FIOD Belastingdienst Inspectie SZW Douane IND KMar Landelijk Parket College van Procureurs-generaal Functioneel Parket, hoofdofficier Later toegetreden UWV nVWA	Inspectie SZW Belastingdienst/ Belastingen Belastingdienst/Toeslagen, UWV SVB IND Gemeenten Openbaar Ministerie Politie	Colleges van burgemeester en wethouders, UWV SVB vwb de uitvoering van de taken, bedoeld in artikel 62; De personen die bij of krachtens wettelijk voorschrift zijn belast met het houden van toezicht op de naleving dan wel de uitvoering van andere regelgeving op het terrein van Onze Minister (=SZW); Belastingdienst; Andere bestuursorganen en personen voor zover zij zijn belast met een publiekrechtelijke taak en daartoe bij regeling van Onze Minister in overeenstemming met Onze Minister van Financiën zijn aangewezen.	Inlichtingen bureau	Nederlandse Zorgautoriteit, Inspectie voor de Gezondheidszorg, Zorgverzekeraars Nederland, Directie Opsporing Inspectie SZW, Openbaar Ministerie, Centrum Indicatiestelling Zorg, Ministerie van VWS.

Of en zo op welke wijze er informatie vanuit FSV is gedeeld op basis van welke titel	Binnen dit samenwerkingsverband wordt op verzoek fiscale informatie beschikbaar gesteld obv artikel 43c lid 1 letter m Uitvoeringsregeling AWR. Mogelijk is hier ook informatie die in FSV stond in betrokken. De informatie welke wordt verstrekt wordt via RIEC IS (beveiligd informatiesysteem op server J&V) beschikbaar gesteld aan de RIEC partners. De informatieverzoeken lopen via de informatieloketten waar getoetst wordt op wetmatigheid en rechtmatigheid wo de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit.	Binnen dit samenwerkingsverband wordt op verzoek fiscale informatie beschikbaar gesteld obv artikel 43c lid 1 letter w Uitvoeringsregeling AWR. Mogelijk is hier ook informatie die in FSV stond in betrokken. De informatieverzoeken lopen via de informatieloketten waar getoetst wordt op wetmatigheid en rechtmatigheid wo de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit.	Binnen dit samenwerkingsverband wordt op verzoek fiscale informatie beschikbaar gesteld obv artikel 64 SUWI. Mogelijk is hier ook informatie die in FSV stond in betrokken. De informatieverzoeken lopen via de informatieloketten waar getoetst wordt op wetmatigheid en rechtmatigheid wo de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit.	Er wordt **geen** FSV informatie gedeeld met het inlichtingenbureau.	Binnen dit samenwerkingsverband wordt informatie uitgewisseld op grond van artikel 88 j° artikel 89 Zorgverzekeringswet. Artikel 67 AWR en 43c, onder h, onder, I UAWR. Artikel 5.2.3 Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 Mogelijk is hier ook informatie die in FSV stond in betrokken. De delingen lopen via de informatieloketten waar getoetst wordt op wetmatigheid en rechtmatigheid wo de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit.
En in hoeverre dat herleidbaar is.	Het is niet herleidbaar of informatie vanuit FSV is betrokken in de informatieverstrekking.	Het is niet herleidbaar of informatie vanuit FSV is betrokken in de informatieverstrekking.	Het is niet herleidbaar of informatie vanuit FSV is betrokken in de informatieverstrekking		Het is niet herleidbaar of informatie vanuit FSV is betrokken in de informatieverstrekking

NB. FIOD is niet opgenomen in dit overzicht

Onderwerp: inlichtingenbureau
Vraag: zijn er gegevens gedeeld met het inlichtingenbureau?

Antwoord:

- Specifiek ten aanzien van het inlichtingenbureau zijn er geen gegevens gedeeld.

Onderwerp: Inzage in FSV (motie Marijnissen)

Vraag: Wat is de omvang van aantallen burgers die geïnformeerd moeten worden?

Antwoord

- Dit zijn er maximaal 244.607
- Uitgezocht moet worden of de bedrijven ook benaderd moeten worden. Er moet in kaart gebracht worden welke personen wel en niet een brief moeten ontvangen. Als er bijvoorbeeld een (strafrechtelijk) onderzoek loopt is dit mogelijk niet toegestaan.

Onderwerp: Inzage FSV (Motie Marijnissen)

Vraag: hoe wordt dit traject aangepakt?

Kern antwoord:

- Er worden een aantal stappen doorlopen.
- Ten eerst wordt er een plan van aanpak gemaakt met acties en te beantwoord vragen.
- Dit plan van aanpak is in februari klaar.
- In dit plan van aanpak staat welk voorbereidend onderzoek nodig is zoals bijvoorbeeld welke personen een brief moeten krijgen, hoeveel tijd het kost om als de tekst klaar is die op de deurmat van de burger te krijgen, welke personen hierbij betrokken moeten worden. In hoeverre het mogelijk is om met query's benodigde informatie uit FSV te krijgen. Over welke tabellen informatie wordt gegeven.
- Ten tweede wordt een brief vormgegeven.
- Daarbij moet bepaald worden wat het doel en de inhoud van de brief wordt, wie daarbij betrokken moeten zijn. Gelijktijdig moet in kaart gebracht worden wat nodig is

Verdiepend antwoord:

- Eerste stap is beslissen wat voor soort brief er naar de burgers moet gaan, hiervoor is wordt een beslismemo voorbereid
- Afhankelijk van de beslissing wordt de gekozen brief opgesteld.
- Geadviseerd wordt om een informerende brief te sturen waaruit blijkt of iemand in FSV staat, met wie in zijn algemeenheid het feit dat iemand in FSV staat wordt gedeeld en verder een uitleg over het gebruik van FSV etc.
- Bij de afhandeling van inzageverzoeken waarin gevraagd werd of op iemand projectcode 1043 toegepast is soortgelijke informatie meegestuurd en het lijkt erop dat deze informatie goed ontvangen is, er zijn geen bezwaarschriften ingediend tegen de uitspraken op deze verzoeken.
- In kaart brengen welke tabbladen/tabellen van FSV meegenomen moeten worden vwb de informatievoorziening in de brief en vervolgens bij de inzageverzoeken. Het gaat om 4 tabellen:
    - Registratie informatieverzoeken
    - Tips en Kliks
    - Aangiftesignalen
    - Projecten overige signalen

- Bepalen moment van verzending en wijze van verzending (alles in één keer of in delen (regio, achternaam, …)) in verband met samenloop reguliere massaal printen;

- Afstemmen op bezetting belastingtelefoon in verband met mogelijke belverzoeken om nadere informatie;

- Op basis van de brief kunnen burgers om nadere informatie vragen. Die vragen zullen worden aangemerkt als inzageverzoeken op grond van artikel 15 AVG en moeten zorgvuldig behandeld worden door daarvoor gemandateerde behandelaren. De organisatie moet hierop voorbereid worden. Er zal een impactanalyse gemaakt worden.

- De ervaring heeft geleerd dat de afhandeling van een inzageverzoek FSV gemiddeld 8 uur duurt. Als 1 % van de personen die een informerende brief ontvangen een inzageverzoek doet zullen dit, afhankelijk van welke groep personen zo'n brief zal krijgen tussen de 2200 en 3000 verzoeken kunnen zijn. 20 tot 30 keer de hoeveelheid die jaarlijks in 2018 en 2019 is ontvangen.
- Afhankelijk van hoeveel mensen hierop ingezet kunnen worden zal dit minimaal 3 maanden duren om deze verzoeken af te handelen.
- Daardoor blijft ander werk liggen.
- Het werk moet worden uitgevoerd door hoogwaardige formeel recht specialisten met AVG-kennis en kennis van het toezichtproces van de Belastingdienst (AVG-behandelaren).
- Als deze inzageverzoeken binnen drie maanden na ontvangst (de wettelijke termijn) moeten worden afgehandeld zullen minimaal 500 van deze medewerkers ingezet moeten worden (1 medewerker kan 1 verzoek per dag afhandelen, dat zijn er 20 per maand).
- Deze medewerkers moeten opgeleid worden.
- Geïnventariseerd moet worden of we überhaupt over deze hoeveelheid mensen beschikken en hoe we kunnen zorgen dat die ingezet kunnen worden.

Onderwerp: FSV en datalek

N.a.v. gesprek met Omtzigt volgende vragen/veronderstelling: Bij FSV sprake is (geweest) van een 'datalek' omdat te veel mensen bij te veel informatie konden. Daarmee zijn de persoonsgegevens van mensen verder verspreid dan doelmatig/noodzakelijk.

Vraag:

Is de ruime toegang tot FSV een datalek?

Kern antwoord

- Nee, de ruime toegang bij het gebruik van de applicatie van FSV is geen datalek.
- Het ging om geautoriseerde toegang voor de uitvoering van taken van medewerkers.

Verdieping antwoord:

- Bij een datalek gaat het om toegang tot of vernietiging, wijziging of vrijkomen van persoonsgegevens bij een organisatie zonder dat dit de bedoeling is van deze organisatie. Of zonder dat dit wettelijk is toegestaan (bron: webpagina AP).
- De medewerkers die bij de gegevens in FSV mochten, zijn door hun teammanager geautoriseerd voor een vooraf bepaalde taak (rol).

- Er was geen sprake van ongeautoriseerde toegang tot FSV.
- Ter informatie: verder geldt dat de medewerkers gehouden zijn aan de geheimhouding.

Algemeen over melden datalekken

Aan de AP

- Een datalek is een 'inbreuk in verband met persoonsgegevens'.
- Alleen datalekken die een risico inhouden voor de betrokken persoon moeten worden gemeld bij de AP.
- Niet alle datalekken moeten worden gemeld bij de AP.
- Een meldplichtig datalek moet, zonder onredelijke vertraging en, indien mogelijk, uiterlijk binnen 72 uur na bekend worden, gemeld worden bij de AP.
- Als de melding niet binnen 72 uur plaatsvindt, moet de vertraging gemotiveerd worden.

Aan betrokken persoon

- Wanneer een (meldplichtig) datalek een waarschijnlijk hoog risico inhoudt voor de persoon van wie de gegevens gelekt zijn, dan moet deze persoon onverwijld geïnformeerd worden.
- De mededeling aan de betrokken persoon bevat een omschrijving, in eenvoudige taal,

van het datalek, van de genomen maatregelen en gegevens van een contactpunt waar hij informatie kan vragen.

De Belastingdienst behandelt datalekken conform de vereisten van de AVG.

Onderwerp: Voornemens invorderingsstrategie tegen het licht te houden

Vraag: Wanneer informeert u de Kamer over het aanpassen van de invorderingsstrategie?

Antwoord: Kern antwoord(proces):

- We houden de invorderingsstrategie tegen het licht, met name voor mensen die langdurig schulden hebben. Langs de assen van regelgeving en uitvoering:
- **Regelgeving**
  - De invorderingswet wordt herijkt → meer ruimte voor persoonlijke omstandigheden burgers, door o.a.:
    - Kijken naar voorwaarden persoonlijke betalingsregeling
    - Het onderzoeken welke voor de burger gunstige elementen van het wetsvoorstel stroomlijnen rood blauw ingevoerd kunnen worden
    - Opnemen hardheidsclausule
  - Door analyseren gevallen waar het invorderingsbeleid onevenredig hard heeft uitgepakt.

- **Tijdpad:** We houden de Kamer op de hoogte van de voortgang.

- **Uitvoering**
  - Vooruitlopend op nieuwe regelgeving:
    - Stopzetting invordering TSL + onderzoek naar evt. onevenredige uitwerking wetgeving div. doelgroepen.
    - Gaan we anders om met goedwillende burgers door sneller een pers. Betalingsregeling aan te bieden
    - En communiceren we meer en beter over:
      - Het incassoproces,
      - Mogelijkheden uitstel v. betaling
      - Mogelijkheden pers. Betalingsregeling
    - **Tijdpad:** Voorts wordt O.b.v. Visie schulden Belastingdienst een PvA en communicatiestrategie uitgewerkt die ik later dit jaar met uw Kamer kan delen.

A:(Verdieping antwoord:)

- **Regelgeving**

- De herijking van de invorderingsstrategie en de onderliggende wetgeving bouwt voort op het wetsvoorstel *fiscale vereenvoudigingswet 2017*. Waarin stroomlijning van de wet- en regelgeving op dit gebied uit voort komt.
- In 2016 is de *Fiscale vereenvoudigingswet 2017* aangenomen en gepubliceerd in het Staatsblad. Onderdeel van die wet is het stroomlijnen van de invorderingsregelgeving voor belastingen en toeslagen kortweg programma Stroomlijnen Rood Blauw (SRB). Het veranderde politieke klimaat rond schuldenaanpak en doen-vermogen van burgers en de voorgenomen ontvlechting van de Belastingdienst geeft aanleiding tot heroverweging van SRB.
- Rondom de elementen van de invorderingswetgeving worden nu diverse trajecten gestart, allen met een eigen tijdlijn en plaats waarin de initiatieven landen
- Deze bundel aan initiatieven wordt nu uitgewerkt en ik informeer u later over het tijdpad en PvA.

- **Uitvoering**
  - Voor Toeslagen ligt de invordering op dit moment stil, en wordt onderzoek gedaan hoe

die invordering voor de verschillende doelgroepen met verschillende doenvermogens kan worden opgestart.

- De Belastingdienst is op dit moment bezig met een aantal zeer gecompliceerde en arbeidsintensieve trajecten, zoals het uitstel van betaling van belastingschulden in verband met corona en alle daarmee samenhangende maatregelen (zoals bijvoorbeeld de aflossingsregeling voor uitgestelde schulden) en ook de kwijtschelding van toeslagschulden en belastingschulden voor gedupeerden in de toeslagenaffaire en hun huidige partners.
- **Tijdpad:** Een concreet tijdpad voor het geheel aan maatregelen kan niet worden gegeven, omdat dit afhangt van de omstandigheden, die met name worden bepaald door de ontwikkelingen rond het coronavirus.

Onderwerp: Ontvlechting

Vraag: Waarom is er gekozen voor ontvlechting?

Antwoord*:*

- De Belastingdienst is een te grote en complexe organisatie geworden met een grote span of control. Na ontvlechting wordt deze kleiner.
- Door ontvlechting kunnen Belastingen, Toeslagen en Douane elk slagvaardiger en meer gefocust opereren.
- Meer aandacht voor de eigen specifieke uitvoeringsopgave waardoor de dienstverlening aan burgers en bedrijven verbetert.
- In de zelfstandige organisaties wordt de afstand tussen ambtelijke top en werkvloer kleiner.

Vraag: Is er, conform de toezegging van de minister en de aangenomen motie Bruins c.s. van 21 januari 2020, een haalbaarheidstoets gedaan op de ontvlechting?

Antwoord*:*

- De ontvlechting wordt stapsgewijs vormgegeven.
- Per fase wordt de haalbaarheid en de (financiële) consequenties uitgewerkt.

- Uw Kamer wordt zo spoedig mogelijk, en uiterlijk het eerste kwartaal van 2021, nader geïnformeerd over de voortgang van de ontvlechting.
- In deze brief wordt u geïnformeerd over de motie Bruins. Hierbij wordt ingegaan op de haalbaarheid en zal een eerste beeld van de financiële consequenties worden gedeeld.
- Daarnaast zal ik u regelmatig informeren over de voortgang van de haalbaarheidsonderzoeken behorende bij de ontvlechting.

Vraag: Worden de medewerkers betrokken bij de ontvlechting?
Antwoord:

- De medezeggenschap is nauw betrokken.
- Hierin zitten onder andere vertegenwoordigers van de vijf ondernemingsraden.
- In de werkgroepen van het programma Continuïteit en Ontvlechting zitten meer dan honderd medewerkers uit verschillende delen van het gehele ministerie en onderdelen van het ministerie.
- De werkgroep communicatie zorgt mede voor informatie en contact breder in de organisatie over de ontvlechting.

Vraag: Wat kost de ontvlechting?
Antwoord*:*

- Een uitputtend beeld is in dit stadium nog niet te geven.

- In de Voorjaarsnota 2020-2025 is 140,6 miljoen euro gereserveerd voor de ontvlechting. Hiervan is 20 miljoen euro structureel. Eind 2020 is er 75,8 miljoen euro is overgeheveld aan de DG's en het SG-cluster.
- De daadwerkelijke besteding voor 2020 is op 8 miljoen euro begroot. Vanwege het tempo van het personele traject zal dit bedrag niet volledig worden uitgegeven.

Factsheets

Overzicht factsheets

Nr.	Wat is het onderwerp van de factsheet?
	Algemeen FSV, HVB en nationaliteit
1.	FSV/HVB algemeen: wat is er tot nu allemaal gebeurd en wat gaat er de komende maanden gebeuren?
2.	Nationaliteit: wat is er tot nu allemaal gebeurd en wat is er gaande?
3.	Nationaliteit: wat gaan we de komende maanden doen?
	Herstellen, Verbeteren, Borgen (HVB) / maatregelen FSV
4.	Plan van aanpak Herstellen Verbeteren Borgen
5.	Bedrijfsprocessen op orde (onderdeel van HVB)
6.	Onderzoek waarborgen voor risicoselectie
7.	Onderzoeken effecten FSV op burgers en bedrijven
8.	9 applicaties: stand van zaken
9.	Versterking privacy functie en datacoordinatoren
10.	Versterken verantwoord omgaan met gegevens (vakkennis en bewustzijn)
	Binnengekomen risicosignalen/fraude aanpak
11.	Binnengekomen risicosignalen sinds uitzetten FSV + tijdelijke signalen voorziening (tsv)
12.	Gevolgen van deling gegevens door de Belastingdienst: zijn burgers in de knel gekomen door deling van onjuiste gegevens of signalen?
13.	Uitgangspunten fraudebeleid Belastingdienst en Toeslagen
14.	Incassocijfers FIOD: lagere realisatie taakstelling 2020
	Nationaliteit
15.	Nationaliteit algemeen
16.	Juridisch kader en beleid gebruik nationaliteit
17.	Gebruik nationaliteit door de Belastingdienst
18.	Onderzoek gebruik nationaliteit
19.	Veegactie AVG: inventarisatie risico en fraude signalen en gebruik nationaliteit in persoonlijke omgevingen Belastingdienst medewerkers (zomer 2020)
	1043
20.	Wat is 1043?
21.	1043: Probleem- en standvanzaken maatregelen
22.	Waarborgen en 1043 – selectie te behandelen aangiften
23.	Burgerperspectief en 1043
24.	Samenhang tussen FSV en 1043
25.	Samenhang CAF team en 1043
26.	Samenhang nationaliteit en 1043
27.	Facilitators en 1043 en AKI 1044
28.	Onderzoek naar de structurele werking van 1043

	CAF
29.	CAF algemeen: wat deed het CAF team
30.	Hoeveel onderzoeken van welk type voerde het CAF team uit?
31.	Onderhanden werk CAF
32.	Samenhang CAF team en FSV
	UHT / POK
33.	Samenhang FSV en UHT
34.	Samenhang UHT en nationaliteit
35.	Herstelregelingen UHT
36.	Conclusies rapport AP onderzoek nationaliteit bij Toeslagen + (mogelijke boete)
37.	Rapport AP onderzoek nationaliteit bij Toeslagen: maatregelen vanuit Toeslagen en compensatie
38.	Rapport POK en kabinetsreactie POK
	Compensatie
39.	Compensatie FSV
40.	Compensatie 1043
41.	Compensatie bij onjuist gebruik persoonsgegevens (o.a. nationaliteit)
	Opzet/Grove Schuld (O/GS) bij blauw
42.	Opzet/Grove Schuld (O/GS) kwalificatie bij blauw (belastingaanslagen of blauwe schuld)
43.	Inzageverzoeken
44.	Verborgen deel FSV en inzageverzoeken
45.	Zijn er nog documenten over nationaliteit die relevant zijn voor de TK?
	Informatiehuishouding/broedkamer, voormalig EHI
46.	Informatiehuishouding
47.	Broedkamer en privacybescherming Belastingdienst (AO toezegging december 2020)
48.	Producten voormalig Expertisecentrum Handhaving en Intelligence (EHI)
	KPMG rapport
49.	KPMG rapport FSV (zomer 2020)
	Hardheid wet- en regelgeving
50.	Hardheid wet- en regelgeving (algemeen)
	Onderzoek AP naar FSV + verzoek stoppen met schonen
51.	Onderzoek AP naar FSV: stand van zaken
52.	Verzoek stoppen met schonen
	Algoritmen + Syri
53.	Rapport "aandacht voor algoritme" van de ARK
54.	Belastingdienst, Toeslagen en Syri
	Brief aangifte Openbaar Ministerie (OM)
55.	Aangifte en brief – geen strafrechtelijk onderzoek

56.	Zorg voor personeel naar aanleiding van aangifte
	Kopie BVR (Beheer van relaties)
57.	Dubbele nationaliteit in kopie van het basisregistratiesysteem Belastingdienst
58.	Tijdlijn constateringen kopie basisregistratiesysteem
59.	Schoning dubbele nationaliteiten in basisregistratiesysteem en kopie
60.	Acties n.a.v. constateringen basisregistratiesysteem

Algemeen: FSV en HVB

Kern

- In februari 2020 bleek dat FSV niet voldeed aan de AVG en daarom is FSV toen uitgezet.
- Naar aanleiding van deze constatering heeft KPMG in opdracht van de Belastingdienst onderzoek gedaan met als conclusie dat FSV en tevens een aantal andere applicaties en processen niet voldoen aan de AVG.
- Om dit op orde te brengen zijn direct een aantal beheersmaatregelen genomen en is het plan van aanpak herstellen verbeteren en borgen (HVB) opgesteld met daarin de verbeteracties.
- Een van de beheersmaatregelen is dat bij een indicatie dat het niet AVG-compliant is, de applicatie buiten werking wordt gesteld totdat er wel sprake is van een conform AVG getoetst proces.
- In de afgelopen maanden is geconstateerd dat het uiterst moeizaam is gebleken om goed zicht te krijgen op problemen.
- Een compleet beeld ontbreekt nog steeds.
- Het is daarom niet uit te sluiten dat er nog onvolkomenheden gevonden zullen worden; de maatregelen echter zijn er nu wel op gericht om deze dan direct of te stoppen en/of AVG-compliant te maken.
- Het eerste spoor 'herstellen' van HVB heeft betrekking

op een aantal onderzoeken, zoals een onderzoek naar de effecten van FSV op burgers en bedrijven, dat dit in beeld moeten brengen.

- Zoals eerder aan de TK is gemeld zal, wanneer uit deze onderzoeken nieuwe signalen van mogelijke problemen volgen, de drieslag worden gehanteerd van nader onderzoeken, het nemen van herstelmaatregelen en het informeren van de TK.

Feiten

- Op 2 maart 2020 is aan de TK gemeld dat FSV op 27 februari uit de lucht is gehaald omdat er onvoldoende maatregelen zijn genomen ten aanzien van de gegevensverwerking. Daarbij is aangegeven dat dit besluit veel eerder genomen had moeten worden en dat nader onderzoek nodig is.
- Op 27 april is aangegeven dat na een eerste intern onderzoek door de Belastingdienst naar FSV nog steeds veel vragen blijven bestaan. Daarom is aangekondigd dat een externe partij nader onderzoek zal gaan doen.
- Op 26 mei is aangekondigd dat KPMG onderzoek gaat doen naar FSV en gelijksoortige applicaties en processen.
- Op 10 juli heeft KPMG haar rapport opgeleverd met als belangrijkste punten:
  - KPMG concludeert dat er geen in sterke mate met FSV

vergelijkbare applicaties zijn
    - KPMG heeft wel acht andere applicaties en processen aangetroffen waar nader onderzoek voor nodig is. Daarbij heeft de BD zelf nog een proces gevonden dat in het rapport van KPMG is meegenomen.
- Gelijktijdig met deze conclusies zijn direct acties en beheersmaatregelen in gang gezet zoals het stopzetten van (meerdere van) de door KPMG genoemde andere applicaties en processen.
- Op 13 oktober is het concept plan van aanpak Herstellen verbeteren borgen aan de TK gestuurd met daarin de genomen maatregelen en acties. Het doel van dit plan is vertrouwen herwinnen in een Belastingdienst die binnen de kaders van de rechtsstaat acteert, voldoet aan de AVG, Archiefwet en BIO.
-

Politieke punten/discussiepunten

- De Kamer wil graag dat schoon schip gemaakt wordt.
- Zoals aangegeven in de brief van 27 januari jl. is het lastig om een compleet beeld te krijgen en zullen de acties voor controle op bestanden en applicaties nog geruime tijd doorlopen. In het kader van Bedrijfsprocessen op orde worden alle processen van de Belastingdienst getoetst.
- De verwachting is dat de TK dit geen wenselijk antwoord

vindt.

- Tevens is de verwachting dat de TK zal aandringen op compensatie. Hier kan echter nog niets over gezegd worden omdat onderzoeken nog lopen. Als onderdeel van de diverse onderzoeken zal ook nagegaan worden in hoeverre er aanleiding is om burgers herstel te bieden.

Factsheet 2

Nationaliteit, wat is er tot nu toe gebeurd en wat is er nog gaande

Kern

- Naar aanleiding van de bevindingen bij Toeslagen wordt ook bij de Belastingdienst onderzocht waar nationaliteit in het toezicht wordt gebruikt. Douane heeft onderzoek gedaan in 2020 naar nationaliteit in het toezicht. Dit onderzoek is afgerond. Er lopen nu bij de Douane geen verdere onderzoeken naar nationaliteit.
- Er hebben al verschillende inventarisaties naar het gebruik van nationaliteit bij de BD plaatsgevonden en er loopt nu nog een uitgebreid onderzoek als onderdeel van HVB.
- Als we ontdekken dat nationaliteit gebruikt wordt waar het onrechtmatig is, worden meteen beheersmaatregelen genomen (het gebruik stopgezet en de gegevens veiliggesteld) en wordt de Kamer geïnformeerd.

Feiten

- Medio 2019 heeft de Belastingdienst een eerste interne uitvraag gedaan naar het gebruik van nationaliteit in de landelijke risicomodellen en selectieregels van de Belastingdienst, de Douane en de FIOD.
- Op 14 november 2019 is een Belastingdienst-brede uitvraag gestart naar het gebruik van nationaliteit in andere systemen, applicaties en query's.
- In de zomer van 2020 heeft een inventarisatie naar risico- en fraudesignalen en gebruik van nationaliteit plaatsgevonden in de persoonlijke omgevingen van medewerkers (veegactie AVG). De lijsten en bestanden die daarbij zijn aangetroffen en waar bijvoorbeeld nationaliteit in was opgenomen zijn veiliggesteld in een apart, beveiligd systeem en worden daarin verder geanalyseerd.
- In november 2020 is aan de Kamer toegezegd om zo volledig mogelijk in kaart te brengen waar nationaliteit nog wordt gebruikt door de Belastingdienst. Uiterlijk eind maart 2021 moet dit onderzoek afgerond zijn.
- De Kamer is in oktober 2020 geïnformeerd dat nationaliteit is aangetroffen in vrije tekstvelden in BVR en in januari 2021 is de Kamer geïnformeerd over tonen van tweede nationaliteit bij Douane. Deze data werd onbedoeld meegestuurd vanuit BVR. Dit meesturen is inmiddels gestopt.

Politieke punten/discussiepunten

- De Kamer zal mogelijk vragen waarom nationaliteit nog altijd niet uit alle systemen van de Belastingdienst is gehaald. De verwerking van het gegeven nationaliteit kan op grond van wetgeving noodzakelijk zijn.
- De Belastingdienst kent zeer veel systemen, waarin persoonsgegevens worden verwerkt. Deze systemen komen zowel op landelijk, als lokaal niveau voor. Het onderzoek richt zich op de circa 900 applicaties die in de Belastingdienst gebruikt worden.
- In het centrale systeem van al deze systemen is er geen centraal overzicht, waarin staat in welke systemen nog nationaliteit wordt verwerkt en om welke reden dat gebeurt.
- Inmiddels is in kaart gebracht welke systemen een veld van nationaliteit kennen. Onderzoek wordt gedaan naar de noodzakelijkheid hiervan (grondslag) in de processen waar deze systemen worden gebruikt. Daarna vergt het tijd om de resultaten te analyseren en te beoordelen op rechtmatigheid. Waar nodig zullen vervolgens passende beheersmaatregelen getroffen worden en zal de Kamer hierover geïnformeerd worden

Factsheet 3

Nationaliteit: wat gaan we de komende maanden doen?
Kern

- Momenteel is de Belastingdienst in kaart aan het brengen waar nog nationaliteit wordt verwerkt. Aan de Kamer is toegezegd om deze inventarisatie eind maart 2021 af te ronden en de Kamer daarover te informeren. Waar en op welke manier geboorteland of –plaats en aantekeningen in vrije velden zijn opgenomen, maakt deel uit van dit onderzoek. Afhankelijk van de resultaten van dit onderzoek zullen de vervolgstappen bepaald worden. Daarnaast is er gewerkt aan een overzicht van expliciete wettelijke grondslagen voor het gebruik van nationaliteit in het toezicht. De Kamerbrief die 27 januari naar de Kamer is verstuurd, bevat een overzicht van expliciete wettelijke grondslagen voor de fiscale taken van de Belastingdienst.
- De Belastingdienst voert ook niet fiscale taken uit voor andere opdrachtgevers. Voor een overzicht van expliciete grondslagen van nationaliteit voor deze niet-fiscale taken loopt momenteel overleg met de betreffende departementen waar de Belastingdienst deze taken voor uitvoert. Na afronding zal ook dit overzicht van wettelijke grondslagen voor het gebruik van nationaliteit voor niet fiscale taken naar de Kamer verstuurd worden.
- Het overzicht van expliciete wettelijke grondslagen voor de fiscale en niet fiscale taken van de Belastingdienst, zal vervolgens getoetst worden aan bij de Belastingdienst bekende verwerkingen van nationaliteit.

Daarmee wordt getoetst of die verwerkingen daadwerkelijk plaatsvinden op grond van een expliciete wettelijke grondslag.

- In het traject Bedrijfsprocessen op orde worden de processen, waaronder het gebruik van persoonsgegevens, doorgelicht en waar nodig aangepast. Nationaliteit heeft in dit traject bijzondere aandacht.
- DG-Belastingdienst gaat een onderzoek doen naar waarborgen voor risicoselectie en het gebruik van risicosignalen.
  Het doel van dit onderzoek is om te komen tot nieuwe waarborgen, die voor alle directies van DG-Belastingdienst gaan gelden. Douane en Toeslagen vallen vooralsnog buiten de scope van dit onderzoek.
- Er is gestart met het verhogen van de vakkennis en bewustzijn rondom gebruik gegevens en AVG bij medewerkers (zie factsheet 12).

Feiten

- Het overzicht van expliciete wettelijke grondslagen voor fiscale taken is me de Kamerbrief van 27 januari jl. meegestuurd, voorafgaand aan het notaoverleg. Het overzicht voor niet-fiscale taken volgt later omdat eerst de niet-fiscale taken in beeld gebracht worden.
- Het eerste deel van het onderzoek naar nationaliteit is

inclusief geboorteland en –plaats. Afhankelijk van de resultaten worden vervolgstappen gepland.
- Het onderzoek naar het een deel van het hoog-risicoproces inkomstenheffing is eind maart uitgevoerd.
- Het onderzoek naar de waarborgen zal uiterlijk september 2021 afgerond worden.

Politieke punten/discussiepunten

- De Kamer heeft in onder andere het SO nationaliteit aangegeven belangstellend naar het overzicht van expliciete wettelijke grondslagen uit te kijken.
- U heeft op 13 oktober 2020 schriftelijk toegezegd om het overzicht van expliciete wettelijke grondslagen al voor het kerstreces naar de Kamer te sturen.
- Deze toezegging is niet gehaald, omdat onzeker was of niet-fiscale wetgeving (zoals socialezekerheidswetgeving) voldoende in beeld was in het overzicht.

Factsheet 4

Plan van aanpak Herstellen, Verbeteren, Borgen

Kern

- Hieronder wordt een voortgang van de belangrijkste activiteiten gegeven van het plan van aanpak Herstellen Verbeteren Borgen (HVB). Dit is de stand van zaken van 27 januari 2021.

Feiten

Actie uit PVA	**Voortgang per** 27 januari 2021
Onderzoek naar effect behandeling burgers en bedrijven van FSV en de andere applicaties/ processen	- Onderzoeksvragen en aanpak gereed - Planning: - Aanbesteding extern en zo snel mogelijk - Onderzoek afgerond eind Q4 2021
De structurele werking van het uitvoeringsproces projectcode 1043 en de waarborgen ten aanzien van selectie en aangiftebehandeling en het besluitvormingsproces	- Aansluiting met het traject Bedrijfsprocessen op orde - Planning wanneer 1043 aan de orde komt in BOO nog niet bekend - Notitie hervatting analyse IH aan de poort voorgelegd. -
Werkzaamheden van directies o.g.v. CAF (combiteam aanpak facilitators) analyseren	- Rapportage is gereed - Beslisnotitie is opgesteld en naar de staatssecretaris gestuurd - Er is besloten al het van CAF afkomstige werk te stoppen.
Inventarisatie van lijsten	- Rapportage van de BD-brede inventarisatie is afgerond - 211 databestanden en 6 applicaties zijn buiten gebruik gezet en veiliggesteld - Oplevering aanvullende analyse (naar aard en gebruik van de bestanden en applicaties) loopt nu; gepland 2021/Q1
Nationaliteit	- Besluit genomen om dit op te pakken op vergelijkbare manier als de inventarisatie hierboven - Opdracht geformuleerd - Informatie uitgevraagd en opgeleverd door directies - Analyse loopt - Planning eind Q1 2021
Bedrijfsprocessen op orde	- Besluit genomen over modeluitwerking van een deel van een proces uit de Inkomensheffingen - Programmaplan is vastgesteld in december 2020 - Planning modeluitwerking eind Q1 2021 - Duur het gehele traject: minimaal 3 jaar

Vakkennis en bewustzijn rondom gebruik gegevens en AVG bij medewerkers verhogen	- Besluit genomen over aanpak in 2 sporen: e-learning/ serious gaming en vaktechnische structuur - Aanbesteding e-learning en serious gaming in voorbereiding - Gunning gepland eind Q2 2021 - Uitrol gereed gepland september 2021

Politieke punten/discussiepunten

- Geen.

Factsheet 5

Bedrijfsprocessen op orde (onderdeel van HVB)

Kern

- Het traject bedrijfsprocessen op orde is onderdeel van het programma 'Herstellen, Verbeteren, Borgen' (HVB). Dit programma is ontstaan vanuit en rondom de FSV-problematiek;
- Eerder is aangegeven dat bij het implementeren van de AVG met onvoldoende diepgang is gekeken naar het gebruik van persoonsgegevens;
- Dit betekent niet automatisch dat het gebruik van persoonsgegevens in alle processen niet in overeenstemming is met de AVG en dat dit overal geldt. Aantoonbaarheid en (gebrek aan) inzicht zijn daarbij aspecten die van belang zijn;
- Het is nodig geacht om het fundament van de bedrijfsprocessen breed door te lichten, waar nodig aan te passen, inzicht te krijgen en te valideren gericht op de

eisen vanuit privacywetgeving (AVG) alsmede informatiebeveiliging (Baseline Informatiebeveiliging Overheid: BIO) en informatiehuishouding (Archiefwet).

Feiten

- Meerjarig traject (>3 jaar) vanwege:
  - Groot aantal processen en applicaties, 600+ processen en 900+ applicaties;
  - (Verwachte) tekortkomingen in de documentatie van de processen en applicaties, de eventuele benodigde aanpassingen in de informatievoorzieningen en de implementatie in de uitvoering. De mate waarin dit nodig gaat zijn, moet gaan blijken tijdens dit traject;
  - Kennis en kunde is schaars; er is een structureel tekort binnen de Belastingdienst. Hierbij wordt het van belang geacht dat kennis en kunde van binnen de Belastingdienst komt en dat ingezet wordt in het behouden en doorontwikkelen daarvan;
  - (Benodigde) doorontwikkeling van het voortbrengingsproces speelt mee en kan van invloed zijn op dit traject;
  - Groot aantal andere trajecten en reguliere werkzaamheden die uitgevoerd moeten worden;
- De staatssecretarissen hebben in de brief van 13 oktober 2020 aangegeven dat er wordt gestart met de processen van risicoselectie en het gebruik van risicosignalen.

Daarom is er een proces t.a.v. risicoselectie binnen de inkomensheffing geselecteerd, te weten het werkproces "wegen en bepalen behandelwijze" van aangiftes inkomstenbelasting;

- Er wordt gestart met het herijken en toetsen van dit proces "wegen en bepalen behandelwijze" aan de vereisten van de AVG, BIO en Archiefwet en het herijken van het procesontwerp en bijbehorende documentatie. Aangevuld met een transitieplan wat er nodig is om naar de gewenste situatie te komen, indien er inderdaad aanpassingen in de informatievoorzieningen nodig zijn. Deze documentatie wordt tevens gebruikt als modeluitwerking voor het verdere traject;
- Daarna moet de realisatie ingepland worden via het portfolioproces en kan na oplevering van de benodigde aanpassingen in de informatievoorziening, de implementatie opgepakt worden;
- Er wordt een relatie gezien met de actie binnen het programma HVB m.b.t. het herijken/opstellen kaders en waarborgen rondom de risicoselectie en het gebruik van risicosignalen;
- Gericht wordt op eind maart 2021 eerste resultaten van deze modeluitwerking o.b.v. de toezegging aan de TK. Deze toezegging is niet getoetst op haalbaarheid. Daarbij komt dat op dit moment niet bekend is wat er wel of niet aangepast moet worden. Dit is namelijk onderdeel van dit traject;

- De modeluitwerking bevat niet het proces waarbinnen projectcode 1043 en AKI wordt toegepast;
- Naast de modeluitwerking wordt het proces tot het komen tot de weegregels en uitworpredenen onderzocht;
- Op dit moment loopt het samenstellen en waar nodig aanvullen van de checklist waaraan de processen getoetst worden. Hierin worden de eisen opgenomen waaraan voldaan moet zijn in het kader van de AVG, BIO en Archiefwet en de wijze waarop dat getoetst moet worden;
- Deze checklist wordt in de komende maanden verder uitgewerkt en is een groeimodel die samen gaat met de modeluitwerking. Richtlijn finale vaststelling baseline 15 maart 2021;
- Parallel aan de modeluitwerking moeten er nulmetingen op benodigde expertise en bestaande documentatie worden uitgevoerd.

Politieke punten/discussiepunten

- Tweede Kamer zal de doorlooptijd lang vinden. De opzet van Herstellen Verbeteren Borgen is: Herstellen is gericht op korte termijn en op de nu bekende onvolkomenheden (uit rapport KPMG).
  Verbeteren/borgen is traject voor validatie en borgen aantoonbaarheid en heeft geen directe aanleiding dat zaken onjuist zijn. Lange doorlooptijd is juist gewenst

vanuit gedegenheid, structurele aard en diepgang.

Factsheet 6

Onderzoek waarborgen voor risicoselectie
Kern • DG-Belastingdienst gaat een onderzoek doen naar waarborgen voor risicoselectie en het gebruik van risicosignalen. • Het doel van dit onderzoek is om te komen tot nieuwe waarborgen, die voor alle directies van DG-Belastingdienst gaan gelden. Douane en Toeslagen vallen vooralsnog buiten de scope van dit onderzoek. • Voor dit onderzoek is een concept plan van aanpak opgesteld, dat nog intern moet worden afgestemd en in lijn moet worden gebracht met lopende trajecten. Deze trajecten zijn in ieder geval het project 'Bedrijfsprocessen op orde' en het wetsvoorstel gegevensverwerkingen. • Het plan van aanpak is in februari gereed.
Feiten • Het onderzoek naar de waarborgen is uiterlijk in het derde kwartaal van 2021 afgerond. Deze datum is onder voorbehoud, omdat de afstemming en vaststelling voor het plan van aanpak nog moeten plaatsvinden. • Dit dossier heeft samenhang met het project 'Bedrijfsprocessen op orde'. In beide dossiers staat

centraal hoe de Belastingdienst persoonsgegevens gebruikt en beide plannen/projectenvloeien voort uit HVB.

- Een verschil is echter dat Bedrijfsprocessen op Orde gericht is op specifieke processen en valideert of deze processen aan de AVG, de BIO en de Archiefwet voldoen.
- Daarbij zijn als eerste de processen van de IH 'aan de beurt'.
- Het onderzoek naar waarborgen kijkt vooral naar DG-Belastingdienst welke nieuwe of aanvullingen op bestaande minimumwaarborgen nodig zijn voor een goede risicoselectie.

Politieke punten/discussiepunten

- U heeft in het conceptplan van aanpak HVB van 13 oktober toegezegd dat eind maart 2021 de risico's in risicoselectieprocessen in kaart zijn gebracht, hernieuwde kaders bekend zijn en dat de implementatie is gestart.
- zIn de eerste helft van 2021 zal een nieuw waarborgenkader voor risicoselectie vastgesteld worden.
- Na de vaststelling zal met de implementatie van dit kader worden gestart..
-

Factsheet 7

Onderzoek effecten FSV op burgers en bedrijven

Kern

- In verband met de problematiek rond FSV is de Tweede Kamer toegezegd een onderzoek te doen naar de effecten hiervan op burgers en bedrijven.
- Hierbij is toegezegd dat dit onderzoek extern wordt uitgevoerd.
- Vanwege de kleinere omvang van, en de verhoogde kans op nadelige gevolgen voor, de populatie toeslaggerechtigden achten wij het onderzoeken van deze doelgroep het urgentst.
- Conform de in het plan van aanpak HVB opgenomen planning zijn in december 2020 de onderzoeksvragen- en aanpak voor toeslaggerechtigden gereedgekomen.
- Het afronden van de uitbesteding en de start van het onderzoek voor Toeslaggerechtigden is, conform de planning in HVB gebeurt zo snel mogelijk.
- De analyse dient dan op 31 december 2021 opgeleverd te worden.

Feiten

<u>Onderzoeksopzet</u>

- In het plan van aanpak is de volgende vraagstelling opgenomen:
    - Wat waren de effecten van een melding in FSV in het proces van selecteren en behandelen van toeslaggerechtigden?

  - In welke mate hebben deze effecten zich voorgedaan?
  - Wat kunnen we concluderen over de rechtmatigheid van de besluitvorming en het daaruit voortvloeiende handelen die (mede)gebaseerd waren op een melding in FSV?
- In het plan van aanpak is opgenomen om voor elk van de jaren 2014-2019 75 willekeurig geselecteerde dossiers (van gedupeerde toeslaggerechtigden) in de FSV te bestuderen om de bovenstaande vragen te beantwoorden.
- Zo wordt voor elk jaar een deel van de geraakte toeslaggerechtigden bekeken: bijvoorbeeld 4% van alle dossiers uit 2015 (2132 dossiers in totaal) tot 17% voor 2019 (429).

<u>Planning</u>

- Het voornemen is dit onderzoek zo snel mogelijk een te besteden.
- Als gekozen wordt voor een Europese aanbesteding zijn wij gehouden aan wettelijke termijnen die optellen tot ongeveer 4 maanden.
- Dat zou betekenen dat dit onderzoek t.a.v. toeslaggerechtigden niet eerder dan einde Q2 2021 kan beginnen.
- Met de externe partij zal worden afgesproken dat de analyse per 31 december 2021 moet worden opgeleverd.

- Voor de onderzoeken naar de effecten van FSV op de doelgroepen belastingplichtige burgers en bedrijven zal in Q1 van 2021 een onderzoeksopzet worden gemaakt.

Relatie UHT

- Een deel van de onderzoekspopulatie van het onderzoek zal ook bekend zijn bij UHT.
- De ervaringen uit de dossierbeoordeling bij UHT zullen worden betrokken bij de uitvoering van dit onderzoek

Politieke punten/discussiepunten

- De Tweede Kamer is toegezegd dat deze betrokken zal worden bij de opzet van het onderzoek.
- Bij de Tweede Kamer kan het beeld ontstaan dat de doorlooptijd van het gehele proces te lang is en de vraag of dit korter kan.
- Tweede Kamer vindt het onderzoek wellicht te smal, en kan vragen naar het direct meenemen van belastingplichtigen en andere applicaties en processen.
- De Tweede Kamer zal mogelijk vragen naar compensatie. Voordat hier iets over gezegd kan worden dient eerst het onderzoek naar het effect van FSV afgewacht te worden.

Factsheet 8

9 applicaties: stand van zaken

Kern

- N.a.v. het KPMG-rapport zijn producten in beeld gekomen die onderdeel uitmaken van risicoselectieprocessen welke (mogelijk) niet aan de AVG vereisten voldeden
- 5 processen, 2 applicaties, 1 datafundament en 1 risicomodel zijn daarbij geïdentificeerd en ter beoordeling voorgelegd aan de [redacted] of [redacted] of aan de vereisten van de AVG werd voldaan.
- Processen die niet aan de AVG voldeden zijn stilgelegd en verbeteracties zijn geïnitieerd om passende maatregelen te nemen zodat de processen kunnen worden hervat.
- Op 20 januari zijn drie producten die gebruikt worden voor de omzetbelasting (OB) uit voorzorg tijdelijk stilgelegd vanwege vragen over AVG-conformiteit. Het ging daarbij niet om mogelijke onrechtmatige verwerking van bijzondere persoonsgegevens.
- Het doel is deze drie producten snel te hervatten. Op basis van een eerste analyse lijkt dit mogelijk.

Toelichting: actueel op d.d. 27 januari 2021

Type product	Benaming	Status	Opmerkingen
Proces	Aanpak Team Veelplegers	Niet stilgelegd. GEB is opgesteld. Het advies van de FG wordt in januari verwacht	Nieuwe benamingproces: aanpak risicovolle netwerken
Proces	Aangifte OB identificatienummer	Op 20 januari is dit uit voorzorg tijdelijk stilgelegd. Niet stilgelegd na KPMG: de GEB wordt opgesteld. Naar verwachting is het concept in februari gereed.	
Risicomodel	Innovatie OB Positief op het omzetdeel	Niet in gebruik genomen.	Het gebruik van het risicomodel wordt beoordeeld in de GEB: behandelen aangifte OB Positief, welke nu wordt opgesteld.
Datafundament	Fraude Risico	Stilgelegd.	Het gebruik van

	Indicatoren	Hervatting van het datafundament is verbonden aan het proces OB Carrouselfraude	het Datafundament wordt beoordeeld in de GEB van het proces: OB Carrouselfraude.
Proces	OB Carrouselfraude	Op 20 januari is dit uit voorzorg tijdelijk stilgelegd Op 13 juli 2020 na KPMG hervat. De GEB op dit proces wordt voorbereid, naar verwachting is het concept in februari gereed.	Het proces heeft 14 dagen niet gefunctioneerd.
Proces	Interne en externe signalen	Stilgelegd. De eerste release van de nieuw ontwikkelde beveiligde omgeving is technisch gereed. De toetsing door de FG op AVG vindt in februari plaats. Voor 1 type signaal wordt een procesbeschrijving uitgewerkt; mede om de scope van de GEB te bepalen. Wij plannen dit traject eind maart van dit jaar te voltooien	Zie ook toelichting Technische voorziening ter vervanging van FSV
Proces	Risicoclassificatie Toeslagen	Stilgelegd. De FG heeft geadviseerd op de GEB. Essentiële aandachtspunten worden door Toeslagen opgepakt ter verbetering van de GEB. Het proces wordt niet eerder hervat dan na vaststelling van de GEB en nadat eventuele maatregelen zijn geïmplementeerd.	
Proces	Verwerken van Fraudesignalen Toeslagen	Stilgelegd. De FG heeft geadviseerd op de GEB. Essentiële aandachtspunten worden door Toeslagen opgepakt ter verbetering van de GEB. Het proces wordt niet eerder hervat dan na vaststelling van de GEB en nadat eventuele maatregelen zijn geïmplementeerd.	Benaming GEB: Behandelen Fraudesignalen Toeslagen
Applicatie	Databank Auto	Stilgelegd. Wordt niet meer in gebruik genomen in de vorm waarin het heeft gefunctioneerd. Tijdelijke voorziening voor een deel van het proces is operationeel per september 2020. Definitieve oplossing voor alle processen is gereed uiterlijk tweede helft 2022.	

Politieke punten/discussiepunten • Waarom kan er niet versneld worden zodat alle processen weer operationeel kunnen worden? De kwaliteit van de procesbeschrijvingen is onvoldoende om aan de eisen die daaraan worden gesteld te voldoen. Voldoende capaciteit en deskundigheid bij de opstellers ontbreekt om het e.e.a. te kunnen versnellen.

Factsheet 9

Versterking privacy-functie en datacoördinatoren
Kern • Er is onvoldoende capaciteit bij het team van de privacy officer; • Er is kennis binnen de BD over de privacy wetgeving en geborgde omgang met privacy, maar deze kennis is schaars.
Feiten • Het versterken van privacy-functie en datacoördinatoren is behandeld in de vorige Kamerbrief van 13 oktober 2020; • Vanaf augustus 2020 is de [ ] versterkt door toevoeging van een [ ] Op dit moment vindt de werving plaats voor een jurist/beleidsmedewerker gegevensbescherming en een beleidsondersteunend medewerker. • Het team van de privacy officer van de Belastingdienst is

structureel versterkt. Er zijn vijf vacatures gevuld, waaronder die van [redacted]

- Drie daarvan zijn regulier, twee komen bovenop de oorspronkelijke capaciteit. Hiermee zijn alle uitstaande vacatures gevuld.
- In 2021 wordt gestart met het versterken van de kennisnetwerken en het inrichten van een vaktechnische structuur op het gebied van gegevensbescherming;
- De rol van de [redacted] wordt geëvalueerd. Deze evaluatie is opgestart en de resultaten staan gepland voor eind april 2021.

Politieke punten/discussiepunten

- Geen.

Factsheet 10

Versterken verantwoord omgaan met gegevens (vakkennis en bewustzijn)

Kern

- In de brief van 13 oktober 2020 is gewezen op het belang dat medewerkers zich bewust zijn van het feit dat zij beschikken over vertrouwelijke informatie en daarmee zeer zorgvuldig moeten omgaan. Daarom onderneemt de Belastingdienst acties om het bewustzijn en (vak)kennis van medewerkers verder te vergroten.

Feiten

- Medewerkers hebben verplicht de e-learning I-bewustzijn over AVG en informatiebeveiliging moeten volgen. Dit is bestaand beleid.
- Voor nieuwe medewerkers is deze e-learning een verplicht onderdeel van de onboarding.
- Toezegging aan Kamer om vanaf 2021 e-learning iedere twee jaar te herhalen.
- Huidige omgeving van e-learnings is niet geschikt voor periodieke herhaling.
- Aanbesteding nodig voor verwerven lesmodules.
- E-learning wordt dan aangeboden in de vorm van serious gaming. Dit is om het leereffect te vergroten.
- Rekening houdend met formele termijnen aanbesteding, is de gunning naar verwachting eind juni 2021 afgerond.
- Eerste medewerkers volgen eind september 2021 nieuwe e-learning/serious gaming.

Politieke punten/discussiepunten

- Doorlooptijd van bijna een jaar alvorens e-learning repeteerbaar gegeven kan worden. Omdat er rekening gehouden moet worden met formele termijnen aanbesteding, is het tijdspad hiervan afhankelijk en kan er niet versneld worden.

Factsheet 11

Binnengekomen risicosignalen sinds uitzetten FSV + tijdelijke signalen voorziening (TSV)

Kern

Probleem:

- Er worden sinds juli[1] 2020 geen signalen meer behandeld omdat het proces niet AVG-proof is.
- Er staan inmiddels ruim 10.000 signalen[2] in diverse postbussen te wachten voor behandeling. Dit betreft zowel signalen die niet of minder relevant zijn, als signalen die misschien directe opvolging nodig zouden moeten hebben. Deze signalen kunnen nu niet gebruikt worden voor (intern of extern) toezicht. Dat komt onze betrouwbaarheid als overheidsorganisatie – en partner niet ten goede en is dus ongewenst.

Maatregelen:

- Er wordt gebouwd aan een Tijdelijke Signalen Voorziening (TSV) en bijbehorend proces van behandelen signalen. De TSV wordt conform planning in verschillende releases opgeleverd. Een eerste release, waarbij signalen kunnen worden opgevoerd en bewaard was eind december gereed. Een tweede release, waarbij signalen kunnen worden beoordeeld en geraadpleegd (dus behandeling) heeft als plandatum maart. Een derde release bevat extra functionaliteiten en volgt later in maart.
- Realisatie van een duurzame, permanente oplossing voor het behandelen van signalen is nog niet gestart.

[1] Het proces was al eerder stilgelegd bij Particulieren (sinds 24-4) en Toeslagen
[2] Dit is een schatting voor de betrokken uitvoerende directies Particulieren, Toeslagen, MKB en GO.

- Implementatie van de TSV en proces van behandelen kan pas worden gestart als de benodigde Gegevensbeschermingseffectbeoordeling (GEB) gereed is.

Feiten

- Op dit moment staan er ruim 10.000 onbehandelde signalen in postbussen.
- Het proces van behandelen signalen heeft complexe samenhang met toezichtprocessen bij de verschillende directies. Dit geeft uitdaging bij maken van een eenduidig proces, en samenhangend daarmee, de GEB.

Politieke punten/discussiepunten

- Waarom duurt dit zo lang? Complexiteit van onze organisatie, gevoeligheid rond de GEB, processen zijn onvoldoende beschreven, etc.
- Zijn die mailboxen nu te zien als 'fraudelijsten'? Nee, de toegang is zeer beperkt (+- 2 personen per postbus), en er is geen structurering van de gegevens die daarin staan, waardoor dus geen directe link te leggen is met individuele personen en/of bedrijven. Er is dus ook geen beoordeling van de signalen noch duiding richting toezicht.
- Er gebeurt dus niks met de risicosignalen nu? Wat voor mogelijke gevolgen heeft dit?
- Dit kan een effect hebben op de compliance in termen van correcties, op te leggen correcties, boetes of evt.

vermoedens van fraudegevallen. Daarnaast kan het impact hebben op de belastingmoraal in brede zin, omdat de indruk wordt gewerkt dat Belastingdienst geen signalen meer oppakt van burgers. De bereidheid meldingen te doen kan hier ook naar de toekomst afnemen. Er is geen feitelijk inzicht van de financiële omvang op basis van opgepakte signalen uit het verleden.

Gevolgen van deling gegevens door de Belastingdienst: zijn burgers in de knel gekomen door deling van onjuiste gegevens of signalen?

Kern

- De Belastingdienst deelt structureel en grootschalig gegevens met vele overheidspartijen. Dit gebeurt op grond van een vooraf getoetste wettelijke grondslag en nadere afspraken over o.a. de te leveren set gegevens en veilige kanalen voor uitwisseling.
- Daarnaast worden ad hoc gegevens gedeeld over individuele gevallen, bijvoorbeeld naar aanleiding van behandeling van aangiftes en in casus overleggen in het kader van samenwerkingsverbanden (RIEC, FEC, LSI). Ook hiervoor bestaan wettelijke grondslagen. Daarnaast zijn deze uitwisselingen geprotocolleerd en zijn hiervoor voorzieningen beschikbaar voor veilige uitwisseling en vastlegging.
- De Belastingdienst streeft (mede op grond van de eisen in de AVG) uiteraard naar juistheid en actualiteit van gegevens. Na levering is het – op grond van AVG en zorgvuldigheidsbeginsel – primair aan de ontvangende partij om de geschiktheid van de gegevens voor gebruik bij het nemen van besluiten ten aanzien van burgers en bedrijven te controleren.
- De procesgang en administratie van het delen van gegevens zal in het kader van het programma HVB

worden geëvalueerd en waar nodig verder worden verstevigd, zodat deze uitwisselingen ook voor de toekomst traceerbaar en betrouwbaar zijn.

Feiten

- Alle onderdelen van de Belastingdienst zijn gebonden aan een geheimhoudingsplicht. Voor de fiscaliteit en Douane is deze (op grond van Awr en DWU) nog strenger dan voor toeslagen (op grond van de Awb).
- In alle gevallen is een wettelijke grondslag nodig om de geheimhouding te kunnen doorbreken. Vereiste op grond van de AVG is daarbij nog dat de wederpartij over een wettelijk vastgelegde taak van algemeen belang beschikt.
- Het delen van gegevens gebeurt enerzijds massaal (via CAP) en anderzijds op ad hoc/individuele basis. Voorbeeld van het eerste zijn het doorgeven van inkomensgegevens aan UWV of aan Belastingdienst/Toeslagen. Voorbeeld van het tweede is het delen van gegevens in casusoverleggen in het kader van samenwerkingsverbanden zoals het RIEC en FEC.
- Aan het delen van gegevens liggen (afhankelijk van de aard van de uitwisseling) convenanten, (technische) afspraken, procesbeschrijvingen, protocollen en werkinstructies ten grondslag. Ook zijn in de meeste gevallen voorzieningen voor veilige uitwisseling ingericht

en is een administratie aanwezig waarin uitwisselingen worden vastgelegd.

- Niettemin is op een aantal punten door de Belastingdienst zelf al gesignaleerd dat uitwisselingen in bijvoorbeeld RIEC-verband nog beter ingericht kunnen worden (mede in het licht van de aanbevelingen in het KPMG-rapport). Deze verbeterslag past in het programma HVB.
- In het kader van dit programma zal de inricht van bestaande (niet-massale) uitwisselingen worden geëvalueerd en zullen op grond daarvan verbeteracties in gang worden gezet.
- Daarnaast zal gezorgd worden dat alle gegevensverzoeken van externe partijen via een centraal loket lopen, zodat zich bestaat op de gegevensstromen en bilaterale, niet-gecontroleerde uitwisselingen vermeden worden.

Politieke punten/discussiepunten

- De TK kan vragen waar gegevens terecht zijn gekomen.
- We kunnen niet exact aangeven welke gegevens in individuele gevallen bij welke partijen terecht zijn gekomen.
- Specifiek tav FSV is van belang dat er geen directe koppeling was vanaf FSV naar andere instanties. Het is mogelijk dat er voor informatieuitwisseling wel in FSV is

gekeken. Ook dit is niet te achterhalen.

Factsheet 13

Uitgangspunten fraudebeleid Belastingdienst & Toeslagen
Kern • De bestrijding van (mogelijke) fraude is onderdeel van de Uitvoerings– en Toezichtstrategie. Kern daarvan is dat de Belastingdienst ernaar streeft dat zoveel mogelijk burgers en bedrijven bereid zijn om regels na te leven (compliance) zonder dwingende en kostbare acties van de zijde van de Belastingdienst. • Dat neemt niet weg dat bestrijding van fraude van groot belang is. Fraude ondergraaft de belastingmoraal en kost de Nederlandse burgers geld. • In het eerste kwartaal van 2021 worden de nieuwe uitgangspunten van de fraudebestrijding met de Kamer gedeeld. • Wij herijken het huidige normen- en waardenkader voor repressieve handhaving en voor de aanpak van risicosignalen en risicoselectie herijken. Daarnaast zullen de Belastingdienst en Toeslagen, in overleg met de eigenaar en de belangrijkste opdrachtgevers, bezien waar de focus van de fraudeaanpak komt te liggen
Feiten

- De toezegging in januari nieuwe uitgangspunten voor het fraudebeleid met de Kamer te delen is niet gehaald; dit wordt Q1.
- SZW heeft in november 2020 aangekondigd te kijken hoe fraude in socialezekerheidswetgeving gedefinieerd kan worden.
- De kabinetsreactie POK stelt dat dit breder getrokken wordt naar ook de Belastingdienst en Toeslagen.

Politieke punten/discussiepunten

- De TK zal het mogelijk onacceptabel vinden dat de streefdatum voor de nieuwe uitgangspunten niet is gehaald.

Factsheet 14

Incassocijfers FIOD: lagere realisatie taakstelling 2020

Kern

- Bij het realiseren van de incassocijfers is de FIOD afhankelijk van de voortgang in het proces van vervolging (door het OM) en een beoogde veroordeling (behandeling door de Zittende Magistratuur).
- Door COVID-19 is vertraging ontstaan in beide processen waardoor de FIOD de incasso doelstelling van 2020 waarschijnlijk niet gaat halen.
- Doorgaans worden bij vertragingen in het proces de bedragen in het jaar daarop alsnog geïncasseerd en

wordt de doelstelling in dat jaar overschreden. Meerjarig laten de incasso resultaten steeds een positief beeld zien.
Feiten • Met het strafrechtelijk afpakken van wederrechtelijk verkregen voordeel was in 2018 een bedrag gemoeid van € 257,2 mln. en in 2019 een bedrag van € 887,7 mln. • Door de vertraging in 2020 in vervolging door OM en beoogde beoordeling door Zittende Magistratuur (ZM) zullen één of meerdere zaken waarin (al dan niet grote) mogelijk te realiseren incassomogelijkheden later dan voorzien worden afgerond. Het is in deze situatie en als gevolg van de omstandigheden eerder de vraag *wanneer* de realisatie van de doelstelling wordt gehaald, dan *of* deze worden behaald.
Politieke punten/discussiepunten • Incassodoelstelling FIOD in 2020 wordt waarschijnlijk niet gehaald. Voor de incassocijfers is FIOD afhankelijk van vervolging door het OM en beoogde beoordeling van ZM. Door COVID-19 hebben beide processen vertraging opgelopen. De FIOD kan realisatie later alsnog behalen (alleen niet in 2020) als de zaken met vertraging bij OM en ZM worden ingehaald/opgelost.

Factsheet 15

Nationaliteit algemeen

Kern

- De Belastingdienst maakt in haar toezicht gebruik van persoonsgegevens. De algemene grondslag voor dit gebruik is gebaseerd op algemene wettelijke bepalingen voor het gebruik van gegevens, bijvoorbeeld in de AWR en AWIR.
- Daarnaast is voor de toepassing van een aantal wetsartikelen nationaliteit nodig en daarom is nationaliteit direct of indirect expliciet in het wetsartikel opgenomen.
- Nationaliteit is een persoonsgegeven. De AVG stelt voorwaarden aan het gebruik van persoonsgegevens, dus ook aan het gebruik van nationaliteit.
- Nationaliteit is als persoonsgegeven bij alle onderdelen in de BD gebruikt en speelt daardoor in veel dossiers zoals Toeslagen, FSV, CAF en POK.
- De toeslagenherstelactie (en het onderzoek naar nationaliteit bij Toeslagen door de Autoriteit Persoonsgegevens) heeft duidelijk gemaakt dat de Belastingdienst zich niet altijd gehouden heeft aan de voorwaarden van de AVG en daarmee nationaliteit onrechtmatig gebruikt heeft.
- Vanaf 2020 heeft uw ambtsvoorganger daarom een extra voorwaarde toegevoegd voor het gebruik van nationaliteit, namelijk dat er een expliciete wettelijke grondslag moet zijn voor het gebruik van nationaliteit

door de Belastingdienst. Dit maakt dat alleen de algemene wettelijke grondslag niet voldoende is.
- Dit beleid gaat daarmee verder dan de AVG vereist.

Feiten

- Vanaf medio 2019 wordt ook bij de andere onderdelen van de Belastingdienst kritisch gekeken naar het gebruik van nationaliteit.
- Een aantal bevindingen is sinds die tijd al met de Kamer gedeeld en waar nodig zijn maatregelen getroffen om het gebruik te stoppen.
- Daarmee is nog niet alle gebruik in beeld. Hier wordt momenteel nog steeds verder onderzoek naar gedaan. U heeft de resultaten van dit onderzoek eind maart aan de Kamer toegezegd. Daarnaast wordt ingezet op het verbeteren van de processen en waarborgen rondom het gebruik van persoonsgegevens en nationaliteit in het bijzonder. In de eerste helft van 2021 zal een nieuw waarborgenkader voor risicoselectie vastgesteld worden. Na de vaststelling zal met de implementatie van dit kader worden gestart. Deze tijdlijn hangt wel af van interne afstemming over het concept plan van aanpak dat nu voorligt.

Politieke punten/discussiepunten

- Discriminatie wordt in het spraakgebruik vaak gelijkgesteld aan etnisch profileren, maar is daar niet

gelijk aan. Dit heeft de AP ook in zijn onderzoeksrapport vastgesteld.

- Volgens de AP is etnisch profileren het gebruiken van persoonskenmerken die een direct/indirect verband houden met iemands etniciteit of ras =. Dit is dus een specifieke en zeer zware vorm van discriminatie.
- In moreel en juridisch opzicht is etnisch profileren dan ook een zeer zwaar verwijt voor een overheidsorganisatie.
- De AP heeft tevens vastgesteld dat er geen (indirect) verband bestaat tussen iemands nationaliteit en iemands ras of etnische afkomst. De AP heeft niet vastgesteld dat de Belastingdienst/Toeslagen etnisch heeft geprofileerd.
- De maatschappelijke tendens bestaat dat elk gebruik van nationaliteit als onrechtmatig moet worden gezien. Dat is niet juist, wel stelt de AVG voorwaarden aan het gebruik van nationaliteit en gebruik van andere persoonsgegevens.
- Tevens heeft de AP geconcludeerd dat de Belastingdienst wel verkeerd gebruik heeft gemaakt van het gegeven nationaliteit (m.n. de tweede nationaliteit) en daardoor heeft gediscrimineerd. Echter heeft de AP niet kunnen vaststellen dat de Belastingdienst zich door het gebruik van nationaliteit schuldig heeft gemaakt aan etnisch profileren (zie ook factsheet 36).

Factsheet 16

Juridisch kader en beleid gebruik nationaliteit

Kern

- **Juridisch bezien** kan de Belastingdienst nationaliteit gebruiken in zijn toezicht, mits voldaan wordt aan de wettelijke voorwaarden.
- De meest relevante voorwaarden staan in de AVG.
- Uit de Toeslagenherstelactie is evenwel gebleken dat het gebruik van nationaliteit snel tot ongerechtvaardigd onderscheid kan leiden.
- Hierom is **beleidsmatig** door uw ambtsvoorganger besloten om nationaliteit alleen nog in het toezicht te gebruiken, als daar een expliciete wettelijke basis voor is.

Feiten

- Voor het verwerken van persoonsgegevens (zoals nationaliteit) moet ten minste één van de zes grondslagen uit de AVG van toepassing zijn.
- De meest relevante grondslagen voor de Belastingdienst zijn: een 'wettelijke verplichting', of een 'taak van algemeen belang of openbaar gezag'.
- Daarnaast moet de verwerking voldoen aan de eisen van noodzakelijkheid, subsidiariteit, proportionaliteit en evenredigheid.
- Het vereiste 'expliciete wettelijke grondslag' is door uw ambtsvoorganger geïntroduceerd.
- Dit is geen begrip in de AVG. Hierom moest dit begrip

ambtelijk nader ingevuld worden.

- Beleidsmatig wordt als 'expliciete wettelijke grondslag' begrepen: een wettelijke bepaling waaruit (min of meer) dwingend voortvloeit dat de Belastingdienst nationaliteit dient te verwerken.

Politieke punten/discussiepunten

- Een overzicht van expliciete wettelijke grondslagen voor fiscale taken van de Belastingdienst is als bijlage bij de Kamerbrief voorafgaand aan het notaoverleg met de Kamer gedeeld.
- Mogelijk zal de Kamer de haar bekende verwerkingen van nationaliteit door de Belastingdienst met dit overzicht willen vergelijken.

Factsheet 17

Gebruik nationaliteit door de Belastingdienst

Kern

- In de eerste plaats verwerkt de Belastingdienst nationaliteit, als dit vanwege een wettelijke verplichting noodzakelijk is. Bijvoorbeeld bij de diplomatenvrijstelling.
- Aan de Kamer is gemeld dat in de landelijke risicoselectie door risicomodellen en selectieregels op dit moment geen gebruik meer wordt gemaakt van nationaliteit.
- Op dit moment wordt onderzoek gedaan naar het

gebruik van nationaliteit in de circa 900 applicaties van de Belastingdienst.

- Dit onderzoek wordt nog uitgebreid op basis van de constateringen in een kopie van BvR.

- U heeft aan de Kamer toegezegd om in het eerste kwartaal van 2021 het gebruik van nationaliteit volledig in beeld te hebben.
- Dit geldt ook voor het gebruik van nationaliteit in o.a. query's, die gebruikt worden om bepaalde trends te kunnen signaleren.

Feiten

- Er is momenteel een nieuw risicomodel in ontwikkeling voor de erf- en schenkbelasting. Voor het bepalen van de aangifteplicht wordt nationaliteit gebruikt (Nederlands/niet-Nederlands). Dit model is uiterlijk eind maart 2021 in productie.
- De reden hiervoor is dat nationaliteit op grond van artikel 3 van de Successiewet een relevant gegeven is voor de vaststelling van erfrechtelijke verplichtingen. Artikel 3 vormt dan ook de expliciete wettelijke grondslag voor de verwerking van nationaliteit

Politieke punten/discussiepunten

- In januari worden een omvangrijk WOB-verzoek van RTL en notitie aan het DT van 30 januari 2020 verstuurd.

- Deze stukken hebben betrekking op het gebruik van nationaliteit en kunnen voor de Kamer aanleiding vormen om op gedetailleerd niveau door te vragen.

Factsheet 18

Onderzoek gebruik nationaliteit
Kern • De AP heeft in zijn rapport erop aangedrongen dat de Belastingdienst beoordeelt welke verwerkingen van nationaliteit mogelijk onrechtmatig/discriminerend zijn. • Tevens is aan de Kamer toegezegd dat het onderzoek naar gebruik van nationaliteit topprioriteit heeft. • Momenteel wordt in kaart gebracht waar de Belastingdienst nationaliteit (heeft) verwerkt. • Uiterlijk eind maart 2021 worden de resultaten met de Kamer gedeeld. Dit is ook aan de Kamer toegezegd.
Feiten • Het onderzoek was onderdeel van plan van aanpak HVB, maar is in tijd naar voren gehaald en daarom een apart onderzoek geworden. • Onderzocht wordt welke applicaties binnen de Belastingdienst een of meer van de volgende velden bevatten: nationaliteit, geboorteland, geboorteplaats en vrij tekstveld. • Het gaat om meer dan 900 applicaties. • Dit onderzoek wordt nog uitgebreid op basis van de

constateringen in een kopie van BvR.

- Ook vindt onderzoek plaats naar mogelijkheden om het gebruik van de vrije tekstvelden te analyseren.
- De resultaten van de inventarisatie moeten in ieder geval beoordeeld worden op rechtmatigheid en wenselijkheid. Op basis van de resultaten zal tevens beoordeeld worden of andere vervolgstappen nodig zijn. De resultaten zijn uiterlijk eind maart 2021 gereed.

Politieke punten/discussiepunten

- Nationaliteit is een politiek gevoelig onderwerp, het is daarom belangrijk dat het onderzoek ook daadwerkelijk tijdig wordt afgerond.

Factsheet 19

Veegactie AVG: inventarisatie risico- en fraudesignalen en gebruik nationaliteit in persoonlijke omgevingen Belastingdienst medewerkers (zomer 2020)

Kern

- De Veegactie AVG betreft een inventarisatie naar risico- en fraudesignalen en gebruik nationaliteit in de persoonlijke omgevingen van alle medewerkers van de Belastingdienst.
- Doel: Gevonden lijsten waarin gegevens als bijvoorbeeld nationaliteit zijn opgenomen (bijvoorbeeld lijsten met risicosignalen ten behoeve van het toezicht) veilig te stellen zodat ze niet meer gebruikt kunnen worden,

maar wel raadpleegbaar zijn mocht dit nodig zijn voor analyse en verantwoording. De Archiefwet/AVG dwingt ook gegevens te verwijderen als deze ouder zijn dan het aantal (wettelijke) jaren voor bewaring.

- Vervolgactie: Analyse van elke lijst op impact en waar nodig maatregelen nemen.

Feiten

- Bij alle medewerkers van de Belastingdienst is uitgevraagd of zij overzichten, lijsten of documenten met risico- of fraudesignalen of nationaliteit op persoonlijke omgevingen hadden staan.
- De inventarisatie is beantwoord door 97,5 % van de medewerkers (ruim 30.000 medewerkers). De overige 2,5% betreft langdurig afwezige medewerkers en medewerkers die vanwege een vertrek geen toegang meer hebben tot hun werkomgeving.
- De veegactie heeft geresulteerd in 211 lijsten en 6 applicaties. Het betreft lijsten met zeer uiteenlopende doeleinden, variërend van administratieve taken tot toezicht en dienstverlening. Deze zijn veiliggesteld voor verdere analyse en eventueel noodzakelijke maatregelen, variërend van het permanent buiten gebruik laten van de lijsten tot het aanpassen van procesbeschrijvingen en werkinstructies.
- Naar aanleiding van de 211 meldingen van lijsten is een aanvullende uitvraag gedaan naar aard, inhoud en

gebruik van de lijsten.

- Voor 63 van de gevonden lijsten is de nadere uitvraag afgerond.
- De respondenten geven aan dat 21 van deze bestanden een relatie hebben met risicosignalen, 23 nationaliteit bevatten en 15 bestanden verband houden met fraude verdenking. Deze resultaten zijn nog onvolledig en moeten nog geverifieerd worden.
- Op deze data zal een nadere analyse worden uitgevoerd. Wij zullen de analyse eind maart van dit jaar afronden.
- Voor de overige 148 lijsten worden de data voor de analyse nog verzameld.

Politieke punten/discussiepunten

- De TK kan vragen of we daarmee echt alles 'schoon' hebben gemaakt.
- Met Bedrijfsprocessen op orde (Boo), onderdeel van HVB, en de ontwikkeling van waarborgen voor het gebruik van persoonsgegevens wordt ervoor gezorgd dat Belastingdienst volgens AVG, Archiefwet en BIO met persoonsgegeven omgaat. Daarnaast zal er daar ook op de werkvloer continue aandacht voor nodig zijn.

Factsheet 20

Wat is 1043: wanneer wordt 1043 toegepast, wat zijn de consequenties voor het toepassen van 1043, hoe raak je 1043 kwijt

Kern

- Project(code) 1043 is in 2010 ingevoerd voor de landelijke aanpak van systeemfraude bij aangiften inkomstenbelasting.
- Ook verzoeken voor een voorlopige teruggaaf worden geselecteerd en behandeld binnen project 1043.

Feiten

- Wanneer aangiften inkomstenbelasting binnenkomen bij de Belastingdienst worden ze op risico's beoordeeld door een selectiemodule. Aangiften met een hoog risico worden handmatig beoordeeld. Als deze beoordeling leidt tot een vermoeden van fraude kan een AKI(-code) 1043 worden opgevoerd (AKI komt van ABS Klantinformatie).
- Een aangifte met AKI 1043 wordt ***geblokkeerd*** en doorgeleid naar het intensief toezichtteam. Dit team neemt contact op met de belastingplichtige.
- De AKI 1043 wordt voor een periode van 6 jaar (van jaar t t/m jaar t+5) voor de aangiften van de betreffende belastingplichtige opgevoerd.
- Zodra de belastingplichtige een aangifte indient die geen risico bevat, wordt de AKI 1043 verwijderd. De aangifte wordt dan ***gedeblokkeerd***.
- In zeer uitzonderlijke gevallen blijkt dat de belastingplichtige meer dan zes achtereenvolgende jaren een risicovolle aangifte blijft indienen. In die gevallen wordt een nieuwe periode van (maximaal) zes jaren

Intensief Toezicht gestart. Het deblokkeringsbeleid blijft van toepassing. • Naast de AKI 1043 bestaat de AKI 1044. Deze is specifiek voor aangiften van belastingplichtigen waarvan de fiscaal dienstverlener in een strafrechtelijk onderzoek is betrokken. De procedure voor het toekennen van een AKI 1044 is vergelijkbaar met die voor AKI 1043. Zie verder factsheet 28
Politieke punten/discussiepunten • Zijn er genoeg waarborgen die ervoor zorgen dat dit proces goed verloopt? Zie factsheet 22 over 1043 waarborgen.

Factsheet 21

1043: probleem en stand van zaken maatregelen
Kern • Er zijn veel vragen gesteld door de politiek en de media over het gebruik van projectcode 1043. Dit komt met name door onbekendheid met de term project 1043 en het uitvoeringsproces bij aangiften met een hoog risico. • Project 1043 wordt genoemd in weekverslagen van CAF die in november 2019 openbaar zijn gemaakt op basis van een wob-verzoek naar aanleiding van de toeslagenherstelactie.
Feiten

- De analyse van de query's voor de toekenning van AKI's 1043 en 1044 vindt sinds de zomer van 2020 voor een deel niet meer plaats. Query's met betrekking tot papieren aangiften i.v.m. scanfouten en vergissingen, query's om te deblokkeren en query's voor verzoeken om een VA worden nog wel gedraaid.
- Sinds 13 oktober 2020 worden voor binnenkomende aangiften geen nieuwe AKI's 1043 en 1044 opgevoerd.
- De beoordeling van uitgeworpen aangiften in het kader van de AKI-codes 1043 en 1044 worden extra getoetst door fiscaal-rechtelijke vakspecialisten.
- De Belastingdienst is extra alert op signalen van burgers die aangeven dat ze in hun ogen onterecht worden bevraagd en gevolgd door de Belastingdienst. Deze signalen worden opgepakt en er wordt een centrale analyse gemaakt van deze signalen.
- Ook wordt parallel gewerkt aan nieuwe handleidingen waarin de waarborgen duidelijker zijn verwoord.
- De Belastingdienst is gestart met een onderzoek naar de uitworp op grond van AKI 1043 in de afgelopen tien belastingjaren. Dit onderzoek is in een afrondende fase. In maart wordt het besluit aan u voorgelegd om wel of niet te hervatten. Dit besluit moet voor de aangifteperiode over 2020 worden genomen.

Politieke punten/discussiepunten

- De media en politiek hebben zorgen geuit dat er burgers

zijn achtervolgd zoals bij Toeslagen is gebeurd.

- Vooralsnog zijn hiervan bij de Belastingdienst geen signalen bekend. Onderzoek is in uitvoering en is in februari klaar.

Factsheet 22

Waarborgen en 1043 – selectie te behandelen aangiften
Kern • In het proces IH worden interne controles uitgevoerd. Op medewerkersniveau wordt een aantal behandelde aangiften random bekeken. Ook bij de teams intensief toezicht vindt controle random plaats. Binnen de Directie Particulieren wordt een steekproef genomen van behandelde aangiften die wordt bekeken. Daarnaast worden verschillende kwaliteitscontroles binnen het IH-proces uitgevoerd. Dit gebeurt ook voor de intensief toezicht teams. Registratie van de kwaliteitscontroles vindt plaats in de systemen KMO en FIX.
Feiten • Voor AKI 1043 geldt reeds een deblokkeringsmechanisme. Door middel van een query worden deze AKI-codes verwijderd zodra een belastingplichtige een aangifte indient die geen risico's bevat die aan intensief toezicht onderworpen moeten worden.

- De query's zijn door data-/AVG-coördinatoren van de betrokken uitvoerende directies beoordeeld en akkoord bevonden.
- Indien een belastingplichtige te maken krijgt met (intensief) toezicht op grond van een AKI 1043/1044, zijn op de behandeling de algemene waarborgen (denk aan procesafspraken, wetgeving, goede opleiding en eed/belofte van de behandeld ambtenaar) van toepassing. In het fiscale proces staan bezwaar en beroep open voor de belastingplichtige. Daarnaast is er de klachtprocedure en kan er eventueel een gang gemaakt worden naar de Nationale ombudsman.

Politieke punten/discussiepunten

- Worden burgers achtervolgd door de Belastingdienst? Hiervan is geen sprake. De Belastingdienst controleert deze aangiften en waar nodig wordt gecorrigeerd.

Factsheet 23

Burgerperspectief en 1043

Kern

- Wanneer een belastingplichtige een risicovolle aangifte indient die AKI 1043 meekrijgt blijft deze code 6 jaar (van jaar t t/m jaar t+5) staan. Of het een risicovolle aangifte is, blijkt uit analyse van de aangifte en bijvoorbeeld vergelijking met bekende gegevens. De belastingplichtige wordt gedurende deze jaren

geconfronteerd met intensief toezicht totdat de belastingplichtige een aangifte indient die geen risico's bevat die aan intensief toezicht onderworpen moeten worden.

- Zodra de belastingplichtige een aangifte indient die geen risico bevat, wordt de AKI 1043 verwijderd. De aangifte wordt dan ***gedeblokkeerd.***

Feiten

- Indien een aangifte AKI 1043 krijgt, ontvangt de belastingplichtige een vragenbrief, bijvoorbeeld om aftrekposten aannemelijk te maken of bewijstukken aan te leveren.
- Wanneer aangifte is gedaan voor 1 april zijn er drie opties:
  - 1) De belastingplichtige krijgt een vragenbrief;
  - 2) De belastingplichtige krijgt een VA ;
  - 3) De belastingplichtige krijgt een brief die aangeeft dat het langer duurt om de aanslag vast te stellen omdat deze handmatig beoordeeld wordt.
- In geen van de brieven wordt expliciet aangegeven dat het om projectcode 1043 gaat. Uit de brieven genoemd onder punt 3 viel dit impliciet wel op te maken.
- Lukt het de belastingplichtige in een bepaald jaar niet de aftrekposten aannemelijk te maken, bijvoorbeeld omdat de kosten niet aftrekbaar zijn of stukken ontbreken, dan wordt de aangifte gecorrigeerd. Hierover wordt de

belastingplichtige altijd vooraf geïnformeerd. De belastingplichtige kan altijd in bezwaar gaan.

- Wordt in een later jaar opnieuw een risicovolle aangifte gedaan, dan krijgt de belastingplichtige opnieuw een vragenbrief.
- In sommige gevallen is aanvullende informatie nodig. Dit is nodig voor de juiste vaststelling van de aanslag. Dit is geen verzwaarde bewijslast maar dit is onderdeel van het aannemelijk maken en de reguliere bewijslast die op de belastingplichtige rust wanneer hij in zijn aangifte aftrekbare kosten aangeeft.

Politieke punten/discussiepunten

- Als een belastingplichtige meerdere jaren achter elkaar vragenbrieven krijgt, ervaart hij dit mogelijk als hinderlijk volgen. De Belastingdienst controleert deze aangiften en waar nodig wordt gecorrigeerd.
- De Belastingdienst heeft vanaf medio 2020 ongeveer 80 1043-klachten ontvangen. Circa 55 klachten zijn nog in behandeling, de overige zijn ingetrokken of naar tevredenheid behandeld.

Factsheet 24

Samenhang FSV en 1043

Kern

- FSV ondersteunde de aanpak van systeemfraude IH door interne en externe risicosignalen te registreren.

- FSV was van 2014 tot begin 2018 in gebruik voor project 1043.

Feiten

- Een registratie in FSV was mogelijk een indicatie dat een aangifte of aanvraag van een belastingplichtige een verhoogd risico bevatte voor de naleving van fiscale wet- en regelgeving.
- Een indicatie, dus enkel een notering in FSV, was geen aanleiding voor verscherpt toezicht bij project 1043. Dat gebeurde slechts na uitworp door een risicomodel en beoordeling door een analist.
- Aanvankelijk kon door medewerkers van de Belastingdienst een vinkje worden gezet in het hokje 'fraude' en het hokje '1x1'. Later werden centraal aangiften met een hoog risico in FSV geregistreerd. Hierbij werden standaard de hokjes 'fraude' en '1x1' aangevinkt.
- '1x1' is een aanduiding voor een vermoeden van fraude.

Politieke punten/discussiepunten

- Bij toeslagen wordt een indicatie ('fraude' of '1x1') direct gevolgd door verscherpte toezichtactiviteiten.
- In het kader van project 1043 kan niet met zekerheid worden gesteld of altijd eerst inhoudelijk getoetst werd of zo'n indicatie direct wordt gevolgd door verscherpte toezichtactiviteiten.

Factsheet 25

Samenhang CAF-team en 1043

Kern

- Vanaf het belastingjaar 2015 werd bij de risicoselectie inkomensheffing gebruik gemaakt van de signalen van het CAF-team.

Feiten

- Vanaf 2015 is binnen CAF een paar keer geanalyseerd of belastingplichtigen met aangiften met een verhoogd risico mogelijk ook onjuiste toeslagaanvragen hadden gedaan en andersom. Dat bleek in de overgrote meerderheid niet het geval, waarna deze analyse niet meer werd uitgevoerd.
- Het kon wel voorkomen dat een aangifte van een ouder uit de toeslagherstelactie binnen projectcode 1043 is behandeld, omdat uit de query's op de aangifte is gebleken dat er een verhoogd risico op systeemfraude is of dat de ouder klant is van een in onderzoek zijnde facilitator.

Politieke punten/discussiepunten

- Eerdere Kamervragen van mevrouw Leijten en meneer Omtzigt over het CAF-onderzoek inzake inkomstenbelasting. Bij de beantwoording wordt ook ingegaan op risicoselectie in de inkomstenbelasting.

Factsheet 26

Samenhang nationaliteit en 1043

Kern

- De Belastingdienst werkt met query's.
- Tot en met halverwege 2015 was nationaliteit, en waar van toepassing dubbele nationaliteit, in deze standaardquery's opgenomen.
- Vanaf 2016 is alleen eerste nationaliteit (en niet dubbele) in de standaardquery's opgenomen.
- Nationaliteit gegevens werden getoond in de queryresultaten, maar werden niet gebruikt voor de signalering van hoog-risico aangiften.
- In november 2019 is ook de eerste nationaliteit uit de query's verwijderd.
- Alleen voor buitenlands belastingplichtigen is nationaliteit nog wel onderdeel van de query's. Dit is nodig om de relevante verdragstoepassing te kunnen bepalen in het kader van voorkomen van dubbele belasting.

Feiten

- Er is bij project 1043 één keer een centrale selectieregel ingezet waarbij onder andere gebruik is gemaakt van het nationaliteitsgegeven. Tijdens het besloten deel van de technische briefing op 2 juli jl. is aan de Kamer hierover een toelichting gegeven.

Politieke punten/discussiepunten

- Is bij de risicoselectie en aangiftebehandeling in de inkomstenbelasting sprake geweest van oneigenlijk gebruik van het gegeven nationaliteit? Buiten de hierboven genoemde zaken is geen gebruik van nationaliteit gemaakt.

Factsheet 27

Facilitators en AKI 1043 en 1044

Kern

- De AKI 1044 staat voor aangiften van belastingplichtigen waarvan de fiscaal dienstverlener of facilitator in een strafrechtelijk onderzoek is betrokken.
- De Belastingdienst gaat hetzelfde om met belastingplichtigen die een AKI 1044 krijgen als met belastingplichtigen die een AKI 1043 krijgen.
- Het verschil zit in de selectie, er worden andere parameters gehanteerd dan bij 1043.
- Als een AKI 1043 wordt gedeblokkeerd kan belastingplichtige alsnog onder intensieve toezicht vallen obv AKI 1044.

Feiten

- Niet alle cliënten van een facilitator krijgen een AKI 1043 of 1044. Dit geldt uitsluitend voor aangiften die voldoen aan de parameters van de risicoselectie.
- Het is mogelijk dat er een steekproef plaatsvindt om te

kijken of het risico zich daadwerkelijk voordoet.
- Belastingplichtigen die een AKI 1044 krijgen, krijgen een vragenbrief waarin wordt gevraagd aftrekposten aannemelijk te maken.

Politieke punten/discussiepunten

- Ook hier kan het gevoel ontstaan dat iemand achtervolgd wordt.
- Burgers kunnen door het handelen van hun adviseur geconfronteerd worden met een controle door de Belastingdienst.

Factsheet 28

Onderzoek naar de structurele werking van 1043

Kern

- Projectcode 1043 is onderdeel van het proces Inkomensheffing.
- In het traject Bedrijfsprocessen op orde is het IH proces als prioritair benoemd om de noodzakelijke waarborgen te realiseren. De komende maanden wordt gewerkt aan de modeluitwerking van een onderdeel van het risicoselectieproces Inkomensheffing, namelijk 'wegen en bepalen behandelwijze'.
- Het moment waarop de aspecten van projectcode 1043 aan de orde komen is mede afhankelijk van de uitkomsten van de modeluitwerking.

Feiten

- Er is onderzoek gestart naar de vraag of burgers onnodig lang werden gecontroleerd; wat was de werking van het deblokkeringsbeleid ten aanzien van codes die werden toegekend om handmatige behandeling van aangiften te regelen?
- Een analyse van klachten uit 2014 – 2020 gerelateerd aan projectcode 1043 door de landelijk klachtcoördinator van de Belastingdienst heeft geen aanwijzingen opgeleverd van disproportionele toepassing bij projectcode 1043.
- Momenteel wordt bezien welk aanvullend onderzoek nodig is ten aanzien van de besluitvorming met betrekking tot projectcode 1043 en de gevolgen voor de mate van toezicht op burgers.

Politieke punten/discussiepunten

- Geen.

Factsheet 29

CAF algemeen: wat deed het CAF-team?

Kern

- Het CAF-team was een multidisciplinair team dat onderzoek deed naar risicosignalen, opgericht in 2013.
- Het CAF-team richtte zich op onderzoek en aanpak van facilitators. Het CAF-team leverde op basis daarvan

signalen aan de uitvoerende directies voor nadere beoordeling en behandeling. Bij de uitvoerende directie werd het signaal in behandeling genomen, werd het beoordeeld en volgde er eventuele toezichtactiviteiten.

- De activiteiten van het CAF-team en het werk dat daaruit voortvloeit zijn onderdeel van de uitvoerings- en toezichtstrategie van de Belastingdienst.
- Er werd geconstateerd dat het onvoldoende zeker is dat het opdrachtgeverschap ten aanzien van het CAF-team volledig is ingericht en dat in alle waarborgen is voorzien.
- Daarom is het werk van het CAF-team per 3 juli 2020 stopgezet.
- Het onderhanden werk bij de uitvoerde directies is vervolgens in beeld gebracht en beoordeeld. De analyse hiervan loopt nog.

Feiten

- Geconstateerd is dat bij het werk van het CAF-team en het onderhanden werk dat hieruit voortkwam het opdrachtgeverschap goed is ingericht.
- Bij de totstandkoming van de signaleringen naar de uitvoerende directies maakte het CAF gebruik van gegevensoverzichten, genaamd 'blauwdruk' en 'export-dashboard'.
- Op deze overzichten kwam nationaliteit voor.
- Het gegeven nationaliteit heeft geen rol gespeeld in het

samenstellen van de populatie die nader werd onderzocht.

- De selectie van de aan de mogelijke facilitator gerelateerde aangiften vond plaats op grond van fiscaal- en financieel inhoudelijke overwegingen.
- Dat gold ook voor de selectie van te onderzoeken risicovolle aangiften
- In nieuwe blauwdrukken (vanaf 8 juli 2019) en export-dashboards (vanaf 24 september 2019) komt nationaliteit niet meer voor.
- IV&D constateert dat het vermelden van nationaliteit in het licht van de AVG onrechtmatig was omdat niet is voldaan aan het beginsel van dataminimalisatie.
- Op grond hiervan is door u besloten het werk bij de verschillende directies dat voortvloeide uit CAF stop te zetten (zie factsheet 31).

Politieke punten/discussiepunten

- TK kan vragen - als nationaliteit wel aanwezig was in de dataset – hoe we als Belastingdienst vaststellen dat het niet is gebruikt bij risicoselectie.
- Er is op geen enkele wijze gebleken dat nationaliteit werd gebruikt bij de samenstelling van populaties voor nader onderzoek.

Factsheet 30

Hoeveel onderzoeken van welk type voerde het CAF-team uit?

Kern

- Het CAF-team richtte zich op onderzoek en aanpak van facilitators.
- Het CAF-team heeft sinds zijn oprichting ongeveer 600 casussen onderzocht.
- De meeste casussen betroffen mogelijke facilitators op het gebied van systeemfraude inkomstenheffing, gefingeerde dienstverbanden of toeslagen.

Feiten

- Onderstaande tabel geeft een overzicht van de CAF onderzoeken vanaf het moment van oprichting CAF-team in 2013.
- Monitoren betekent dat het wat betreft CAF is afgerond maar dat er belangstelling is voor verder verloop, bijvoorbeeld bij strafrechtelijk vervolg.
- Onderstaand is een overzicht, zoals dat gedeeld is met de Kamer op 17 november 2020, als bijlage bij het rapport AP over nationaliteit bij Toeslagen.
- Eén Toeslagen/GOB dossier (rood in onderstaande tabel) klopt niet, deze is niet onderhanden/on hold.

LEVERANCIER of TYPE	AFGERON D	AFGEVOE RD ****	AFGEROND, MONITOREN	On Hold	Eindto taal
DONKERROOD (signalen uit teams fiscaal dienstverleners) *	9	4			13
GEFINGEERDE DIENSTVERBANDEN **	75	15		1	91
IH BUITENLAND	6	1			7
LOONHEFFINGEN	17	1			18

171

OMZETBELASTING					
OVERIG	38	17	2	19	76
SYSTEEMFRAUDE IH	182	17	3	13	215
TOESLAGEN / GOB	30	8		~~1~~	39
TOESLAGEN / HUUR	7	4			11
TOESLAGEN / KOI	63	18			81
TOESLAGEN / OVERIG	12	6			18
VEELPLEGERS ***	1	4			5
Eindtotaal	**449**	**102**	**5**	**35**	**591**

* Donkerrood: onderzoek n.a.v. signalen afkomstig van de teams fiscaal dienstverleners van MKB ten aanzien van fiscaal dienstverleners met een klantenpakket waarvan opvalt dat de aangiften van de aangesloten belastingplichtigen slecht scoren qua tijdigheid en/of juistheid

** Gefingeerde dienstverbanden: onderzoeken n.a.v. signalen, veelal van de IND, met betrekking tot mogelijke facilitators, m.b.t. gefingeerde dienstverbanden

*** Veelplegers: onderzoeken n.a.v. signalen met betrekking tot facilitators vanuit het team veelplegers van MKB.

**** Afgevoerd: onderzoek door CAF vroegtijdig beëindigd nadat is gebleken dat nader onderzoek niet zinvol is

Politieke punten/discussiepunten

- Geen.

Factsheet 31

Onderhanden werk CAF: wat gebeurt er met onderzoek dat van het CAF-team naar uitvoerende directies is gegaan voor behandeling?

Kern

- Het werk van het CAF-team is op 3 juli 2020 stopgezet.
- Signalen over mogelijke facilitators zijn sindsdien niet

door het CAF-team behandeld.

- De lopende zaken die voortvloeiden uit CAF zijn geïnventariseerd en worden beoordeeld.
- Signalen die vanuit het CAF-team naar de uitvoerende directies zijn geleverd en daar in behandeling zijn, zijn in beeld gebracht.
- U heeft besloten de deze lopende zaken stop te zetten. Hierover is de Kamer bij brief van 27 januari geïnformeerd.

Feiten

- Er zijn 34 openstaande casussen bij de directies P en MKB die voortkomen uit signalen van CAF.
- Deze zijn beoordeeld op het juist omgaan met gegevens, een helder
- opdrachtgeverschap en de bescherming van het burgerbelang.
- Geconstateerd is dat bij het werk van het CAF-team en het onderhanden werk dat hieruit voortkwam het opdrachtgeverschap goed is ingericht.
- Bij de totstandkoming van de signaleringen naar de uitvoerende directies maakte het CAF gebruik van gegevensoverzichten, genaamd 'blauwdruk' en 'export-dashboard'.
- Op deze overzichten kwam nationaliteit voor.
- Het gegeven nationaliteit heeft geen rol gespeeld in het samenstellen van de populatie die nader werd

onderzocht.

- De selectie van de aan de mogelijke facilitator gerelateerde aangiften vond plaats op grond van fiscaal- en financieel inhoudelijke overwegingen.
- Dat gold ook voor de selectie van te onderzoeken risicovolle aangiften
- In nieuwe blauwdrukken (vanaf 8 juli 2019) en export-dashboards (vanaf 24 september 2019) komt nationaliteit niet meer voor.
- IV&D constateert dat het vermelden van nationaliteit in het licht van de AVG onrechtmatig was omdat niet is voldaan aan het beginsel van dataminimalisatie.
- Op grond hiervan is door u besloten het werk bij de verschillende directies dat voortvloeide uit CAF stop te zetten

Politieke punten/discussiepunten

- De vraag kan gesteld worden wat de gevolgen zijn van het opschorten van het werk van het CAF-team voor de aanpak van vormen van georganiseerd misbruik.
- De vraag kan gesteld worden of nu niet alle besluiten in afgesloten casussen uit het verleden door voortkwamen uit het werk van CAF moeten worden herzien.

Factsheet 32

Samenhang CAF-team en FSV

Kern

- Het CAF-team richtte zich op onderzoek en aanpak van facilitators.
- Het CAF-team leverde op basis daarvan signalen aan de uitvoerende directies voor nadere beoordeling en behandeling.
- Onderdeel van het werkproces van het CAF-team vormde het verzamelen van informatie m.b.t. de mogelijke facilitator. Hierbij kon het CAF-team FSV raadplegen.
- Het registreren in FSV vormde geen onderdeel van het werkproces van het CAF-team.

Feiten

- Medewerkers van het CAF-team hadden soms naast hun rol als CAF-team medewerker een rol als medewerker bij een uitvoerende directie.
- In hun rol als CAF-team medewerker werd er niet geregistreerd in FSV, maar zij konden in hun rol als medewerker van een uitvoerende directie wel werken met FSV.

Politieke punten/discussiepunten

- De vraag hoeveel mensen door de uitvoerende directies als gevolg van CAF-onderzoeken in FSV terecht zijn gekomen, is alleen na een zeer uitgebreid onderzoek betrouwbaar te beantwoorden.

Factsheet 33

Samenhang FSV en UHT
Kern • De Herstelorganisatie (UHT) kijkt of een ouder stond opgenomen in FSV. • Een registratie in FSV weegt mee in de beoordeling op vooringenomenheid. • Er vindt geen compensatie plaats o.b.v. een FSV-registratie alleen. Er loopt nog een onderzoek naar de effecten van FSV op burgers en bedrijven.
Feiten • Van de 430 ouders die UHT eind vorig jaar heeft uitbetaald, stonden er 160 in FSV. • Van de in het totaal 9.865 voor herstel aangemelde ouders, zijn 2.482 ouders geregistreerd in FSV (25.2%) • Voor 1.751 unieke burgerservicenummers (BSN) ging het hier om het type FSV-signaal dat kon leiden tot een andere behandeling voor toeslagen. • In 43 vrijetekstvelden werd een nationaliteit of land genoemd. In 30 gevallen betrof het praktische informatie, bijvoorbeeld over woonachtigheid in het buitenland. **In 13 gevallen werd nationaliteit genoemd zonder dat hier een praktische reden voor bestond.** • Uiteraard neemt de Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen dit mee in de beoordeling van het recht op

compensatie.
Politieke punten/discussiepunten • TK wil dat er wordt gecompenseerd voor FSV-registratie. Echter, het is nu nog niet duidelijk welke gevolgen een registratie in FSV heeft gehad op burgers en bedrijf, daar wordt gedurende dit jaar onafhankelijk onderzoek naar gedaan. Uiterlijk eind 2021 is het onderzoek, dat zich in de eerste fase richt op toeslaggerechtigden, afgerond.

Factsheet 34

Samenhang UHT en nationaliteit

Kern

- Het rapport van de Autoriteit Persoonsgegevens concludeert onder andere dat twee verwerkingen van nationaliteit bij aanvragers van Kinderopvangtoeslag discriminerend en daarmee onbehoorlijk waren:
  - het gebruik van de nationaliteit voor een indicator in het risico-classificatiemodel
  - het verwerken van de nationaliteit voor de opsporing van georganiseerde fraude met kinderopvangtoeslag
- Deze verwerkingen van nationaliteit vinden niet meer plaats
- UHT kijkt, in de beoordeling van een dossier, of er duidelijke aanwijzingen van discriminatie zijn
- Als uit het dossier blijkt dat er discriminatie met nadelige gevolgen voor de ouder (d.w.z. een neerwaartse correctie is) komt de ouder in aanmerking voor compensatie. Er wordt dus alleen gecompenseerd als discriminatie tot nadeel van de burger heeft geleid. We kunnen in het dossier van de ouder zien of deze in een werkbundel n.a.v. een query opgenomen is geweest.
- Tevens is er voor alle ouders de mogelijkheid vermoedens van discriminatie te melden bij het College

van de Rechten voor de Mens. Zij kunnen het College vragen om een oordeel in hun zaak. UHT zal dat oordeel altijd overnemen.
Feiten • Het is niet te achterhalen hoeveel ouders precies zijn voorgekomen in query's op nationaliteit • Het is tevens niet op persoonsniveau te achterhalen welke gevolgen de indicator Nederlands/niet-Nederlands in de risicomodellen heeft gehad
Politieke punten/discussiepunten • De TK wil dat UHT alle ouders probeert de bereiken waarbij mogelijk sprake is geweest van discriminatie. Dit is ingewikkeld omdat we dit niet op persoonsniveau kunnen achterhalen. • Een motie hieromtrent is ontraden maar aangenomen door TK. • Hierop wordt teruggekomen in de 5e voortgangsrapportage kinderopvangtoeslag op 1 februari.

Factsheet 35

Herstelregelingen UHT
Kern • UHT voert momenteel drie herstelregelingen uit: compensatieregeling, hardheidsregeling (waaronder herziening bij beschikkingen jonger dan 5 jaar) en tegemoetkoming voor onterechte kwalificatie

opzet/grove schuld (OGS).

- De toezegging om 30.000 euro aan elke ouder te betalen wordt momenteel in beleid gegoten. De 30.000 euro regeling ziet uitsluitend op kinderopvangtoeslag. Deze toezegging heeft gevolgen voor de uitvoering van genoemde regelingen. Zo is aan de Kamer gecommuniceerd dat het verschil tussen de compensatieregeling en de hardheidsregeling vervalt: beide doelgroepen hebben recht op compensatie. Ook voor de O/GS-gedupeerden (met een minimale vordering van € 1.500) hebben recht op € 30.000.

Feiten

- UHT voert momenteel drie wettelijke herstelregelingen uit. De regelingen zijn:
- A) Compensatieregeling: deze geldt voor ouders die op groepsniveau vooringenomen (CAF-zaken) of op individueel niveau vooringenomen zijn behandeld. Toetsingscriteria hiervoor vloeien voort uit het rapport van de Commissie Donner. In een beleidsbesluit staat o.m. de zaken die (tot die tijd) als CAF-vergelijkbaar zijn aangemerkt.
- De vergoeding bevat onder meer compensatie van 25% voor veronderstelde (im)materiële schade en 500€ per half jaar voor veronderstelde immateriële schade.
- B) Hardheidsregeling: deze geldt voor ouders waarbij de uitvoering van de wet tot onbillijkheden van overwegende aard heeft geleid en waarbij het

overduidelijk onredelijk is dat de gevolgen daarvan voor zijn rekening komen. Toepassing van de hardheidsregeling (inclusief herziening) zorgt er feitelijk voor dat de aanspraak op KOT alsnog proportioneel kan worden vastgesteld en het bedrag van de terugvordering kan worden gematigd bij bijzondere omstandigheden.

- OGS: deze regeling geldt voor ouders die ten onrechte de kwalificatie opzet of grove schuld hebben gekregen, waardoor zij niet in aanmerking kwamen voor een persoonlijke betalingsregeling.
- Momenteel wordt gewerkt aan het beleidsbesluit om de toezegging van de uitbetaling van 30.000 euro (30k) aan iedere gemelde ouder gestand te doen.
- Daarbij wordt de berekening van de vergoeding voor hardheid gelijk aan die van compensatie.

Politieke punten/discussiepunten

- Een belangrijk aandachtspunt van de uitbetaling van 30k aan iedere gemelde ouder(s) is de impact daarvan op het proces van UHT.
- Weliswaar treedt met deze betaling versnelling in de uitbetaling op. Er treedt echter géén versnelling in het gehele proces bij UHT op.
- De 30k wordt in sommige gevallen uitbetaald na een zgn. lichte toets. Dit is een andere toets dan de integrale beoordeling op grond waarvan wordt bekeken of een ouder recht heeft op compensatie of een andere tegemoetkoming.

- Na de uitbetaling van de 30k volgt bij ouders die (menen) recht (te) hebben op méér dan 30k alsnog een integrale beoordeling. Ook ouders die recht hebben op minder dan 30k, maar naar de Commissie Werkelijke Schade wensen te gaan, moeten integraal worden beoordeeld.
- De uitbetaling van de 30k is aldus grotendeels het vooruitschuiven van werk. Dit levert vertraging t.a.v. het integraal beoordelen.
- Versnelling kan worden bereikt op twee manieren:
  1) Nóg ruimhartiger toekennen;
  2) Alle regelingen sterk vereenvoudigen. Dezelfde toets gebruiken voor compensatie en hardheid (een andere dan nu wordt gebruikt).
- Als er sprake is van ex-partners, wordt de 30k aan de aanvrager toegekend en regelen ex-partners dit onderling. Elke andere betaling dan aan (alleen) de aanvrager levert voor UHT extra werk op. Waarbij sommige relationele verhoudingen niet zijn te achterhalen.

Factsheet 36

Conclusies rapport Autoriteit Persoonsgegevens onderzoek nationaliteit bij Toeslagen + (mogelijke) boete
Kern • De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) heeft onderzoek gedaan naar het gebruik (verwerking) van de nationaliteit

van aanvragers van kinderopvangtoeslag door Toeslagen.

- De AP heeft het eindrapport gepubliceerd op 17 juli 2020.
- De AP heeft nog geen besluit handhavingsbesluit genomen.

Conclusie AP

- De AP stelt vast dat de aanvrager van kinderopvangtoeslag (en diens toeslagpartner) Nederlander dient te zijn of een vreemdeling die rechtmatig verblijf heeft in Nederland. Op basis van welke grond iemand rechtmatig verblijf kan hebben in Nederland hangt mede af van welke nationaliteit de vreemdeling heeft. Bij het beoordelen van de aanspraak op toeslag is de nationaliteit mede van belang. Het verwerken van de nationaliteit is daarmee vereist voor de uitoefening van de publieke taak van Toeslagen.
- De AP komt in dit onderzoeksrapport ten aanzien van verschillende type verwerkingen van nationaliteit door Toeslagen tot de conclusie dat deze onrechtmatig en/of discriminerend waren.
- De AP constateert dat de handelwijze van Toeslagen bij drie type verwerkingen van nationaliteit **onrechtmatig** was: 1) de verwerking van eventuele *dubbele nationaliteiten* van Nederlandse aanvragers; 2) het gebruik van de nationaliteit van aanvragers voor een *risico-classificatiemodel*; 3) en het gebruik van de nationaliteit van de aanvrager van kinderopvangtoeslag in het kader van de *opsporing van georganiseerde fraude*. Het gebruik van nationaliteit was voor die typen verwerkingen niet nodig voor de uitvoering van de taak van Toeslagen, dan

wel hiervoor niet noodzakelijk. Toeslagen was daar mee in overtreding.

- Twee typen verwerkingen zijn volgens de AP daarnaast **discriminerend en daarmee onbehoorlijk.** Voor het gebruik van de nationaliteit in het risico-classificatiemodel en bij de opsporing van georganiseerde fraude met kinderopvangtoeslag bestaat geen objectieve rechtvaardiging, omdat er bij het onderscheid naar nationaliteit geen redelijke en proportionele verhouding bestaat tussen het onderscheid en het daarmee beoogde doel.
- De AP concludeert dat Toeslagen, en daarmee de minister van Financiën als verwerkingsverantwoordelijke, hiermee tot 25 mei 2018 de Wet bescherming persoonsgegevens en vanaf 25 mei 2018 de Algemene Verordening Gegevensbescherming heeft overtreden.

<u>Vervolg: handhaven (boete of maatregel)</u>

- Op 13 augustus 2020 heeft de Autoriteit Persoonsgegevens laten weten voornemens te zijn te gaan handhaven.
  - Op 9 september 2020 heeft de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane een reactie gestuurd op het voornemen van de AP om te gaan handhaven (zienswijze gegeven).
  - De AP heeft nog geen handhavingsbesluit genomen [stand van zaken op 28 januari]
  - De eventuele sanctie van de AP is nog niet bekend. De AP heeft boetebeleidsregels gepubliceerd. In dit stadium

is onduidelijk of de AP voor boete uitgaat van vijf overtredingen die met elkaar verband houden en waarvoor mogelijk één boete wordt opgelegd of dat de AP uitgaat van vijf overtredingen en daarvoor vijf separate boetes oplegt of dat uitgegaan wordt van drie overtredingen wegens onrechtmatigheid en twee samenhangende overtredingen wegens onbehoorlijkheid en daarvoor drie boetes opgelegd worden. Waarschijnlijk kiest de AP –zoals recent in de casus BKR- voor het opleggen van verschillende boetes. Daarnaast kan de AP kiezen voor het opleggen van een maatregel.
Feiten • Het rapport van de AP van 17 juli 2020 is openbaar • De brief van de AP van 13 augustus 2020 is NIET openbaar • De reactie van de staatssecretaris aan de AP van 9 september 2020 is NIET openbaar • Na afloop van de handhavingsprocedure van de AP, zal de staatssecretaris Toeslagen en Douane de Kamer de correspondentie rondom deze procedure toesturen.
Politieke punten/discussiepunten • De Staatssecretaris Toeslagen en Douane heeft in de brief van 10 september 2020 aan de AP nogmaals benadrukt dat zij de bevindingen van de AP over de werkwijze bij Toeslagen als zeer ernstig beschouwt. • De verwachting is dat de AP een voorbeeld wil stellen en een hoge boete zal opleggen. Dit zal veel aandacht

genereren.

- De Tweede Kamer zal stukken omtrent procedure willen zien die nu nog niet openbaar zijn. De Tweede Kamer zal de stukken ontvangen na afloop van de handhavingsprocedure van de AP.

Factsheet 37

Rapport Autoriteit persoonsgegevens onderzoek nationaliteit bij Toeslagen: maatregelen vanuit Toeslagen en compensatie

Kern

- De AP komt in dit onderzoeksrapport ten aanzien van verschillende type verwerkingen van nationaliteit door Toeslagen tot de conclusie dat deze onrechtmatig en/of discriminerend waren.
- Daarnaast heeft de AP een aanbeveling gedaan om ook verder bij de Belastingdienst onderzoek te doen naar het gebruik van nationaliteit.
- Toeslagen heeft maatregelen genomen om toekomstige overtredingen te voorkomen. De bovengenoemde verwerkingen vinden nu niet meer plaats bij Toeslagen.
- Om te pogen recht te doen aan burgers die gediscrimineerd zijn, zijn herstelmaatregelen getroffen.
- Uit onderzoek van KPMG blijkt dat er in vrije tekstvelden in FSV, referenties naar de nationaliteit van burgers zijn gevonden. Deze gegevens werden – ondanks gebleken irrelevantie – niet consequent verwijderd. Een deel van

deze burgers heeft zich ook aangemeld voor een herbeoordeling van hun Toeslagendossier.

- De relatie tussen de registratie in FSV en Toeslagen wordt nog verder onderzocht.
- Het gebruik van nationaliteit binnen de andere onderdelen van de Belastingdienst loopt mee in onderzoeken die in het plan van aanpak van HVB zijn opgenomen.

Feiten

- Burgers die zijn getroffen door een terugvordering of nihilstelling van toeslag en bij wie dit (mede) een gevolg is geweest van discriminatie, komen in aanmerking voor de compensatieregeling.
- UHT kijkt bij herbeoordeling van een dossier altijd of hierin aanwijzingen voor discriminatie aanwezig zijn.
- Burgers die het vermoeden hebben gediscrimineerd te zijn, kunnen ook terecht bij het College voor de Rechten van de Mens om een oordeel in hun zaak te vragen. Het College behandelt de zaak in een openbare zitting en oordeelt of er sprake van discriminatie is geweest. Toeslagen zal dit oordeel altijd overnemen.
  Daarnaast kunnen burgers een melding maken van discriminatie.
- Momenteel heeft het College 32 meldingen van discriminatie en 10 verzoeken tot beoordeling ontvangen. Deze aantallen lopen gestaag op.

Politieke punten/discussiepunten

- Geen.

Factsheet 38

Rapport POK en kabinetsreactie

Kern

POK:

- De commissie constateert dat bij de uitvoering van de kinderopvangtoeslag grondbeginselen van de rechtsstaat zijn geschonden.
- De commissie constateert dat de informatievoorziening vanuit de rijksoverheid onvoldoende is.
- De commissie constateert dat vele ouders slachtoffer zijn geworden van de harde aanpak die de achterliggende jaren is gehanteerd bij de kinderopvangtoeslag. Wat hen is overkomen, ziet de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag als ongekend onrecht.

Kabinetsreactie:

- Het rapport 'Ongekend onrecht' toont een zwarte bladzijde in de geschiedenis van de Nederlandse overheid. Door een samenspel van harde regelgeving, vooringenomen handelen en vooral door geen gehoor te geven aan noodsignalen hebben tienduizenden ouders

en kinderen hun leven zien veranderen in een moeras van ellende. Het kabinet biedt hier excuses voor aan, aan alle gedupeerde ouders en hun kinderen: dit had nooit mogen gebeuren.

- Het kabinet neemt daarom een fors pakket maatregelen om de gedupeerde ouders van de kinderopvangtoeslag en hun kinderen sneller te helpen. Én om te voorkomen dat dit nog eens gebeurt.

Feiten

Aangekondigde maatregelen:

- Compensatie 30.000 euro voor gedupeerde ouders
- Schulden bij de overheid kwijtgescholden. Gesprek met private schuldeisers
- Een goede toekomst voor gedupeerde kinderen
- Er moet een nieuw toeslagenstelsel komen, te beginnen met de kinderopvang
- Meer oog voor signalen over problemen, invoeringstoets
- Inventarisatie van hardheden in wet en regelgeving
- Extra geld voor verbeteren van dienstverlening bij de uitvoeringsorganisaties (menselijke maat)
- Meer transparantie besluiten bewindspersonen. Actief stukken openbaar, stoppen met lakken van persoonlijke beleidsopvatting en besluitenlijst van Ministerraad gepubliceerd.

Politieke punten/discussiepunten

- De Kamer kan vinden dat de Belastingdienst ook private schulden moet overnemen.
- De Kamer kan vinden dat de transparantie bij de beantwoording van Kamervragen nog steeds onvoldoende is.

Factsheet 39

Compensatie FSV
Kern • De Kamer vraagt of er kan gecompenseerd worden voor FSV-registratie. • Het is nu nog niet duidelijk welke gevolgen een registratie in FSV heeft gehad op burgers en bedrijven. • Daar wordt gedurende dit jaar onafhankelijk onderzoek naar gedaan, het onderzoek naar effecten FSV burgers en bedrijven. • De eerste resultaten van dit onderzoek worden eind 2021 verwacht.
Feiten • Na het afronden van dit onderzoek zal pas kunnen worden onderzocht of compensatie voor burgers en bedrijven naar aanleiding van registratie in FSV aan de orde is.
Politieke punten/discussiepunten • Ondanks dat de Kamer vraagt naar compensatie, moet

er in ieder geval eerst sprake zijn van onrechtmatig handelen. Daarom moet dat eerst uitgezocht worden of hiervan sprake was bij FSV. Dit gebeurt in het onderzoeken effecten burgers en bedrijven waar eind 2021 de eerste resultaten van verwacht worden.

Factsheet 40

Compensatie 1043

Kern

- Mocht blijken dat de Belastingdienst niet rechtstatelijk heeft gehandeld, dan
- kan een burger zich onder andere bij de Belastingdienst melden via de belastingtelefoon, de klachtenprocedure, of via een bezwaarschrift.
- Uit onderzoek zal dan moeten blijken of de burger voor schadevergoeding in aanmerking komt.

Feiten

- Belastingdienst kent geen specifieke (beleids)regeling voor compensatie als er onjuist gebruik is gemaakt van persoonsgegevens.
- Dit betekent dat een burger de algemene juridische procedures kan volgen als hij of zij nadeel heeft ondervonden van een onjuist gebruik van zijn of haar persoonsgegevens door de Belastingdienst.
- Deze burger dient dan bij de Belastingdienst of de rechter aan te tonen welke (materiële en immateriële)

schade hij of zij geleden heeft door het onjuiste gebruik van de persoonsgegevens.

- Voor de Toeslagenherstelactie is wel een specifieke compensatieregeling getroffen. Deze geldt evenwel niet voor gevallen waarin buiten de affaire sprake is van verkeerd gebruik van persoonsgegevens, of discriminatie.

Politieke punten/discussiepunten

- De Kamer vraagt met enige regelmaat naar de manier waarop de Belastingdienst schade compenseert.
- Deze formeel, juridische lijn van de Belastingdienst kan mogelijk verontwaardiging in de Tweede Kamer oproepen.
- Het is daarom goed om te benadrukken dat burgers zich kunnen melden als zij menen dat hun persoonsgegevens op de verkeerde manier zijn gebruikt. Dit kan bijvoorbeeld via de Belastingtelefoon of door het indienen van een klacht.

Factsheet 41

Compensatie bij onjuist gebruik persoonsgegevens (o.a. nationaliteit)

Kern

- ☐ Belastingdienst kent geen specifieke (beleids)regeling voor compensatie als er onjuist gebruik is gemaakt van persoonsgegevens.

- Dit betekent dat een burger de algemene juridische procedures kan volgen, als hij of zij nadeel heeft ondervonden van een onjuist gebruik van zijn of haar persoonsgegevens door de Belastingdienst.
- Deze burger dient dan bij de Belastingdienst of de rechter aan te tonen welke (materiële en immateriële) schade hij of zij geleden heeft door het onjuiste gebruik van de persoonsgegevens.
- Een burger kan zich onder andere bij de Belastingdienst melden via de belastingtelefoon, de klachtenprocedure, of via een bezwaarschrift.
- Uit onderzoek zal dan moeten blijken of de burger voor schadevergoeding in aanmerking komt.

Feiten

- Voor de toeslagenherstelactie is wel een specifieke compensatieregeling getroffen. Deze geldt evenwel enkel voor de gevallen die binnen de toeslagenherstelactie vallen.

Politieke punten/discussiepunten

- De Kamer vraagt met enige regelmaat naar de manier waarop de Belastingdienst nadeel compenseert, dat bijvoorbeeld is ontstaan door verkeerd gebruik van nationaliteit.
- Deze formeel, juridische lijn van de Belastingdienst kan mogelijk verontwaardiging in de Tweede Kamer

oproepen.

- Het is daarom goed om te benadrukken dat burgers zich kunnen melden als zij menen dat hun persoonsgegevens op de verkeerde manier zijn gebruikt. Dit kan bijvoorbeeld via de Belastingtelefoon of door het indienen van een klacht.

Factsheet 42

Opzet grove schuld (O/GS) bij blauw (belastingaanslagen of blauwe schuld)

Kern

- Het stempel O/GS bij toeslagen of de kwalificatie verwijtbaarheid bij blauw is in sommige gevallen aanleiding geweest voor afwijzing van verzoeken om minnelijke schuldsanering.
- Deze situatie deed zich voor bij individuele schulden (waaronder ook blauwe) **boven de 10.000 euro**.
- In een werkinstructie stond vermeld dat wanneer bij samenloop Blauw/Rood voor een openstaande rode terugvordering de kwalificatie O/GS was afgegeven, dan wel een FSV-registratie "melding fraudepost" aanwezig was, de aanvraag voor de minnelijke schuldsanering bij een individuele schuld (dit kan zowel een toeslag- als belastingschuld zijn) boven de 10.000 euro werd afgewezen.

- In deze gevallen werd de burger aangerekend verwijtbaar te hebben gehandeld dan wel niet te goeder trouw te zijn geweest.
- Om hoeveel gevallen het gaat wordt momenteel onderzocht door de Belastingdienst.
- De ADR doet onderzoek naar beleid ten aanzien van O/GS in het verleden en de impact daarvan op (de beoordeling van) burgers met zowel blauwe als rode schuld. Dit onderzoek betreft ook de gevolgde werkwijze bij de behandeling van verzoeken voor deelname aan minnelijke schuldsanering. Het ADR onderzoek is in februari 2021 afgerond.

Feiten

- Opzet grove schuld (O/GS) was een kwalificatie die gebruikt werd bij invordering van Toeslagen en is in opspraak gekomen door de toeslagenherstelactie. De kwalificatie O/GS wordt sinds november 2019 niet meer gebruikt.
- O/GS wordt niet in de fiscale invordering noch in de werkinstructies van de fiscaliteit gebruikt.
- Wel speelt **verwijtbaarheid bij de invordering** een rol als hier vanwege opgelegde boetes of onderzoek aanleiding toe is. Dit kan in het bijzonder van belang zijn bij verzoeken om schuldsanering of kwijtschelding.
- De term O/GS komt in de toetsingskaders bij beoordeling van een verzoek tot minnelijke

schuldsanering (MSNP) niet voor. Deze verzoeken worden getoetst aan de kaders van artikel 288 FW. Het artikel stelt de voorwaarde van goede trouw.

- Op grond van de werkinstructie vormde een eerdere afwijzing van een verzoek tot een persoonlijke betalingsregeling (voor rode schuld) wegens O/GS een grond voor afwijzing van een later verzoek tot toetreding tot de MSNP.
- Zo kon een O/GS-kwalificatie de beoordeling van een msnp-verzoek dus beïnvloeden, ook wanneer dat verzoek (alleen nog of deels) zag op blauwe schuld.
- De situatie van de partner zou hierbij geen rol spelen.

Politieke punten

- Verwachting is dat de ADR in februari 2021 klaar is met haar onderzoek.
- De Belastingdienst onderzoekt momenteel in hoeveel gevallen een O/GS-kwalificatie in het verleden geleid heeft tot afwijzing van deelname aan een MSNP-traject.
- De Kamer kan vragen waarom dit nu pas naar boven komt. Reden is dat eind november signalen naar boven kwamen omtrent grensbedragen bij OGS (Kamerbrief 27 nov). Daarop is een onderzoek ingesteld door de vaktechnisch [redacted]en daarop is de werkinstructie msnp bekeken. Daaruit is dit naar voren gekomen.

Factsheet 43

Inzageverzoeken

Kern

- Burgers kunnen een verzoek indienen om informatie over een mogelijke registratie in FSV.
- Bij de Belastingdienst (exclusief Toeslagen), zijn per 15 januari 2021 280 verzoeken binnengekomen om inzage FSV (waarin gevraagd wordt of de betrokkene voorkomt in FSV, in projectcode 1043 en/of in andere met FSV vergelijkbare systemen). Hiervan zijn er 204 afgedaan. Er is nog een voorraad van 76, waarvan de termijn van drie maanden bij 52 verzoeken is overschreden.

Feiten

- Inmiddels zijn 37 ingebrekestellingen ontvangen. In 14 gevallen is een bezwaarschrift ingediend. Er zijn twee bezwaren afgedaan, 12 bezwaren zijn nog in behandeling. Er zijn vier beroepsschriften ingediend, waarvan er twee afgerond en twee in behandeling zijn.
- Het is tot onze spijt niet gelukt alle inzageverzoeken binnen de termijn te verwerken. Het zorgvuldig afhandelen van een inzageverzoek is zeer tijdrovend werk voor zeer ervaren formeel rechtsspecialisten die slechts een deel van hun tijd hieraan kunnen besteden. Zij moeten ook worden ingezet op de bezwaar en beroepsschriften die worden ingediend tegen de afgegeven beschikkingen.
- Onderdeel van de afhandeling van een verzoek is het

persoonlijk (telefonisch) contact met de burger die een verzoek heeft ingediend. Dit contact wordt zeer op prijs gesteld door de burger maar kost gemiddeld wel 2 uur per gesprek. Het raadplegen van alle systemen in combinatie met het beoordelen welke gegevens moeten worden verstrekt is zeer arbeidsintensief. Gemiddeld worden per medewerker 8 verzoeken per maand afgedaan.

- Om verzoeken toch zo spoedig mogelijk te beantwoorden en de termijnen in de toekomst wel te halen, is het aantal betrokken medewerkers uitgebreid. Hierdoor zal de achterstand vermoedelijk in april van dit jaar zijn weggewerkt. Het werk is specialistisch; op korte termijn nog meer medewerkers inzetten is niet mogelijk. Nieuwe verzoeken zullen waar mogelijk binnen de termijn van 3 maanden worden afgewerkt.

Politieke punten/discussiepunten

- De Tweede Kamer wil dat alle verzoeken binnen de wettelijke termijn van 3 maanden worden afgehandeld. U (=staatssecretaris Vijlbrief) hebt dit tijdens het AO ook aangegeven dat dit moet.
- Op dit moment lukt dat niet. De Belastingdienst werkt eraan, o.a. door capaciteitsuitbreiding, om verzoeken tijdig af te handelen.
- Het lid Omzigt (CDA) heeft tijdens het AO Belastingdienst van 2 december 2020 aangegeven niet

onder de indruk te zijn van de instructie voor de behandeling van verzoeken om inzage in FSV; hij komt hier mogelijk op terug.

Factsheet 44

Verborgen deel FSV en inzageverzoeken
Kern • Als gevolg van een afgeschermd deel in de database van FSV zijn inzageverzoeken beoordeeld op basis van onvolledige informatie. • De reeds eerder behandelde inzageverzoeken zijn opnieuw beoordeeld op basis van de nu volledige set gegevens. • Dat heeft niet geleid tot correcties van de reeds eerder gegeven reactie aan de burger op het inzageverzoek.
Feiten • Deze functionaliteit om risicosignalen af te kunnen voeren zit sinds de bouw van FSV in de applicatie. • Bij het verwijderen van risicosignalen van het soort «aangiftefraude», «kliks en tips meldingen» en «overige projecten» uit FSV werden deze niet fysiek verwijderd maar kwamen deze in een voor de gebruikers van FSV niet zichtbaar «archief» terecht. Deze gegevens konden niet meer geraadpleegd worden en konden ook niet meer worden gebruikt in processen. • Deze functionaliteit is sinds 2014 niet meer gebruikt;

- In het afgeschermde gedeelte zijn de afgevoerde risico-signalen aangetroffen van 334 unieke BSN's van burgers en 85 unieke identificaties van bedrijven;
- De gegevens uit het afgeschermde gedeelte zijn beschikbaar gemaakt voor de medewerkers in het inzageproces maar ook voor een beperkt aantal medewerkers van de herstelorganisatie Toeslagen ten behoeve van de persoonlijke dossieropbouw.

Politieke punten/discussiepunten

- Het afgeschermde deel is niet meegenomen in de aantallen unieke burgers/bedrijven in FSV die eerder in de beantwoording van vragen aan de TK zijn aangegeven.
- In de bijlage bij de brief die voorafgaande aan het notaoverleg is gestuurd zijn de gecorrigeerde aantallen aan de TK gestuurd. Die liggen ongeveer 0,1% hoger dan de eerdere cijfers.

Factsheet 45

Zijn er nog documenten over nationaliteit die relevant zijn voor de Kamer?

Kern

- Voor [redacted] Belastingdienst geldt dat relevante informatie tot 15 januari 2021 over hoe de Belastingdienst nationaliteit gebruikt, via onder andere het SO

nationaliteit (13 november 2020) met de Kamer is gedeeld.

- Hierin is aangegeven welk onjuist gebruik van nationaliteit bij [ ] Belastingdienst is ontdekt en welke beheersmaatregelen naar aanleiding daarvan zijn genomen.
- Op 15 januari 2021 is het nieuwe inzicht ontstaan, dat er nog dubbele nationaliteiten in een kopie van het basisregistratiesysteem van de Belastingdienst waren opgenomen.
- Deze informatie is op 27 januari 2021 in de HVB-brief met de Kamer gedeeld. Maar momenteel wordt deze informatie nog nader onderzocht.
- Mocht er – bijvoorbeeld uit het nadere onderzoek - nog meer onjuist gebruik van nationaliteit worden gevonden, dan zal de Kamer hierover geïnformeerd worden.
- De Kamer kan vervolgens naar aanleiding van dergelijke meldingen verzoeken om onderliggende documenten doen.

Feiten

- In 2020 zijn de volgende gevallen van verkeerd gebruik van nationaliteit door [ ] Belastingdienst aan de Kamer gemeld
    - Een selectieregel voor voorlopige aangiften kon nog onbedoeld selecteren op tweede nationaliteit (11 mei 2020).

- In twee risicomodellen kon nationaliteit getoond worden in een daaraan gekoppeld informatiedashboard (13 november 2020).
- Nationaliteit werd nog geleverd aan de applicatie 'Generieke Informanten Desktop' (GID), terwijl dit niet nodig was. GID wordt door de Belastingtelefoon gebruikt (13 november 2020).
- In vrije tekstvelden van het basisregistratiesysteem van de Belastingdienst (BVR) was nog informatie opgenomen over (dubbele) nationaliteiten (13 november 2020).

- In 2021 zijn de volgende gevallen van verkeerd gebruik van nationaliteit aan de Kamer gemeld:
  - Dubbele nationaliteiten van Nederlanders waren nog zichtbaar in drie Douane-applicaties (18 januari 2021).
  - Er bestond nog een kopie van BvR, waarin de dubbele nationaliteit van 1,17 miljoen Nederlanders geregistreerd stond.
- Op al deze gemelde inzichten zijn of worden beheersmaatregelen genomen.

Politieke punten/discussiepunten

- De Kamer verzoekt regelmatig om onderliggende documenten rondom het gebruik van nationaliteit.
- In een aantal gevallen zal het niet mogelijk zijn om deze documenten te leveren, omdat deze documenten te veel

informatie bevatten over hoe de Belastingdienst het toezicht heeft ingeregeld.

Factsheet 46

Informatiehuishouding
Kern • De Informatiehuishouding Belastingdienst is onvoldoende op orde. • Als gevolg hiervan krijgen bewindspersonen en Tweede Kamer soms ontijdige, onvolledige en onjuiste informatie. • Dit speelt ook intern binnen de Belastingdienst, waardoor er onvolledig zicht is op bedrijfsvoering.
Feiten • Bevindingen van inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed en de ADR op informatiehuishouding: dat de informatiehuishouding niet op orde is. • Onlangs heeft ook de commissie POK geconstateerd dat de informatievoorziening vanuit de rijksoverheid onvoldoende is en de informatiehuishouding niet op orde is; • Kennis en kunde schaars m.b.t. informatiehuishouding; er is structureel tekort binnen de Belastingdienst; • Daarom is door de Belastingdienst geconstateerd is dat er structureel geïnvesteerd moet worden in mensen en middelen. Diverse trajecten en plannen zijn opgesteld,

zoals Bedrijfsprocessen op orde en het meerjarenplan informatiehuishouding en de bevindingen op i-control. Het expertise-vraagstuk wordt verder opgepakt;

- Lopende trajecten om informatiehuishouding te verbeteren:
  - Meerjarenplan informatiehuishouding en i-control;
  - Informatiehuishouding wordt tevens gekoppeld aan het traject "Bedrijfsprocessen op orde" dat onderdeel is van HVB (zie hierover factsheet 5);
  - het Rijksprogramma voor Duurzaam Digitale Informatiehuishouding (RDDI);
  - het Belastingdienst Informatieplan 2021-2025;
  - Diverse andere (interne) trajecten.

Politieke punten/discussiepunten

- Zoals ook in de kabinetsreactie POK is geconstateerd, is de informatiehuishouding bij departementen en uitvoering niet op orde is en niet zomaar is opgelost gezien de omvang van de problematiek. Dit zorgt voor problemen in uitvoeren controlefunctie op bedrijfsvoering intern, door bewindspersonen en door TK.

Factsheet 47

Broedkamer en privacybescherming Belastingdienst (AO toezegging 2 december 2020)
Kern

- Tijdens het Algemeen Overleg van 2 december 2020 heeft u –de staatssecretaris Fiscaliteit en Belastingdienst- beloofd de TK te informeren over de privacybescherming binnen de Belastingdienst.
- Hierbij werd in het bijzonder gevraagd naar de zogeheten broedkamer. Deze afdeling bestaat sinds eind 2016 niet meer.
- De broedkamer is op 1 februari 2017 negatief in het nieuws gekomen door een Zembla uitzending, waarin naar buiten werd gebracht dat de gegevens van belastingplichtige onvoldoende beveiligd werden.
- Op 30 juni 2017 is er een datalek geconstateerd. Hiervan is melding gedaan bij de AP.
- Hierna zijn door de ADR, ARK en AP onderzoeken gedaan en aanbevelingen gedaan.
- In mei 2018 is intern geconcludeerd dat DF&A voldoet aan de eisen van de AVG. Deze conclusie is getrokken door DF&A en de toenmalige
- In oktober 2019 heeft de AP geconcludeerd dat de getroffen verbetermaatregelen bij DF&A ten behoeve van de geconstateerde beveiligingsrisico's deze risico's dusdanig verminderen dat de eerder door de AP geconstateerde tekortkomingen niet langer voortduren.
- KPMG doet momenteel onderzoek naar enkele producten die afkomstig zijn van de voormalige afdeling EHI en die door DF&A gebruikt worden. Het rapport wordt in februari verwacht (zie factsheet 48).

Feiten

- De broedkamer bestond van 2013 tot 2016.
- De broedkamer is ontstaan in de periode van investeringsagenda.
- Vanaf 2016 is een afdeling data-en analytics gevormd.
- In 2018 werd dit de corporate dienst Datafundamenten en analytics (DF&A).

Politieke punten/discussiepunten

- Regelmatig wordt gevraagd naar de broedplaats, deze heeft nooit bestaan. Wel bestond tot eind 2016 de broedkamer.
- Het huidige DF&A is met het kwaliteits- en risicomanagement niet meer te vergelijken met de broedkamer.
- Er is een klein aantal risicomodellen binnen DF&A die zijn ontstaan in de periode dat de broedkamer ontstond. Deze producten zijn de afgelopen jaren aangepast en voldoen, zoals geconstateerd door de AP in oktober 2019, aan AVG eisen.

Factsheet 48

Producten voormalig Expertisecentrum Handhaving en Intelligence (EHI)

Kern

- De producten van Expertisecentrum Handhaving & Intelligence (EHI) zijn naar Vaktechniek en DF&A

gegaan:

- De producten van EHI die bij Vaktechniek terecht zijn gekomen zijn de selectieregels IH winst en IH niet-winst.
  - Deze zijn uitgebreid toegelicht tijdens een technische briefing aan de TK in juli 2020.
- Er zijn een groot aantal producten van EHI meegegaan naar DF&A. Een deel van deze producten wordt niet meer gebruikt. De overige producten zijn in het kader van FSV geïnventariseerd.
  - Geconstateerd is er op een aantal producten onvoldoende zicht is.
  - Het onderzoek van de AP ziet niet op de producten en werkzaamheden van oud-EHI-producten die naar DF&A zijn gegaan.
  - Vervolgens is naar aanleiding van FSV in opdracht van de [redacted] DF&A in najaar 2020 door KPMG onderzoek gedaan waar - in de producten van oud-EHI die momenteel (1-9-2020) door DF&A gebruikt worden - risico's zitten qua compliantie aan wet- en regeling en de kwaliteitseisen van DF&A. Het rapport is in februari gereed.

Feiten

- EHI (Expertisecentrum Handhaving & Intelligence) heeft

bestaan tussen 2013 en 2018.

- In 2018 werden de taken en mensen van EHI ondergebracht bij 4 onderdelen van de Belastingdienst: UHB, I&S, VT en DF&A. Voorbeelden van taken zijn coördinatie internationale gegevensuitwisseling en formeel recht. Er zijn geen specifieke producten naar UHB, I&S en VT gegaan.
- Bij DF&A wordt customer intelligence ondergebracht. Hieronder vallen 3 clusters: Team Data- en informatieanalyse, Team Signaalanalyse en Fraude, Team Internet Service centre.

Politieke punten/discussiepunten

- Er worden regelmatig Kamervragen gesteld over EHI (periode 2013 tot 2018) en hoe er toen werd omgegaan gegevens en nationaliteit. Er nog geen onderzoek gedaan naar oud-EHI-producten die niet meer in gebruik zijn. We hebben onvoldoende zicht om hier antwoord op te geven.
- Er is gekozen om nu eerst door KPMG de producten van oud-EHI te onderzoeken die nog wel in gebruik zijn bij DF&A. Dit betreft een ander onderzoek dan het KPMG-onderzoek naar FSV, dat is in zomer 2020 afgerond.
- Het onderzoek van KPMG naar oud-EHI-producten is nog niet afgerond. Er kan dus niet gezegd worden of de producten van oud-EHI die nu gebruikt worden bij DF&A voldoen aan wet –en regelgeving en de kwaliteitseisen

van DF&A.

- In het WOB-verzoek FSV dat in januari naar de TK gaat, zit een document dat een overzicht geeft van alle producten die in 2018 naar DF&A zijn gegaan.

In de onderzoeken van de ADR en AP (zie factsheet 47 broedkamer) is voormalig EHI niet meegenomen en daarom wordt er nu onderzoek gedaan naar de producten van voormalig EHI die nog wel in gebruik zijn door DF&A.

Factsheet 49

KPMG-rapport FSV (zomer 2020)

Kern

- KPMG heeft in zomer 2020 onderzoek gedaan naar FSV en of er vergelijkbare andere applicaties bij de Belastingdienst zijn.
- KPMG concludeert dat er geen applicaties zijn die in sterke mate vergelijkbaar zijn met FSV.
- KPMG heeft wel acht andere producten aangetroffen waar nader onderzoek voor nodig is. Dit is opgepakt in HVB.
- Dit onderzoek is op 10 juli 2020 met de Kamer gedeeld.

Feiten

- Belangrijkste conclusies volgens KPMG:
  - Er waren onvoldoende waarborgen bij FSV om aan

de vereisten van de AVG te voldoen.

- Sommige vrije velden in FSV bevatten gegevens die kunnen duiden op nationaliteit en strafrechtelijk verleden.
- Een nationaliteit komt 313 keer voor als woord met betrekking tot een betrokkene en 486 keer als woord met betrekking tot een derde, op een totaal van 263.087 signalen.
- Signalen in FSV konden worden gebruikt voor behandeling in het toezicht. Een registratie in FSV kon leiden tot verscherpt toezicht.
- Bij Toeslagen werd soms afgeweken van een rechtmatigheidstoets alvorens opzet/grove schuld kon worden geïndiceerd.
- Bij Toeslagen kon registratie in FSV van belang zijn voor het toegekend krijgen van een persoonlijke betalingsregeling.
- KPMG heeft geen toepassingen gevonden die in dezelfde mate risicosignalen verwerken, noch applicaties die in het geheel een sterke gelijkenis vertonen met FSV.

Politieke punten/discussiepunten

- Het onderzoek van KPMG dat op 10 juli 2020 met de Kamer is gedeeld, concludeert dat verschillende applicaties en processen (waaronder FSV) niet conform de vereisten van de AVG zijn opgezet. Eerder is in

brieven aangegeven dat dit wel op orde is. Programma bedrijfsprocessen op orde (zie factsheet 5) is gestart om dit in orde te maken. Op korte termijn wordt hierbij gekeken naar de meest risicovolle processen. Het hele traject kan minimaal 3 jaar duren. Dit zal de TK te lang vinden.

- De TK heeft ten aanzien van het onderzoek aangegeven geen onderzoek te willen laten doen door 'de grote 4 (inclusief KPMG)'. Op basis van een aanbesteding binnen de bestaande mantel is het onderzoek gegund aan KMPG.
- Ten aanzien van sommige conclusies van KPMG lijkt er sprake van eigen interpretaties van wet- en regelgeving.

Factsheet 50

Hardheid wet– en regelgeving (algemeen)

Kern

- In de kabinetsreactie op het rapport van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag is aangegeven dat het kabinet ook breder op zoek gaat naar regelgeving die in de praktijk te hard uitpakt.
- Binnen de Belastingdienst zal actief worden gezocht naar knelpunten, besluiten en werkwijzen die afbreuk kunnen doen aan het rechtstatelijk handelen van de overheid.
- Uitgangspunt zijn situaties waarbij de rechten van

burgers en bedrijven (mogelijk) zijn geschaad:

- Vanwege de toepassing van bestaande wetgeving die tot schrijnende gevallen leidt, omdat de wet geen ruimte biedt voor uitvoering.
- Of omdat de wet aan de rechter geen ruimte biedt om met die individuele situaties rekening te houden.
- De belangen van burgers en bedrijven kunnen echter ook geschaad worden doordat de overheid een wet systematisch ten onrechte in het nadeel van de burger of het bedrijf toepast.

Feiten

- Bij de inventarisatie worden de volgende categorieën onderscheiden:
  1. Knelpunten die het gevolg zijn van niet-rechtstatelijk handelen in de uitvoeringsprocessen;
  2. Knelpunten waarbij de rechtstatelijkheid in het geding is ten gevolge van knellende wet-en regelgeving of interdepartementale afstemming;
  3. Knelpunten die ontstaan doordat in wet-en regelgeving harde grenzen worden gehanteerd die tot grote inkomensverschillen kunnen leiden, zowel bedoeld als onbedoeld.
- De Belastingdienst zal deze inventarisatie nu zo snel mogelijk in gezamenlijkheid met zijn opdrachtgever starten.

- Deze inventarisatie wordt naar verwachting voor de zomer afgerond.

Politieke punten/discussiepunten

- De Kamer wordt over de uitkomsten van de inventarisatie en de te nemen vervolgstappen geïnformeerd.

Factsheet 51

Onderzoek Autoriteit Persoonsgegevens (AP) naar FSV: stand van zaken

Kern

- De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) doet onderzoek naar het gebruik van fraude signaleringsvoorziening (FSV) door de Belastingdienst.
- Aanleiding voor het onderzoek is de publiciteit in de media in februari 2020 en de brief aan de Kamer waarin de Belastingdienst aangeeft niet te voldoen aan de AVG.
- Het onderzoek van de AP is gestart in maart 2020.

Feiten

- Er hebben verschillende gesprekken plaats gevonden en de Belastingdienst heeft meermaals informatie en documenten aangeleverd [ook nog recent op 4 januari 2021]
- Het onderzoek loopt; de AP bestudeert de verstrekte informatie.

• Er is geen indicatie wanneer de AP het onderzoek zal afronden.
Politieke punten/discussiepunten • Geen.

Factsheet 52

Verzoek stoppen met schonen
Kern • Verzoek van de Vaste Kamercommissie van Financiën van 10 september 2020 om te stoppen met het schonen van alle systemen in het kader van het aangekondigde vervolgonderzoek.
Feiten • Er is geen enkele discussie dat informatie niet vroegtijdig vernietigd/geschoond moet worden; • Het is van belang dat de juiste juridische en technische waarborgen in acht genomen worden genomen; • Er is ingeschat dat het verzoek om geen enkel systeem te schonen een dusdanig grote (technische) impact heeft dat dit in de volle breedte als niet uitvoerbaar wordt geacht; • Daarom is gekeken naar de (vermoedelijke) bedoeling van dit verzoek: zorgen voor niet te vroeg weggooien van informatie die van belang is of kan zijn voor de vervolgonderzoeken en voldaan wordt aan de wettelijke

eisen. Hierdoor is een verdieping mogelijk om welke informatie en systemen het gaat;

- Voor de ondersteunende systemen ten behoeve van de handhaving- en toezichtprocessen onderzoeken we kunnen waarborgen dat de informatie uit deze systemen beschikbaar blijft voor verder onderzoek;
- De lopende vernietigingsactiviteiten door Doc-Direkt zijn voor wat betreft de papieren dossiers voor het geheel tot nadere orde stopgezet;
- De dossiers die voor vernietiging in aanmerking zouden komen zijn apart opgeslagen;
- Er is besloten ten aanzien van Toeslagen om managementverslagen, mails en overige zaakgebonden informatie tot nader order niet te vernietigen;
- De gegevens van FSV zijn veilliggesteld voor onderzoeken en inzageverzoeken;
- De juridische implicaties, zoals het opschorten van de vernietigingstermijn, proportionaliteit en afspraken voor ordentelijke afronding, moet nog duidelijk worden;
- Er is geen centraal overzicht of inzicht in de exacte status van wat er (daardoor) is (nog) niet is weggegooid. Hierbij is van belang dat:
    - De Belastingdienst niet is ingericht op dergelijke inzichten;
    - Bij de reguliere vernietiging op basis van de Archiefwet een verklaring wordt afgegeven op procesniveau en niet op documentniveau;

○ De Belastingdienst een grote hoeveelheid ongestructureerde gegevens, honderden miljoenen Word- en Excel documenten en papieren brieven kent; ○ De backups van de documenten op samenwerkingsgebieden gaan niet verder terug dan een half jaar.
Politieke punten/discussiepunten • Niet letterlijk voldoen aan het verzoek om te stoppen met het schonen van alle systemen binnen de Belastingdienst; • Te weinig voortgang in de uitvoering van dit verzoek; • Onvoldoende inzicht en zekerheid te geven dat er niets meer te vroeg of onterecht is weggegooid; • Onderkende problemen in de informatiehuishouding (zie factsheet 46).

Factsheet 53

Rapport Algemene Rekenkamer (AR) "Aandacht voor algoritmes"
Kern • De Algemene Rekenkamer (AR) heeft een onderzoek uitgevoerd naar het gebruik van algoritmes binnen de gehele Rijksoverheid. Dit onderzoek is op 26 januari 2021 gepubliceerd. • De Belastingdienst heeft – als onderdeel van het

Ministerie van Financiën – bijgedragen aan het onderzoek van de AR.

- De Belastingdienst heeft feitelijke informatie verstrekt over algoritmegebruik bij Belastingdienst, Toeslagen en Douane. Op basis van deze formatie is in het eindrapport van de AR hierover een paragraaf opgenomen (net als voor alle andere departementen).
- De staatssecretaris van BZK heeft namens het kabinet de reactie opgesteld en aangeboden aan de AR.

Feiten

- Aan de AR is informatie verstrekt over de verschillende typen voorspellende en voorschrijvende algoritmen die worden gebruikt in het toezicht en de dienstverlening bij Belastingdienst, Toeslagen en Douane.
- De AR heeft in het eindrapport over het algoritmegebruik vermeld dat "de Belastingdienst veel gebruik maakt van algoritmes, bijvoorbeeld voor het doelgericht controleren van belastingaangiftes. Kenmerkend is dat het algoritme een advies geeft. De betrokken functionaris kan in zijn professionele oordeelsvorming van dit advies afwijken. "Er is dus geen sprake van automatische besluitvorming."

Politieke punten/discussiepunten

- Naast de hiervoor vermelde passage is in het rapport een zin opgenomen die de suggestie wekt dat de

Belastingdienst in het toezicht gebruik heeft gemaakt van het omstreden (SZW)instrument Syri. In de bestuurlijke reactie op het rapport is deze suggestie weerlegd, omdat deze feitelijk onjuist was. Over Syri en de Belastingdienst zie factsheet nr. 58.

- De AR concludeert dat binnen de rijksoverheid met name relatief eenvoudige algoritmes worden ingezet. *De effecten van de eenvoudige algoritmes op de burgers zijn beperkt*, aldus de AR. Deze stelling vergt wel enige nuancering. Ook 'eenvoudige' algoritmes op grond waarvan verplichtingen of aanspraken worden vastgesteld (te betalen bedragen, te verkrijgen bedragen/voorzieningen) kunnen aanzienlijke impact hebben op burgers en bedrijven indien zij niet in overeenstemming met hun wettelijke basis zijn.
- Bij de Belastingdienst is een werkwijze ontwikkeld waarbij het ontwikkelen van algoritmen voor ICT-systemen gebaseerd is op een systematische analyse van de wettelijke bepalingen. De algoritmen zijn daarbij ook steeds terug te herleiden naar hun juridische bron. Deze werkwijze wordt al toegepast in de rekenservice voor de IH en ook bij de vernieuwing van de gegevenshuishouding.

Factsheet 54

Belastingdienst, Toeslagen en Syri

Kern

- Het Systeem risico-indicatie (Syri) is een systeem voor bestandsvergelijking dat onder meer is ingezet in projecten in het kader van de Landelijke Stuurgroep Interventieteams (LSI).
- De Belastingdienst heeft in de periode 2014-2018 aan twee wijkgerichte LSI-projecten (Capelle en Eindhoven) gegevens geleverd ten behoeve van een Syri-analyse. Dit betrof belasting- en toeslaggegevens, doch geen CAF-gegevens.
- De Belastingdienst heeft deze Syri-analyses niet gebruikt voor toezicht of handhaving, noch voor een ander doel. Reden was dat zij van onvoldoende kwaliteit werden geacht, dan wel dat daarin geen relevante risico's naar voren zijn gekomen.
- Het gebruik van Syri is in februari 2020 naar aanleiding van een rechtelijke uitspraak geheel gestaakt.

Feiten

- De LSI is een samenwerkingsverband gericht op voorkoming en terugdringing van belasting- en premiefraude, toeslagenfraude, uitkeringsfraude, overtredingen van arbeidswetgeving en daarmee samenhangende misstanden.
- De Belastingdienst is sinds 2003 (Toeslagen sinds 2013) deelnemer in dit samenwerkingsverband, naast o.a. Inspectie SZW, UWV, IND, SVB, Politie, OM en

verschillende gemeenten.

- De LSI werkt met themagerichte en wijkgerichte projecten. Alleen in wijkgerichte projecten werd Syri toegepast. Dit op grond van een in de LSI goedgekeurd projectplan en met goedkeuring van de Minister van SZW, conform de wettelijke regeling van Syri in artikel 65 Wet Suwi.
- De wijkgerichte projecten waren niet alleen gericht op handhaving en fraudebestrijding, maar ook op het verkrijgen van zicht op andere problematiek in wijken.
- De keuze voor wijken waarvoor een wijkgericht traject werd opgezet, was gebaseerd op signalen van Politie en/of gemeentelijke instanties, zoals zogenoemde stadsmariniers ed. over misstanden en problemen.
- Syri is sinds januari 2014 (datum van kracht worden wettelijke regeling in Wet Suwi) in vier wijkgerichte LSI-projecten ingezet. Een vijfde project is opgezet, maar nooit tot uitvoering gekomen.
- Voor twee van de wijkgerichte projecten, in probleemwijken in Eindhoven en Capelle aan den IJssel, heeft de Belastingdienst gegevens geleverd ten behoeve van analyse in Syri. Dit betrof belasting- en toeslaggegevens uit reguliere risicoselecties voor het toezicht. Toeslagen leverde alleen gegevens over huur- en zorgtoeslag. Er zijn geen CAF-gegevens geleverd.
- De Syri-analyses zijn door de Belastingdienst niet gebruikt in toezicht of handhaving, noch voor een ander

doel. Reden was dat de kwaliteit onvoldoende werd geacht, dan wel dat geen relevante risico's uit de analyses naar voren kwamen.

- De wettelijke grondslag voor gegevenslevering in het kader van LSI en Syri zijn de artikelen 67, tweede lid, onderdeel b, Awr jo. artikel 43c, eerste lid, onderdeel w, Uitvoeringsregeling Awr en de artikel 64 en 65 Wet Suwi.
- De regeling van Syri is in de Wet Suwi opgenomen met het wetsvoorstel "fraudeaanpak door gegevensuitwisselingen en het effectief gebruik van binnen de overheid bekende zijnde gegevens" (in werking getreden per 1 januari 2014).
- Behalve in het kader van LSI is Syri gebruikt in gemeentelijke samenwerkingstrajecten. Hierbij was de Belastingdienst niet betrokken.
- In februari 2020 is het gebruik van Syri naar aanleiding van een rechterlijke uitspraak over de rechtmatigheid ervan, geheel gestaakt.

Politieke punten/discussiepunten

- Geen.

Factsheet 55

Aangifte en brief Openbaar Ministerie (OM)

Kern

- Met de brief van 7 januari 2021 heeft het Openbaar Ministerie (OM) laten weten dat het geen aanleiding ziet voor een strafrechtelijk onderzoek naar aanleiding van de aangifte van 19 mei 2020.

Feiten

- De minister heeft tijdens het vragenuurtje van 14 januari 2020 toegezegd een second opinion uit te laten voeren door een onafhankelijke gezaghebbende buitenstaander over de verplichting om aangifte te doen van ambtsmisdrijven op grond van artikel 162 van het Wetboek van Strafvordering (Sv). In vervolg daarop is **de** [redacted] **de opdracht gegeven een second opinion uit te voeren.**
- Ten behoeve van deze second opinion zijn aan de [redacted] en de [redacted] **dezelfde stukken** ter beschikking gesteld die ook aan de Kamer waren verstrekt of via de Wob openbaar waren gemaakt, waarop de Kamer haar mening baseerde dat er ambtsmisdrijven waren gepleegd.
- Namens de werkgever is op 19 mei 2020 aangifte gedaan van het vermoeden van strafbare feiten bij het stopzetten van de kinderopvangtoeslag. Het OM heeft na onderzoek in

zijn brief van 7 januari 2021 aangegeven dat er geen sprake is van een verdenking van enig strafbaar feit. Daarom heeft het OM besloten geen strafrechtelijk onderzoek in te stellen.

- In strafrechtelijke zin is er geen aanleiding volgens het OM voor nader onderzoek. Het is evenwel mogelijk dat op grond van de gestarte artikel 12 (Strafvordering) procedures alsnog nader strafrechtelijk onderzoek gelast wordt. Deze conclusie zegt niets over mogelijke acties Burgers kunnen daarin bijvoorbeeld zelf een klacht indienen bij het College voor de Rechten van de Mens of de Belastingdienst aansprakelijk stellen op grond van het burgerlijk recht.

Politieke punten/discussiepunten

- Waarom is er aangifte gedaan? Dit is een ingewikkelde juridische vraag. Eerder was het oordeel dat er geen of onvoldoende indicaties zouden zijn dat er in strafrechtelijke zin sprake zou zijn van vermoedens van ambtsmisdrijven die zouden verplichten tot aangifte. Maar juist gelet op deze complexe materie heeft de minister toegezegd deze second opinion te vragen. In zijn uitgebreide analyse gaat dhr. Biemond ook in op de vraag wanneer de aangifteplicht geldt. Hij beschrijft hierbij dat er verschillende maatstaven mogelijk zijn om te beoordelen of er sprake is van een aangifteplicht. Hij adviseert hierbij een strenge toets: een `redelijk

vermoeden' van een ambtsmisdrijf is noodzakelijk voor de aangifteplicht. Op basis van zijn analyse is er sprake van een redelijk vermoeden van twee misdrijven: knevelarij en beroepsmatige discriminatie. Daarom heeft het ministerie aangifte gedaan.

Factsheet 56

Zorg voor personeel naar aanleiding van aangifte

Kern

- De zorg voor het personeel naar aanleiding van de aangifte van 19 mei 2020 en de ontwikkelingen op dat vlak is goed ingeregeld (geweest).

Feiten

- Naar aanleiding van de wens op te treden als goed werkgever naar aanleiding van de aangifte van 19 mei 2020 is er binnen de Belastingdienst een regieteam gevormd die de ondersteuning van medewerkers vanuit de personele rol op zich heeft genomen. De werkgever vindt het belangrijk dat er ondersteuning is voor de medewerkers die direct betrokken zijn bij de aangifte van het vermoeden van twee strafbare feiten bij het OM op 19 mei 2020.
- Het regieteam heeft verschillende acties ondernomen die allen ten doel hadden het ondersteunen van de medewerkers:
  - Op Belastingdienst.Vandaag is een Dossier-pagina ingericht met informatie over aangifte OM en de ondersteuning die medewerkers kunnen krijgen. Deze pagina blijft beschikbaar tot de artikel 12 Strafvordering-procedure(s) is/zijn afgerond (pas daarna gearchiveerd).

- Voor generieke vragen is er op Belastingdienst. Vandaag een FAQ ingericht die aangevuld wordt bij ontwikkelingen.
- Voor persoonlijke vragen is een steunpunt ingericht voor psychosociale ondersteuning en kunnen medewerkers terecht bij hun leidinggevende, de vertrouwenspersonen en de onafhankelijke, extern gepositioneerde personeelsraadpersonen; ook is er een postbus (o.en.p-zaken.aangifte.OM@belastingdienst.nl) ingericht waar medewerkers hun vragen kunnen stellen.
- Per directie zijn er aanspreekpunten opgesteld die fungeren als eerste aanspreekpunt over de aangifte OM voor de medewerkers en signalen doorgeven aan het regieteam.
- Voor direct betrokken medewerkers zijn in kleine groepen gesprekken georganiseerd met de personeelsraadspersonen.
- Er is op 16 juli 2020 een webinar met twee hoogleraren georganiseerd over het mogelijke verloop van het strafproces vanaf de aangifte en arbeidsrechtelijke aspecten die mogelijk een rol spelen.
- Voor leidinggevenden van betrokken medewerkers is ondersteuning in de vorm van twee trainingen ingeregeld: a. training waarin leidinggevenden

signalen van medewerkers leren herkennen en de juiste acties daarbij nemen; b. Leidinggeven in een veeleisende/intensieve tijd (workshop voor direct-leidinggevenden van betrokken medewerkers).

- Voor de leden van het CAF-team is specifieke psychosociale ondersteuning door [redacted] ingeregeld op individuele basis en op groepsniveau.
- Er is een kader opgesteld voor juridische ondersteuning van medewerkers op basis waarvan vergoeding van kosten voor juridische ondersteuning ingeregeld is.
- Er hebben gesprekken tussen het CAF-team en het management plaatsgevonden en deze zijn ondersteund (bijv. gesprekken met [redacted] en [redacted] en [redacted]).

- Het regieteam is momenteel in slaapstand en kan in actie komen wanneer signalen ontvangen worden over de noodzaak tot verdere ondersteuning naar aanleiding van de aangifte van 19 mei 2020

Politieke punten/discussiepunten

- Hoe bereiken signalen over vermoedens van misstanden de ambtelijke en politieke leiding? Dit kan gemeld worden bij leidinggevenden, vertrouwenspersonen, het meldpunt bij het Onderzoeksbureau Integriteit Financiën, bij de onafhankelijke Commissie Integriteit Financiën (extern) of bij de Personeelsraadheren

(exteren).

- Waarom ging dit in het verleden mis? Bij een vermoeden van een misstand dient degene bij wie de melding is gedaan, de hoogste leidinggevende van de organisatie hiervan zonder uitstel op de hoogte te brengen. Dit geschiedde in het verleden niet omdat een melding zelden herkend wordt als een mogelijke misstand.
- Daarom zijn er maatregelen genomen: verspreiding van geanonimiseerde casuïstiek op intranet, intranet pagina met overzicht van meldpunten, bewustzijn wordt vergroot door bespreking in afdeling en teams, training en handleiding 'wat te doen met een signaal over integriteit'.

Dubbele nationaliteit in kopie van het basisregistratiesysteem Belastingdienst

Kern

- Op 15 januari jl. is gebleken dat er nog een kopie van het basisregistratiesysteem bestaat, waarin de dubbele nationaliteit van 1,17 miljoen Nederlanders staat.
- Deze dubbele nationaliteiten zijn meteen in een beveiligd bestand gezet voor nader onderzoek en uit de kopie van de basisregistratie gehaald.
- Op dit moment is helder dat de kopie data leverde aan specifieke applicaties van Douane en Particulieren en in individuele gevallen aan Toeslagen. Dubbele nationaliteit zat mogelijk standaard in deze dataleveringen.
- Er wordt nog verder gevalideerd, of dit de enige afnemers van de kopie zijn en of de dubbele nationaliteit ook is gebruikt in het toezicht.
- Vanuit de kopie is geen data verstrekt aan partijen buiten de Belastingdienst.
- Aan de Kamer is bij de vragen POK en in de brief HVB aangegeven dat Douane gebruik maakte van de kopie. Tweede nationaliteit werd ongevraagd meegeleverd.
- Omdat nog niet duidelijk is of, en welke rol de kopie heeft gespeeld bij Particulieren en Toeslagen is de Kamer daar nog niet over geïnformeerd.

Feiten/facts and figures

• De kopie van het basisregistratiesysteem is om de volgende redenen in gebruik: 1. De kopie wordt allereerst gebruikt om het basisregistratiesysteem te ontlasten van aanvragen voor data. 2. Daarnaast is de informatie in de kopie beter gestructureerd, waardoor data sneller geleverd en door aanvragers verwerkt kan worden.
Politieke punten/discussiepunten • In eerste nieuwsartikelen van Trouw en op Twitter (Leijten, Azarkan en Omtzigt) wordt vooral aangestipt dat de Douane tot 15 januari dubbele nationaliteiten kon gebruiken. • De Kamer weet nog niet dat ook Toeslagen en Particulieren informatie uit de kopie van het basisregistratiesysteem kregen. • Dit vanwege de validatie die op dit moment nog loopt.

Tijdlijn constateringen kopie basisregistratiesysteem

Kern

- Najaar 2020: Douane constateerde dat in drie applicaties dubbele nationaliteiten van Nederlanders zichtbaar waren. Douane neemt stappen om deze dubbele nationaliteiten onzichtbaar te maken.
- 22 december geeft Douane aan UHB aan dat er nog dubbele nationaliteit zichtbaar zou zijn bij Douane, afkomstig uit BVR. UHB stelt daar vragen over omdat dubbele nationaliteit uit BVR geschoond zou zijn.
- Begin januari 2021: De bovenstaande informatie wordt opgenomen in de beantwoording feitelijke vragen POK.
- 15 januari 2021: Uit nader onderzoek blijkt dat de dubbele nationaliteiten uit de Douane-applicaties afkomstig waren uit een kopie van het basisregistratiesysteem van de Belastingdienst.
- 15 januari 2021: Beheersmaatregelen worden genomen door de dubbele nationaliteiten in een beveiligd bestand voor nader onderzoek te plaatsen en uit de kopie te halen.
- 15 januari 2021: De dubbele nationaliteiten in de Douane-applicaties zijn vanaf nu onzichtbaar.
- 18 januari 2021: [redacted] Belastingdienst meldt drie applicaties bij de Autoriteit Persoonsgegevens.
- 18 januari 2021: Het kerndepartement ontvangt bericht

van de aanwezigheid van dubbele nationaliteit in de kopie en de beheersmaatregelen die zijn genomen.

- 18 januari 2021: Antwoorden POK worden verzonden. Hierin is nog opgenomen dat de dubbele nationaliteiten in de Douane-applicaties 'sleepdata' was uit het basisregistratiesysteem.
- 18 -25 januari 2021: De constateringen worden nader gevalideerd en onderzocht.
- 25 – 26 januari 2021: De voorlopige conclusies worden vastgesteld in een notitie aan de bewindspersonen.
- 26 -27 januari 2021: De Kamerbrief 'stand van zaken HVB' wordt aangepast op basis van de voorlopige conclusies.

Factsheet 59

Schoning dubbele nationaliteiten in basisregistratiesysteem en kopie

Kern

- Het basisregistratiesysteem van de Belastingdienst was in 2015 handmatig geschoond van dubbele nationaliteiten van Nederlanders.
- Er is echter niet gerealiseerd dat deze handmatige wijzigingen niet (automatisch) zijn doorgezet naar de kopie van de basisregistratie.
- Automatische wijzigingen van de basisregistratie worden namelijk wel automatisch doorgezet naar de kopie.
- Doordat de schoning niet is doorgezet naar de kopie, kwamen dubbele nationaliteiten nog tot 15 januari 2021 in de kopie van de basisregistratie voor.
- Momenteel wordt uitgezocht waarom de schoning is niet is doorgezet. De verwachting is dat dit onderzoek uiterlijk eind eerste kwartaal 2021 is afgerond.

Acties n.a.v. constateringen basisregistratiesysteem

Kern

- Op 15 januari jl. zijn de dubbele nationaliteiten vanuit de kopie in een beveiligd bestand geplaatst voor nader onderzoek. Vervolgens is deze informatie uit de kopie verwijderd.
- Er wordt in kaart gebracht wie de afnemers van de kopie waren.
- Momenteel (op 28/01) is helder dat de kopie in ieder geval data heeft geleverd aan specifieke applicaties van Douane en in individuele casussen aan Toeslagen. Daarnaast is duidelijk dat de kopie geen data aan partijen van buiten de Belastingdienst heeft geleverd. Het eventuele gebruik van dubbele nationaliteiten door de afnemers wordt nader onderzocht en gevalideerd.
- In eerste reacties geven Toeslagen en Particulieren aan dat dubbele nationaliteiten niet door hen gebruikt zijn. Bij Douane waren de dubbele nationaliteiten nog tot 15 januari zichtbaar in de drie applicaties.
- Tevens wordt geanalyseerd wat de effecten waren van de aanwezigheid van dubbele nationaliteiten in de kopie op burgers.
- Ook wordt onderzocht waarom het verwijderen van dubbele nationaliteiten uit de basisregistratie in 2015 niet is doorgezet naar de kopie.

- Tot slot wordt onderzocht of dit de enige kopie van het basisregistratiesysteem is, waarin dubbele nationaliteiten voorkomen.

Feiten/facts and figures

- De bovenstaande acties worden waarschijnlijk in het eerste kwartaal van 2021 afgerond.
- Het onderzoeksvragen in het lopende onderzoek naar de aanwezigheid van nationaliteit in de 900 applicaties van de Belastingdienst, zullen nog aangepast worden naar aanleiding van de nieuwe inzichten mbt de kopie van de basisregistratie.

Politieke punten/discussiepunten

- In het najaar vorig jaar was al bekend dat dubbele nationaliteiten van Nederlanders zichtbaar waren in drie applicaties van de Douane. Dit is ook aan de Kamer gemeld in de beantwoording feitelijke vragen POK.
- De Kamer zal willen weten waarom er zoveel tijd heeft gezeten tussen de constateringen van de Douane en het onzichtbaar maken van dubbele nationaliteiten.
- Douane geeft hierover zelf aan dat naar aanleiding van deze constateringen direct is gestart met een traject om dubbele nationaliteiten onzichtbaar te maken.
- Deze actie kon echter na tussenkomst van CAP voltooid worden, op 15 januari.